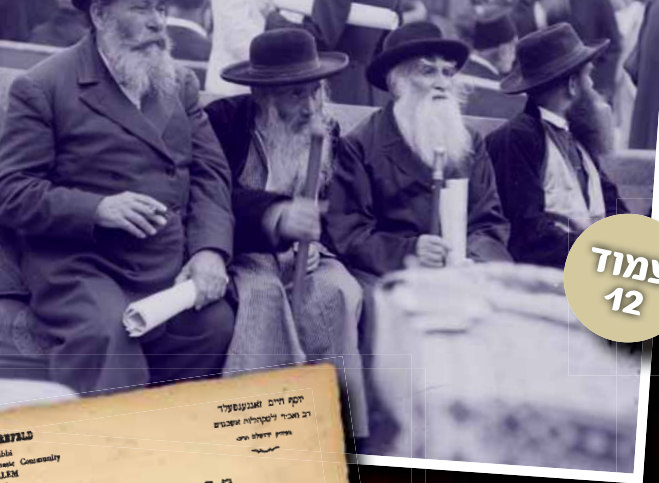
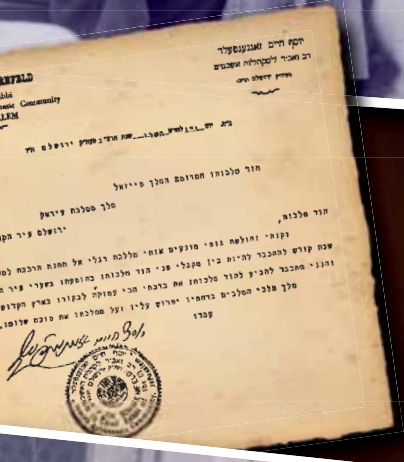

הדרך הגלויה

עמוד
12

עמוד
30

עמוד
40

הנהגת ישראל בגלות עפ"י התורה

פרשת וישלח - פרשת הגלות

קבלה בידם שזו פרשת גלות | מפרשה זו יש ללמוד טכסים איך לפייס ולרצות את המלכות | בדרך זו יש לנהוג בכל הגלויות | דרך הגלות של אבותינו | מעשי אבות סימן לבנים | הוראה לדורות | מי גרם לחורבן בית מקדשנו?

הפגישה ההיסטורית עם המלך חוסיין

המשלחת ההיסטורית לעמאן שבירדן, בראשות מרא דארעא קדישא הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זיע"א רבה של ירושלים והסתה הנוראה נגד חברי המשלחת שהביא בסופו לרציחתו של מסדר המשלחת הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן הי"ד

"רק בדם תהיה לנו הארץ"

יוליוס שטרייכר שר"י מראשי הנאצים: "לא עשיתי יותר מאשר לזרוז מה שאמרו הציונים הראשיים" | חבר הסוכנות הציונית בשווייץ: "רק בדם תהיה לנו הארץ" | יצחק גרינבוים שר"י: "פרה אחת בארץ ישראל יותר חשובה מאשר כל יהדות פולין" | וייצמן שר"י: "הזקנים צריכים להשלים עם גורלם" | מי נתן ישראל לבוזזים?

הופעת רבני ירושלים בפני וועדת היו. ען.

הופעתם של רבני ירושלים מרנן ורבנן הגה"ק רבי יוסף צבי דושינסקיא זיע"א והגה"ק רבי זעליג ראובן בענגיס זיע"א לפני וועדת היו. ען. בירושלים נגד הקמת מדינה יהודית

הפגנת הדגל הלבן

תיאור ההפגנה הגדולה בער"ח ניסן תש"ח כחודש וחצי לפני ההשתלטות הציונית על ארה"ק אשר מאחוריה עמד מרן הגר"י מבריסק זיע"א | מרן החזו"א זיע"א: "ירד הקטרוג והיתה כפרה" | הציונים יורים בציבור | מכתב בקשה אל ממשלת בריטניה | הדי ההפגנה "אנו לשלום!"

ומלט הוא את העיר בחכמתו

פרשת הכניעה בעיר העתיקה בירושלים שנת תש"ח ע"י הגאון רבי ישראל זאב מינצבערג זצוק"ל ראב"ד לעדת החסידים בירושלים והגאון הספרדי רבי בן ציון חזן זצ"ל

וסובלים עולם עליהם כדי לקדש שמו של הקב"ה (מדרש רבה נשא)

מפתח וראשי פרקים

- 4 ..... פרשת וישלח - פרשת הגלות
- 6 ..... מעשי אבות סימן לבנים
- 7 ..... הנהגתו של יעקב אבינו ע"ה עם עשו: הוראה לדורות
- 8 ..... מי גרם לחורבן בית מקדשינו
- 8 ..... בריוני דאית בן לא שבקינן
- 10 ..... הבריונות לדורותיה
- 12 ..... הפגישה ההיסטורית עם המלך חוסיין
- 17 ..... דברי שלום ואמת
- 19 ..... האמת והשלום
- 20 ..... "רק בדם תהיה לנו הארץ"
- 23 ..... כמה נצטער אותו צדיק
- 24 ..... מי נתן ישראל לבוזזים?
- 28 ..... פשעי ומעללי הציונות בהשמדת יהודי אירופא
- 30 ..... הופעת רבני ירושלם בפני וועדת היו. ען.
- 32 ..... מעשיהם של צדיקים
- 34 ..... הפגנת הדגל הלבן
- 40 ..... ומלט הוא את העיר בחכמתו
- 45 ..... תורת הגלות במשנתו של הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל
- 47 ..... חובתינו

כמו"כ ניתן להשיג קונטרס "תורת הגלות"
הטומן בחובו ליקוט מדברי רבותינו נבג"מ בעניני גלות וגאולה
מותר להעתיק ולפרסם לצורך זיכוי הרבים

טעל: 0722-615-516
פעקס: 02-626-0690
אימייל:
2615516@gmail.com

דרך הגלות
על פי התורה

אקדמות מילין

בברית בין הבתרים ידוע תדע ידוע שאני משעבדן תדע שאני גואלן.

ובכל הדורות כאשר הנהגת עם הקודש היתה עפ"י דרך התורה ידעו והרגישו בכל עת כי בגלות שרינו מפני חטאינו, וחלילה לא עלה על הדעת מחשבות זרות של פריקת עול הגלות ומרידה באומות שהוא בגידה ובעיטה בגזירתו יתברך והנהגתו.

לא כן בדור הזה שתחת שמזון נפשות ישראל, תהיה ממקור מים חיים של תורה ואמונה, נהפכה מזון השפעתם מבורות נשברות ודרכי נכר כהבנת כל גויי תבל, ועי"ז נכנסה טומאת הלאומיות והעצמאות והתקוממות, שגם בצורה חרדית ושמירת המצוות, היא טומאה וכפירה עמוקה ונוראה, כאשר הזהירו רבוה"ק נבג"מ.

פרשת וישלח היא פרשת הגלות, המלמד דעת לבני ישראל כיצד יחזיקו באמונתם באורך קושי הגלות, ע"י עצת התורה בדורון והכנעה וקבלת עול גלות, כדרכו של ישראל סבא שהכריז "אדוני עשו עבדך יעקב", וכאשר ביקש עשו "נסעה ונלכה לנגדך" בשווה לך, לא אבה יעקב בכל השתוות והתחברות עמו, אלא "יעבור נא אדוני לפני עבדו עד אשר אבוא אל אדוני שעירה.

והיה כל מבקש דבר ה', החפץ להשתעבד אך ורק לדרך התורה"ק והאמונה, המכריע היחיד לבר ישראל, ימצא חיים בליקוטי קודש והנהגות רועי ישראל לדורותיהם, ויקבע מחשבותיו וארחות חיו, עפ"י האמת והאמונה, להיות דבקים בה"א חיים, ולא לרצות לרגע את קיום מדינת המינות והתגרותם באומות, ויצפה ויתפלל למחייית זכר עמלק, ולהתגלות כבוד שמו יתברך, ומלאה הארץ דעה.

ערש"ק פרשת הגלות (וישלח) תשע"ב

המוציאים לאור

ישמחו היראים ומבקשי ה', בהקבץ יחדיו לפונדק אחד, ליקוטים יקרים

המזהירים ומאירים, מספרי קודש מאורי הדורות, המורים בבירור את דרכה של תורה ואמונה בהנהגת עם ישראל בגלותו, לדעת מה יעשה היהודי החפץ בחיי אמונה לילך בדרך החיים, והיה כי יביט ויתבונן בדברות קדשם, וחיה.

בדור הזה העני ממעש, דור עקבתא דמשיחא דאחרית הימים, מרובים הנסיונות והחשכות ובלבול הדעת, גם בתוך היכלי התורה ולומדיה, והסתות השטן ושלוחיו מוצאים וקונים שביתה ברשתם אשר טמנו להם, לבלבל המחשבות הישרות, ולשעבד המוחות והלבבות, לדעות זרות ונכריות מבורות נשברות ונפסדות.

בכל שנות הגלות הארוך המוקף בנסיונות נוראות, ידע ידעו יראי ה' וחושבי שמו, שאך ורק התוה"ק נר לרגלנו ומורה נתיבתנו, ומינה לא נזוע, התורה היא חיינו ובה תלוי קיומנו, נחמתנו היא בעניינו לכל אורך גלותינו.

באחרית הימים שהתגברה רוח הטומאה, כאשר צווחו והודיעו מלפנים קדושי הדורות, נלקחה ונטרפה הדעת הברורה והפשטה, ונעמדו להם מנהיגים ומורים חדשים המכריעים וקובעים ופוסקים בכל ענין העומד על הפרק, הלא המה כמה לבלרים ריקים, מכתבי העת למיניהם ולגוניהם, כל אחד עפ"י דרכו, וכל ההמון שותה בצמא את דבריהם, ואין פוצה פה ומהרהר נגדם, על אלה אני בוכיה על סילוק הדעת ועל סילוק שכינה.

גם נתבלבלה הדעה ביסודות היהדות והאמונה, של כל מהות קדושת עם סגולה הנבחר מכל משפחות האדמה להיות עליון על כל גויי הארץ בהנהגה אלקית מיוחדת של גלות וגאולה, שאך ורק השי"ת המשעבד והגואל כאשר הזהירונו

קבלה בידם שזו פרשת גלות

כתב הרמב"ן ז"ל (בראשית ל"ג ט"ו) וז"ל: ורבותינו ראו עוד בזה עצה אמרו (ב"ר ע"ח ט"ו) רבי ינאי כד הוה סליק למלכותא הוה מסתכל בהדא פרשתא וכו' מפני שהיה קבלה בידם שזו פרשת גלות כשהיה בא ברומה בחצר מלכי אדום על עסקי צבור היה מסתכל בפרשה זו ללכת אחר עצת הזקן החכם כי ממנו יראו הדורות וכן יעשו. עכ"ל.

מפרשה זו של יעקב עם עשו יש ללמוד טכסים איך לפייס ולרצות את המלכות

אמר ר' יהונתן כל מי שרוצה לרצות מלך או שלטון ואינו יודע דרכם וטכסייהם, יניח פרשה זו לפניו, וילמוד הימנה טכסים (טכסים) פיוסים וריצויים. (מדרש לקח טוב)

בדרך זו יש לנהוג בכל הגלויות

ויצו את הראשון. זה גלות ראשונה את השני זו גלות שניה, את השלישי זו גלות שלישית, את כל ההולכים, זה גלות רביעית וכו' (מדרש לקח טוב)

דרך הגלות של אבותינו

מתוך מאמר **עקבתא דמשיחא** מאת מרן הגאון הגדול רבי **אלחנן בונם וואסערמאן** זצוק"ל הי"ד

הקדוש בעל החפץ חיים ז"ל היה רגיל להגיד: יש

קוים לפעולתם (רמב"ן וישלח). בדורנו אנו בטלו את כבוד התורה, אצל התורה באים רק עם שאלות בעניני אמירת קדוש, שאלות מדיניות, זאת אומרת, שאלות הנוגעות לכלל ישראל מפקיעים מתחת סמכותה של התורה, המוסמכים לברר שאלות אלה הם המדינאים והסופרים, המה הם מנהיגי הדור.

מאיזה מעין הם שואבים את שיטותיהם הפוליטיות? מתורתם הם נהי' ככל הגוים. בתורת ה' מזלזלים. כשם שיש לפי דעתם לחקות את הגוים בכל שטחי החיים, כך גם יש לחקותם בשטח המדיני והמפלגות, הם אינם יודעים או יותר נכון מסרבים לדעת את האמת, שלולי היו היהודים נוקטים תמיד בשיטת הנהי' כגויים, כי עתה כשם שנמחקו עמים גדולים וכבירים מהם, לא היה נשאר גם למו זכר, לאדם חושב ברור כי דברי ימי ישראל הולכים במסלול יחיד ומיוחד שאין דומה לו בכל אומה ולשון, הנוקטים בשיטות רגילות ביחס למדיניות הגלות של היהודים, מודדים במדה מזויפת ושוקלים במשקל מרמה. סחורות מודדים במטרים וחלב בליטר או בכוסות. הבא למדוד משקה במטרים וסחורה בליטרה הרי הוא משוגע.

אלה הם המדינאים החדשים שלנו. הם מודדים במידה בלתי מתאימה. השיטות המתאימות לגבי עמים היושבים על אדמתם, אינן מתאימות לגבי מצב היהודים. מדיניות נבונה דורשת להתחשב עם התנאים, כשם שמצבנו הוא מיוחד במינו, כך גם מיוחדות הן השיטות המדיניות שלנו. השיטות

והנה איך צריך להיות הטקטיקה שלנו בנוגע לאוה"ע? נתפרש בכמה מקומות בדברי רז"ל ונרמז בתורה ריש פ' וישלח עיי"ש ברמב"ן. ובדורות הקודמים הקשיבו לעצותיה של תורה הנאמנות ומתאימות למצב ישראל בין העמים, "כבשה אחת בין שבעים זאבים", אבל החפשים אשר כל תורתם היא "נהיה כגוים", בוחרים גם בפוליטיקה דרכי הגוים, אשר אינם מתאימים כלל למצבנו המיוחד במינו, ואשר אין דוגמתו בשום אומה ולשון. וא"כ אפילו בשעה שהם מתכוונים לטובתנו, יריעו ויזיקו לנו בעצותיהם הנבערות לנו לפי מצבינו.

(מאמר אומר אני מעשני למוך אות כד)

בחיי אדם רגעים אשר הוא נאלץ להחליט בענין ידוע ואינו יודע מה להחליט, יש והענין נוגע לו עד נפש ומשאינו יודע מה לעשות, הוא בא לידי יאוש, והנה לוחש לו אחד על אזנו הרי תוכל לשאול בעצתו של השי"ת בכבודו ובעצמו. איכה זה? ישתומם האדם. ובאמת, אמר החפץ חיים ז"ל, נתנה אפשרות זו לכל אדם ואדם. יש לנו תורה, הכוללת תשובות על כל שאלות שבעולם. ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא. הפתרון שמוצאים אותו בתורה, הוא עצת ה'.

ועוד מרגלא בפומיא של החפץ חיים: דרושות עינים מאירות לראות את הכתוב בתורה ואיפה שכתוב בה, כי הכל כתוב בה. אם יש עצות אפילו בשביל הפרט, קל וחומר כי בשביל כלל ישראל יש בתורה ציונים ברורים בין אלה גם על אודות יחס היהודים בגלות לגבי אומות העולם, אם לא הולכים אחרי עצות התורה, מכניסים את כלל ישראל לסכנה חמורה.

עד דורותינו האחרונים ערכו היהודים את מדיניות הגלות שלהם כראוי לעצת התורה. התנאים טרם שהלכו לרומא לבטל גזירות קשות היו נוהגים ללמוד את פרשת יעקב ועשו ושם מצאו

אם מלכא למה נבוכדנאצר ואם נבוכדנאצר למה מלכא? אלא כך אמרו לו אם למיסים וארנוניות מלכא את, אבל להעבירו על דת תורתנו לא מלכא את אלא נבוכדנאצר, את וכלבא שוין".

אלה הן בקצור הוראות התורה בדבר יחסנו אל הגויים ועל פי ההוראות האלה נהגו היהודים בכל הזמנים עד הדורות האחרונים. עד שקמו לנו "מנהיגים" המסרבים לדעת את התורה ואת עצותיה והם מנהלים את המדיניות היהודית בדיוק בכיוון הנגדי. על היהודים להלחם ולדרוש. במי עלינו להלחם? במדינות הכבירות שבעולם, עלינו להחרימן ולכנס קונגרסים, לירות במאמרי כתבי העת ובוזה נכניס מורא בלבם. הכתבי עת היהודים מוכיחים באותות ומופתים כי שונאי ישראל הם בלתי תרבותיים, בלתי דעמוקרטים, מטיפים מוסר לקוזק: התבייש אדוני הקוזק. שונאי ישראל לא חוזרים בתשובה עקב הטפת המוסר, ובכל זאת אין כתבי העת מפסיקים את עבודתם "רבת הערך": לדבר אל העצים ואל האבנים...

היום אין אתנו נביאי אמת, נביאי שקר יש לנו די והותר, לאומים ובין לאומיים, אוכלי שולחן איזבל המתפרנסים על חשבון קרנות שונות, וכשם שכלל ישראל פרע כבר את החשבון האיום על שנשמע לנביאי השקר, כך גם היום הוא פורע את החשבון הזה.

רשומות בתורה אשר חזתה את הכל מראש, וגם הגידה את הכל מראש. אלפי שנה הוכיחו עד כמה צדקו שיטת התורה. מה הן שיטות התורה? "שלוש שבועות השביע הקב"ה את ישראל: אל תמרדו באומות..." (כתובות קיא) זאת היא אחת משלוש השבועות, שיהודים לא יהיו מהפכנים. "ירא את ה' בני ומלך ועם שונים אל תתערב". התרו בנו: אם מקיימים אתם את השבועות מוטב ואם לא הרי דמכם הפקר כדם צבי ואיל "השבעת י אתכם בצבאות ובאילות השדה"...

כל המאמרים הנ"ל, מכוונים לדבר אחד, ליהודים אסור לעמוד נגד רודפיהם, כלל זה הוא הראוי למצב היהודים בגלות...

כשמדברים לאומות העולם אין לתבוע אלא לבקש. "לשון רכה תשבר גרם", "וכי לא בני אב אחד ולא בני אם אחת הננו מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרים עלינו גזרות קשות" (ר"ה י"ז) "למה תתראו בפני אחיכם בני עשו ובני ישמעאל" וכו' זאת היא אזהרה ברורה לכל ניתן לאומות העולם הזדמנות לראותינו בכל מקום ולדבר בנו בכל עת. במידה שהאומות ימעטו להגות ולדבר בנו, באותה מידה יוטב גורלנו. רק בשעה שגוזרים גזירות על מצוות התורה עלינו להיות קשים כחלמיש ולא לותר כחוט השערה. בשעה שגזר נבוכדנאצר שישתחוו לצלמו, סרבו חנני מישאל ועזרי' להכנע לגזירה ואמרו לו: "מלכא נבוכדנאצר,

מדברי מרן בעל חפץ חיים זצ"ל:

לו חכמו ישכילו זאת שתדלני זמננו, לבלי להתגרות באומות ולא ללחום במו, אלא ללמוד מקודם הפרשה הלזו "פרשת הגלות"

והמקור מבואר בתורה, שמטרת משלוח המנחה מיעקב לעשו היתה בשביל "כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ואח"כ אראה פניו" וזוהי פרשת הגלות... והנה לו חכמו ישכילו זאת שתדלני זמננו, לבלי להתגרות באומות ולא ללחום במו, אלא ללמוד מקודם הפרשה הלזו "פרשת הגלות" ואח"כ ללכת בעקבות "הזקן החכם", כי אז היו מצליחים בדרכם להטיב מצב "הכבשה בין שבעים הזאבים", כמו שמכנים חז"ל מצב עמנו הדל בין האומות. (חפץ חיים פר' שמיני)

עלינו ללכת בעקבות אבינו יעקב

רב לכם סב את ההר הזה, פנו לכם צפונה וגו' אל תתגרו בם. ובמדרש, הובא בילקוט, אם ראיתם אותו שמבקש להתגרות בכם לא תעמדו כנגדו, אלא הצפינו עצמכם מלפניו, ולהיכן נברח, ברחו לתורה, ואין צפונה אלא תורה, שנאמר יצפון לישרים תושיה וכו'. התורה תלמדנו לבלי לעמוד נגד האומות אפי' בשעה שמתגרות בנו, עלינו ללכת בעקבות אבינו יעקב במלחמתו עם עשו אחיו, וברמב"ן ז"ל בפרשת וישלח וז"ל, שיש בזה רמז לדורות, כי כל אשר אירע לאבינו עם עשו אחיו, ואירע לנו תמיד עם בני עשו, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק, שנזמין עצמנו לשלשת הדברים שהזמין הוא עצמו, לתפלה ולדורון ולהצלחה בדרך מלחמה לברוח ולהנצל, עכ"ל.

והנה כל זמן שהלכנו בדרך הכבושה הזאת הצילנו הקב"ה מידם, ומאז הודחנו מדרכנו וחדשים מקרוב באו והנהיגו מנהגים חדשים, עזבו נשק אבינו ואחזו בכלי קרב של שונאינו, הלכנו הלוך וחסור ומצאונו רעות רבות וצרות. ירחם ד' על עמנו וישיב שופטינו כבראשונה. (חפץ חיים עה"ת, דברים)

מעשי אבות סימן לבנים

זועפות ודוחים אותם, יחזרו וילכו, וזה קיום ועמוד הגולה, כי הפרשה הזו הכל היא לדורות עד שיבא משיח צדקנו. (של"ה הקדוש פר' וישלח עמוד הגולה)

צריכים אנו להכניע ולהשפיל את עצמנו לפני האומות ולקוראם אדונים

ויש לנו לאחוז דרכו ולסבול הנסיונות כמו שסבל הוא ולעשות הענינים שעשה הוא לאחיו כשראה נפשו בצרה, וכמו שהכניע עצמו לפני וקראו אדון בפני שלוהיו, וצוה להם שיאמרו לו כה אמר עבדך יעקב, כל זה רמז לנו שנספיל בגלות לבני ונקראם אדונים, וכי אנחנו עבדים להם. (דרשות ר"י אבן שועיב)

רמז מומעשה יעקב ועשו לדורות הבאים שיתנו דורון לשרים

רוח תשימו בין עדר ובין עדר. רוח ב' הכא ואידך רוח והצלה יעמוד ליהודים רמז לדורות הבאים שיתנו דורון לשריהם. (בעל הטורים פרי וישלח)

וכן יש לנהוג לדורות להכניע לפני הגל ולא להתקשות כנגדו

ויצו אותם לאמור לדורות, שלא יתקשו כנגד הגל, שכל המתקשה כנגד הגל הגל שוטפו, וכל הנכנע מפני הגל הגל עובר. (מדרש לקח טוב)

יעקב אמר לעשו שיהיה אדון על ישראל בעוה"ז. ולעוה"ב ישראל יהיה האדון

ביאור ענין זה דמלכות רומי אין לה ממשלה כ"א לפי זכות וחובת ישראל... וע"פ שאמרו כי מעשה אבות סימן לבנים וז"ש עשו ואלכה לנגדך דהיינו בשוה לך ולא להשתעבד בך וכמו שהתנו הרומיים בתחלה אך יעקב ראה שאפילו שוים קצת א"א שיהו אלא דלפי מעשים של ישראל ישתעבד אחד בחברו שיעבוד גמור כדכתיב ורב יעבוד צעיר שהכתוב אין לו הכרע כמ"ש מכאן ואילך נשתעבדו בהו וע"כ אמר לעשו יעבר נא אדני לפני עבדו וגו' לשון לפני הוא קודם בו מן לפני בוא יום ה' וגו' שעשו יהיה האדון קודם וישראל העבד ואח"כ יהיה ישראל האדון ועשו העבד וכ"ה בב"ר מי תופס מלכות אחרינו א"ל ואחר כן יצא אחיו ע"ש ודו"ק. (מהרש"א ע"ז ח' ע"ב)

מה שעבר בין יעקב לעשו הוא רמז לעתיד שיכנעו בני יעקב לפני עשו שיעבור בראש

ויעקב נסע סתתה. הנה צורך הספור הזה בארו חז"ל, שעשו א"ל נחלק שנינו העה"ז והעה"ב, ר"ל שאם היה יעקב משתתף אז עם עשו והולך לשעיר, היו שניהם גוי אחד, והיה המסוכב מזה שהיה חולק עמו הכל בשוה, ויעקב שהיה עתיד להנהיג אחרת נשמט ממנו בהשגחת ה', עד שכל הדברים שעברו בין יעקב ועשו, הם מאורעות שעתידיים לעבור בין בניהם בדורות הבאים, שבני יעקב יכנעו אל עשו כמו שנכנע אביהם לפניו, וכי יתרפס ברצי כסף כמו שעשה עשו, ומגמת עשו יהיה שילך עם יעקב בשוה, ולא יהיה כן רק עשו יעבור בראש ויתפוס ממשלה קודם, עד יעלו מושיעים בהר ציון וכו', וגם רצה עכ"פ בהפך שאנשי עשו ישתתפו עם יעקב, כמו שהיה בימי הורדוס, שהכניס את האדומים במילה וטבילה, וגם זה לא נתקיים כי שבו אח"כ לסורן באופן שיעקב נבדל מעשו. (התורה והמצוה וישלח להרב מלבי"ם זצ"ל)

ראוי לנו לאחוז בדרכו של יעקב אבינו

וישלח יעקב. נכתבה הפרשה הזאת להודיע כי הציל הקדוש ברוך הוא את עבדו וגאלו מיד חזק ממנו וישלח מלאך ויצילהו, ולמדנו עוד שהוא לא בטח בצדקתו והשתדל בהצלה בכל יכלתו, ויש בה עוד רמז לדורות כי כל אשר ארע לאבינו עם עשו אחיו יארע לנו תמיד עם בני עשו, וראוי לנו לאחוז בדרכו של צדיק שנומין עצמנו לשלשת הדברים שהזמין הוא עצמו, לתפלה, ולדורון, ולהצלה בדרך מלחמה לברוח ולהנצל, וכבר ראו רבותינו הרמז הזה מן הפרשה הזאת כאשר אזכיר. (רמב"ן בראשית ל"ב ד')

ללכת בדרכי אבות אבל במלחמה אי אפשר

ודע כי יש בפרשה הזאת באור למה שאירע ליעקב עם עשו אחיו, ורמז ג"כ לדורות למה שעתידי שיארע לנו תמיד עם בני עשו וראוי לנו לאחוז דרכו של יעקב שהתקין עצמו לשלשה דברים למלחמה לתפלה לדורון... וכן אנחנו צריכים ללכת בדרכי האבות ולהתקין עצמנו להקביל פניהם במנחה ובלשון רכה ובתפלה לפני ה' יתעלה, אבל במלחמה אי אפשר שנאמר (שיר ב') השבעתי אתכם בנות ירושלים וגו', השביעם שלא להתגרות מלחמה עם האומות. (רבינו בחיי פרי וישלח)

תפלה ודורון אבל לא מלחמה

הספור הזה הוראה שמעשה אבות יעשו בנים וצריכים אנו ללכת בדרכי האבות, כי כמו שאירע ליעקב עם עשו כן יארע לנו לדורות, וראוי לנו להחזיק בתפלה ובדורון ולא במלחמה, וכבר הזהירם והשביעם הכתוב על זה דכתיב השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או כאילות השדה. (אמרי שפר לרבי יהודה בן מהר"ם חלאווה)

מעשה אבות סימן לבנים להנצל מידי עשו ע"י תפילה, דורון, ולברוח מתחת ידו

וכבר אמרו ז"ל בנועם מאמריהם, שכל מה שקרה ליעקב עם עשו היה סימן עם בני עשו וזרעו, וכמו שהתקין יעקב עצמו לתפלה לדורון ולמלחמה, כן יקרה לנו בכל דור ודור שיהיה השתדלותינו להנצל מיד עשו וזרעו, ראשונה בתפלה ותחנונים לפני אלקי יעקב, ובדורון שוחד ומתנות אליו, ובמלחמה לברוח ולהציל מתחת ידו. (אברבנאל פרי וישלח)

מלחמתה של תורה אבל לא במלחמה ממש

וענין הדורון והתפלה והמלחמה כבר הוא מבואר במדרשים הרבה, שענין הדורונות רמז למקבלי השוחד, והתפילה על דרך שנאמר (ירמי ל"א ט') בבכי יבואו ובתחנונים אובלים, והמלחמה רמז למלחמתה של תורה שבה אנו נוצחין אבל במלחמה ממש אי אפשר, כמו שלמדו רז"ל ממה שנאמר (שה"ש ב' ז') השבעתי אתכם בנות ירושלים וכו'. (עיר גבורים לבעל כלי יקר פרי וישלח)

להלחם עם האומות לא שייך לנו

וכל המלחמות יעקב עם עשו רומז על העתיד כמוזכר בבראשית רבה... וכמו שנהג הוא לדורון לתפילה ולמלחמה כן נהגין אנחנו בדורינו לבני עשו ואין כוחינו אלא בפינו להתפלל להש"ת בעת צרה, ומלחמה להלחם עם האומות לא שייך לנו, אך ענין המלחמה עמהם, תוקף השתדלות שמחויבין השתדלנים מיישראל להעזי פניהם נגד מלך והשרים ולהשתדל עבור ישראל בכל כוחם, אף שמראים להם פנים

הנהגתו של יעקב אבינו ע"ה עם עשו: הוראה לדורות

יגלו בניו בין האומות, ובכל דור ודור יעמדו עליהם האומות אשר ירצו להרע להם. והנה האבות הם סימן לבנים והשתדלותם היה עבור בניהם הכנסת ישראל, כאשר היה על ידי שנכנע לפני עשו והשתחוו לפניו נסתמו טענותיו ונכמרו רחמיו ונהפך לו לאוהב לבל הרע לו עוד, כן בכל דור ודור ובכל הגליות כאשר יגלו בניו בין האומות וירצו להרע להם ח"ו תיכף כאשר יכנעו בני ישראל לפניהם ולא יעמדו כנגדם בתקיפות רק בדברי ריצו ומקבלים עליהם עול גליות ימתקו ולא יהיה ביכלתם להרע להם בשום אופן ויכמרו רחמי האומות עליהם. (מאור ושמש פ' וישלח)

מה שעשה יעקב בדורות לעשו הוא בכדי לכבוש הדרך לבניו שגם הם יעשו כן

ויהי לי שור וחמור וכו' ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך... וי"ל דבאמת ה"ל בטוח בו ית' וכל מה שעשה בשילוח המלאכים ודורות לעשו אחיו לא ה"ל אלא כדי להשביע עיניו של אותו רשע ולכבוש בזה את הדרך לבניו ובני בניו, וכו', ומדה זו תהי' בידם להקל מעליהם עול הגלות כמו שכתב הרמב"ן ז"ל...

ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו והנה גם הוא אחריו. ג"ל דידוע מה שכתבו (עיי' רמב"ן) דעיקר שילוח המנחה היתה להורות לנו הדרך איך נתנהג בגלות אדום הרשעה, כמו שמצינו במדרש בפרשתינו ואני התנהלה לאטי שאמר לעשו על שאלתו איך יהי' לנו תקומה נגד הרשעים העומדים עלינו בכל דור ודור, ואמר לו יעקב ע"י שאתנהלה לאטי בהכנעה ולפעמים ע"י דורות, כמו ש"כ לעיל דעיקר שילוח המנחה ה"ל עבור כשיצטרכו בניו אחריו מציאת חן בעיני השרים וזהו למצוא חן בעיניך, והנה לא בלבד שישביעו עיני הרשעים במנחה אלא גם בגופם צריכים להכנע בגלות, כמו ש"ב במדרש לאטי בפנים כרוכות עיי"ש, והנה כן צוה יעקב בשילוח המנחה לומר לעשו עבדך יעקב וזהו הכל לדורות הבאים להורות לנו איך נעשה בגלות, וזה שאמרו השלוחים מנחה היא שלוחה להורות הכנעה והשתעבדות בממונו, והנה גם הוא בעצמו משעבד א"ע שקורא עצמו עבד ואותך אדון, והנה כ"ז לא בשביל עצמו כי יעקב בחיר שבאבות לא ירא ולא יצר מעשו הרשע, אבל הכל הוא הכנה לבניו אחריו, והנה גם הוא אחריו הכל הכנה והוראה למה שיהי' בדורות הבאים אחריו כנ"ל. (חתן סופר פ' וישלח)

יעקב לימד לדורות הבאים כמה יכנעו לפני האומות, - בדבור בכבוד ובמתנות

לאדוני לעשיו. רמז מוסר הלא אח יעקב לעשיו ותאומים והי' ממש היותו כמוהו והכניע את עצמו לפני עשיו כ"כ, קרא אותו בכל פעם אדוני השתחוו לפניו שבע פעמים גם נשיו והאמהות וילדיהן כולן משתחוות לפניו, ביקש ממנו שיקבל מנחתו, ואמר עליו כראותו פני אלוקים ונתן לו דורות אלו. ללמד לדורות הבאים בגלות כמה יכניעו לפני האומות הן בדבור הן בכבוד הן במתנות כי כיון שנתן הקב"ה הממשלה ואנחנו נהי' ביניהם בגלות כגרים, בלי ספק כן רצון הקב"ה שנכבדו ולנשאם ולהיות מוכנעים לפניהם. (שיר מעון פ' וישלח)

רבי כתב לאנטונינוס לשון אדוני, כשם שנהג יעקב אבינו עם עשו

רבינו אמר לר' אפס, כתוב חד אגרא מן שמי למרן מלכא אנטונינוס, קם וכתב מן יהודא נשיאה למרן מלכא אנטונינוס, נסבה וקרייה וקרעה, א"ל כתוב מן עבדך יהודא למרן מלכא אנטונינוס, א"ל רבי מפני מה אתה מבזה על כבודך, א"ל מה אנא טב מן סבי [זקני יעקב], לא כך אמר כה אמר עבדך יעקב. (מדרש רבה וישלח ע"ה אות 1)

יסבלו הגלות ויכבדו האומות ככבד עבד את אדוניו

ואמרת לעבדך ליעקב. ע"ד שאמרו שהשביע הקב"ה את ישראל שלא ימדרו באומות העולם אלא יסבלו הגלות ויכבדו אותם כעבד אל אדוניו, שהרי הם אינן אלא כרצועה בידו ית', הלכך תכבדם בלשון כבוד, כאשר ישאלך מסים וארנוניות לא תבעט או תדבר דברי קושי, אלא תתן לו כמנהג בכבוד ויקר. (חרדים פרשת וישלח)

יעקב נכנע לעשו וכוונתו שכן ינהגו בניו

עין בזה, כל אותה כניעה שהכניע יעקב עצמו לפני עשו עשה כן כדי לסלק עצמו מברכת עולם הזה להיותו כולו לעשו, והברכות של יצחק יתקיימו לעולם הבא, וגם הרמב"ן כתב דכל הדורות ששלח היו סימן למסים וארנוניות שיתנו בניו לעשו, ומצינו ברבה, רבינו אמר לרבי אפס כתוב חד אגרא מן שמי למרן מלכא אנטונינוס, וכו'. מכל זה יש ללמוד שכוונת יעקב היתה, שגם בניו יתנהגו בהכנעה ועבדות קדם עשו, כדי שיתקיימו הברכות לעולם הבא ולא אפס קצתם בעולם הזה. (ורע יעקב עה"ת להגאון רבי יעקב גינצבורג זצוק"ל דיין בבית דינו של הגה"ק בעל נודע ביהודה זצוק"ל)

כדרך שקרא יעקב לעשו בלשון אדוני, יש לנהוג לדורות עולם עד לגאולה

ויצו אותם לאמר. ענין הלאמר יובן ע"פ מה שאמרז"ל שרבינו הקדוש במכתבו לאנטונינוס כתב למרן מלכא אנטונינוס ממני עבדך יהודה וא"ל אנטונינוס הלואי אהי' עבדך לעלמא דאתי וא"ל לא טוב אנכי מאבותי היינו יעקב שאמר כה תאמרן לאדוני לעשו כה אמר עבדך יעקב, והנה יוצדק לפ"ז הלאמר לאמר לדורות, שינהגו כזה כל ימי גלותם עד יגאלנו גאולת עולם ב"ב. (אגרא דכלה פ' וישלח להבני יששכר ז"ע)

בגלות המר הזה אנו מוכרחים להיות נכנעים לפני האומות

הנה התורה הקדושה מלמדת אותנו איך להתנהג בגלות המר הזה אשר אנחנו נתונים תחת יד האומות ואנחנו מוכרחים לקבל הגלות באהבה עד ירחם ה' עלינו ויגאלנו גאולת עולם במהרה, ובעוד שאנחנו בגלות המר אנו מוכרחים להיות נכנעים לפניהם ולקוראם אדונים וזהו כה תאמרן לאדוני לעשיו: ר"ל שתקראו אותו אדון בדברו עמו ואז כאשר יוסיף להרע לכם יותר מן הראויה במסים וארנוניות גזל יהי' בידם ועי"ז ירחם ה' עלינו כי די לו בזה שאנחנו נכנעים לפניו וחולקים לו כבוד. (נועם אלימלך פ' וישלח)

תיכף כשנכנעים לאומות לא יהיה ביכלתם להרע לנו

ונראה לי הדנה יעקב אבינו ראה ברוח הקדוש את הד' גליות אשר

מי גרם לחורבן בית מקדשינו

דוד) יחיה והיתה לו נפשו לשלל וחיו", (יז) "ויאמר ירמיהו אל צדקיהו כה אמר ה' אלקי צבקות אלקי ישראל אם יצא תצא אל שרי מלך בבל וחיתה נפשך והעיר הזאת לא תשרף באש וחיתה אתה וביתך", (יח) "ואם לא תצא אל שרי מלך בבל ונתנה העיר הזאת בידי כשדים ושרפוה באש ואתה לא תמלט מידם", (כ) "ויאמר ירמיהו וגו' שמע נא בקול ה' לאשר אני דובר אליך ויטב לך ותחי נפשך", (כא) "ואם מאן אתה לצאת זה הדבר אשר הראני ה'", (כג) "כי ביד מלך בבל תתפש ואת העיר הזאת תשרוף באש", ופירושו המפרשים (רש"י, רד"ק, מצודות, מלבי"ם) שדומה כאילו אתה שרפת ע"י שלא השלמת אותו.

***

וכשלא שמעו לקול הנביא כתיב (לט, א) "בשנת התשיעית לצדקיהו מלך יהודה בחודש העשירי בא נבוכדנאצר מלך בבל", ועליו מקונן ירמיה הנביא (איכה ב יד) "נביאיך חזו לך שוא ותפל וגו'".

כן הזהיר ירמיה הנביא כמה פעמים במר לבבו כשניבא על חורבן ביהמ"ק הראשון, (וכידוע שכל נבואה שלא נצרכה לדורות לא נכתבה), ואמר לצדקיהו המלך ולכל ישראל שיפילו ויכניעו את עצמם לפני מלך בבל ועי"ז לא יאונה להם כל רע, וכמו שנאמר (ירמיה כז, יב) "ואל צדקיהו מלך יהודה דברתי ככל הדברים האלה לאמר, הביאו את צוארכם בעול מלך בבל ועבדו אותו ועמו וחיו", (יג) "למה תמותו אתה ועמך בחרב ברעב ובדבר כאשר דבר ה'", (יד) "ואל תשמעו אל דברי הנביאים האומרים אליכם לאמר לא תעבדו את מלך בבל, כי שקר הם נבאים לכם", (יז) "אל תשמעו אליהם עבדו את מלך בבל וחיו, למה תהיה העיר הזאת חרבה", (כט, ז) "ודרשו את שלום העיר אשר הגלית אתכם שמה והתפללו בעדה אל ה', כי בשלומה יהיה לכם שלום", (לז, יז) "ויאמר ביד מלך בבל תנתן", (לח, א) "וישמע שפטיה בן מתן וגו' את הדברים אשר ירמיהו מדבר אל כל העם לאמר", (ב) "כה אמר ה' היושב בעיר הזאת ימות בחרב ברעב ובדבר, והיוצא אל הכשדים (למסור עצמו בידם, מצודות

הכרזת רבן יוחנן בן זכאי:

"בריוני דאית בן לא שבקינן"

להם שוטים מפני מה אתם מבקשים להחריב את העיר הזאת ואתם מבקשים לשרוף את ביהמ"ק, וכי מה אני מבקש מכם אלא שתשגרו לי קשת אחת או חץ אחד ואלך לי מכם, אמרו לו כשם וכו' כך נצא לפניך ונהרגך, כיון ששמע ריב"ז שלח וקרא לאנשי ירושלים ואמר להם בני מפני מה אתם מחריבין את העיר הזאת ואתם מבקשים לשרוף את ביהמ"ק (ופירש בבנין יהושע: כלומר שאתם גורמין החורבן אם אינכם מכניעים לו), וכי מה הוא מבקש מכם, הא אינו מבקש מכם אלא קשת אחת או חץ אחת (ופירש הב"י: כלומר הכנעה כאילו עושים שלום) וילך לו מכם וכו', היו לאספסיינוס אנשים שרויין כנגד חומותיה של ירושלים וכל דבר ודבר שהיו שומעין היו כותבין על החצי וזורקין חוץ לחומה, לומר שריב"ז מאוהבי קיסר הוא וכו' שלח וקרא לתלמידיו לר' אליעזר ולר' יהושע אמר להם בני עמדו והוציאוני מכאן וכו', עד שהגיעו אל אספסיינוס פתחו הארון ועמד לפניו, אמר לו אתה הוא ריב"ז וכו'.

ועי"ז אמרו בגמ' שם שהצליח ריב"ז ונעשה הצלה פורתא, וזה לשון חז"ל בגיטין שם: "אלא בעי מינאי מידי דאתן לך, אמר ליה תן לי יבנה וחכמיה ושושילתא דרבן גמליאל ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק".

וכן היה קודם חורבן בית שני בעת שהבריונים רצו ללחום עם חיל אספיינוס, דעתם של רבותינו התנאים הקדושים היתה כי אדרבה חייבים להשלים עמם ולהכנע להם, ובאותו הזמן היתה יד הבריונים על העליונה ולא הסכימו להשלים עם הרומאים ורק רבי יוחנן בן זכאי הלך יחידי במסירות נפש להשלים עמהם, ועל ידו נעשתה הצלה פורתא, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (גיטין נו ע"א) "הווי בהו הנהו בריוני (פירש"י: אנשים ריקים ופוחזים למלחמה), אמרו להו רבנן ניסוק ונעביד שלמא בהדיהו, לא שבקינהו וכו', אבא סיקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלח ליה תא בצניעא לגבאי א"ל עד אימת עבדיתו הכי (פירש"י: דלא שבקיתון לאשלומי) וקטילתו ליה לעלמא בכפנא וכו', א"ל חזי לי תקנתא לדידי דאיפיק אפשר דהוי הצלה פורתא וכו', פתחו ליה בבא, נפק כי מטא להתם אמר שלמא עלך מלכא - שלמא עלך מלכא וכו', ודקאמרת אי מלכא אנא אמאי לא קאתית לגבאי עד האידינא בריוני דאית בן לא שבקינן.

ובאבות דרבי נתן (ד, ה) ג"כ מבואר כל הנ"ל בנוסח אחר קצת וכך אמרו "וכשבא אספיינוס להחריב את ירושלים אמר

יהיו נמלטים מידי הגוים בהכנעה ומנחה

וירץ עשו. נהפך לבו כמו רגע בהכנעותו של יעקב, כענינו בגלות עם בני עשו, האומר בגבוה מי יורדני ארץ, והורה שיהיה נמלטים מיד חרב גאותו בהכנעה ומנחה, כאמרם ז"ל שאחיה השילוני קלל את ישראל בקנה הנכנע לכל הרוחות (תענית ב). הן לו עשו בן בריוני בית שני לא היה נחרב בית מקדשינו, כמו שהעיד רבן יוחנן בן זכאי באמרם בריוני דאית בן לא שבקינן (גיטין נו) (ספורנו פר' וישלח דפוס ראשון)

פריצי ישראל שלא רצו להכנע לרומאים דרך שנכנע יעקב לפני עשו, הם גרמו הגלות

הוּוּ בה הנהו תלתא עתירי נקדימון בן גוריון וכן כלבא שבוע ובן ציצית הכסת וכו' בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגרת על גבי כסתות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי (גיטין נ"ו ע"א). בן ציצית כו' שהיה זהיר במצות ציצית כמ"ש בהם למען תזכרו את כל מצותי כו' וא"ד שהיה כסתו מוטלת כו' והיה בידו להתנצל עליהם בפני המלכות אי לאו כדמוסיק משום דהוּוּ בה בריוני כו' והם פריצי ישראל שהיו בהם כמפורש ביוסיפון והם מתוך שנאתן זה את זה גרמו להם החורבן והגלות שלא היו רוצים ליכנע לרומיים כדקאמר דא"ל רבנן נייעבוד שלמא כו' שכבר ידעו זה כי סימן אבות לבנים שאמר יעקב יעבר נא אדוני לפני עבדו גו' כמפורש בחידושינו באגודת דפ"ק דע"ז ולכך אמרו רבנן לא מסתייעא מלתא ליעבוד בהדיהו קרבא.

אנו צריכים לקבל עול האומות באהבה

כשהקב"ה מוסר את ישראל ביד איזה אומה צריך להכניע לה ולקבל באהבה. ומזה ישימו לב לדרוש ה' בכל לב וז"ש והעם לא שב עד המכה ואת ה' צבאות לא דרשו (ישעי' ט, יב). וזה היה סיבת חורבן הבית וגלותינו שלא שמעו בקול ירמי' להכנע למלך בבל (כמ"ש ירמי' כו, יב) וכן בית השני חרב ע"י רשעת הפריצים שלא שמעו לקול החכמים להכנע להרומיים כמ"ש (גיטין נו) ובספר יוסיפון, וכ"ש מלכי חסד שאנחנו חוסים כעת תחת צל כנפי חסדים אנו צריכים לקבל עולם עלינו באהבה ולהתפלל עבור שלומם כמו שהיו עושים גם בזמן הבית כמ"ש (עזרא ו) די להוון מקרבין כו' ומצליין לחיי מלכא ובנוהי, וכמ"ש במד' שיר השירים רבה ע"פ השבעתי אתכם בנות ירושלים שהשביע הקב"ה את ישראל שלא ימרדו על המלכות.

ישתעבדו לאומות הואיל והשעה צריכה לכך

יתן למכהו לחי ישבע בחרפה... והנכון כי היא עצה לרואה את עצמו שלא יוכל להשגב מפני אויביו שיכיר את הזמן ואת עת גדולת אויביו,

וינטלם וינשאם, ולא ינסה להקהל ולעמוד על נפשו לבלתי השתעבד לו, אבל יתן לו הלחי כרצונו, ואז זה האויב ישבע בזה, ולא יכהו, ופירוש מכהו אשר יוכל על זה.

והנה רמז כפי מה שאחשוב לענין שקרה ליוסף בן גוריון ז"ל עם עדת הפריצים שלא היו רוצים להשתעבד לרומא, ואף על פי שהשעה צריכה לכך, והנכבד הוא ז"ל היה מבקש מהם שישתעבדו לרומיים, הואיל והשעה צריכה לכך, עד ישקיף וירא ה' משמים, כי לא יבקש מהם שישתעבדו לעולם, וכמו שאמר בסמוך, כי לא יזנה לעולם ה', וטעם הזכיר זה, כי יקונן על שלא שמעו לזה המוסר ועצת השר הנכבד ההוא, כי אם כה היו עושים לא נפלו במה שנפלו כפי מנהגו של עולם. (פירוש לחם דמעה לרבינו שמואל וידאש, איכה ג' ל')

אם היו ישראל בבית ראשון נכנעים לפני הבבלים, ובבית שני לפני הרומאים, לא היה החורבן

זכרה ירושלם ימי עניה ומרודיה וגו' בנפול עמה ביד צר ואין עוזר לה ראוה צרים שחקו על משבתה (איכה א' ז). ואמרו בנפול עמה כו', הכונה, כי בכל אותו זמן שצר אספסינוס וטיטוס בבית שני גם בימי נבוכדנצר המציא ד' להם תרופה על ידי שהיו נכנעים להם, והיו נשארים על אדמתם ולא היה נשרף הבית, ותמצא כמה פעמים היה ירמיה ע"ה צועק ואמר למלך שיפיל עצמו לפני המלך ואין רע, דכתוב (ירמיה ל"ח י"ז) ויאמר ירמיהו אל צדקיהו כה אמר ד' [אלקי צבקות אלקי ישראל] אם יצא תצא אל שרי מלך בבל [וחיתה נפשך והעיר הזאת לא תשרף באש וחיתה אתה וביתך], ואפילו הכי לא רצו, וכן תמצא (גיטין דף נו) שאמר רבי יוחנן בן זכאי לאספסינוס והלבנון באדיר יפול, שהיה יודע בודאי שנכבשה הארץ לפניו, ואילו היו משלימין, לא היה עושה מה שעשה אחר כך, כדמוכח מהש"ס בפירוש, ולזה אמר הנביא בנפול עמה וכו', פירוש, דכאשר נפל ביד נבוכדנצר שהיתה העיר כבושה ועומדת, לא מצאה עוה, דאם היה לה עוזר היו עושים כדברי הנביא, ולצאת ישראל אליו, לא היה עושה מה שעשה אחר כך, שנכנסו להיכל, והיינו ראוה צרים, ושמחו על שהשכיחה לחלוטין, ושרפוה באש, דאם היה להם עוזר לא היתה באה לדבר זה. (פירוש ראשון לציון על איכה לבעל אור החיים הק')

הכנעה מבטלת כל גזירות רעות

ואילו הי' צדקיהו הצדיק מקבל הכנעה לפני נבוכדנצר שחיק טמיא, לא נחרבה בית תפארתנו ולא גלינו מארצינו, הכלל הכנעת אמת מבטלת כל הגזירות רעות והיסורין ושקול כנגד כולם. (נתיב מצוותיך, להגה"ק מהר"א מקאמארנא תורה שביל א' אות כ"ח)

דרך הגלות

ויאמר אם יבא עשו אל מנחה הא' אשר בארצו לגזור עליהם שמד והכהו ודאי כנודע ענין השמדות והגרשוין שבכל ארצות אדום והי' המנחה הנשאר בארצות ישמעאל לפליטה מן השמדות כי ישמעאל אינם רודפים אחר הדת רק אחר הכסף כנודע בזמננו זה ולכן למד יעקב לזרעו שירבו מוהר ומתן לכל אלו האומות וע"י כן ינחו מעט מן השמדות וז"ש ויקח מן הבא בידו ר"ל כי אע"פ שישאל באותו זמן יהיו עניים עכ"ז מן המעט ההוא הבא בידו יתנם מנחה לעשו ע"ד איש כמתנת ידו שנאמר על העני וע"י כן יתנהג עמהם באהבה וז"ש לעשו אחיו וכמו שדרשו רז"ל על גער חיות קנה וכו' שנאמר על רומי הרשעה שאינו מתרצה אלא ברצי כסף ומנחה וע"י המתנות וילן שם במנוחה בלילה ההוא הוא הגלות הנק' לילה וז"ש וילן שם בלילה ההוא.

אם נושאים עול האומות, ירצו עונם

יתן בעפר פיהו, יתן למכהו לחי, כי לא יזנה לעולם ה' (איכה ג, כט-לא), אם היום נושאים את עול האומות, מחר ירצו את עונם. (פירוש רבינו יוסף קרא)

ע"י הכנעה ישבע הגוי וימנע להכותו

יתן למכהו לחי ישבע בחרפה (איכה ג, ל), ירצה: כי בראות א' מן אומות העולם הבא להכות את ישראל על לחיו, והישראל נותן לו לחי ומזמינו לקבל ההכאה, אז ישבע הגוי בחרפה ההיא שנחרף הישראל וימנע להכותו, ועצה טובה השמיענו בגלותינו. (שער הפסוקים להאר"י הק')

הבריונות לדורותיה

והם רוצים לתקן מעשיהם, ותשובה באה להם מן השמים, אעפ"י שאני יודע שאתם לא תחזרו בתשובה, בכל זאת מכיון שיש בחירה לכל או"א לכן נותנים לכם הבחירה...

ואמר לתלמידו הרה"ג ר' משה יונגרייז ז"ל, הנ"ל: תדע, שאחר ארבעים שנה מהיום יבואו עוד הפעם לעולם, ואתה תהיה רב, און זאלסט האבן שכל.

ואח"כ נעשה הרה"ג ר' משה ז"ל לאבד"ק קאשוי, והתנה שבכל אסיפה של הקהל צריכים להודיעו, - פעם באו אנשים לעיר קאשוי לעורר הציבור שיתנו כסף לקנות א"י מידי הטערקין, ולהחליף הקופסאות של רמבעה"נ על הקופסאות של קק"ל, כי קם מנהיג בראשם המייסד באנק עולמי, עבור קניית ארץ ישראל מידי הטערקען. אמרו ראשי הקהילה שבלי לשאול הרב המרא דאתרא אין בידם לעשות שום דבר וכו', הלכו ראשי הקהילה אל הרב להודיעו ולשאול ע"ז, אז נזכר מאותו מעשה שהי' עם רבו ומה שאמר לו, מיד הלך וחפש בתיבתו, מה שרשם לעצמו אז, וראה שהיום כלו ארבעים שנה שאמר לו רבו הנ"ל, וענה להם ואמר: לא ולא! חס מלהתחבר להם! רק לישאר עם הקופסאות של רמבעה"נ ולשלוח הכסף לממוני ואמרכלי הכולל, וגרשם מהעיר.

(מפי נכדו הרה"ג ר' משה דוד הלוי יונגרייז זצ"ל בעל צבי וחמיד - ליקוטי זוודא קלילא, משה"ר)

הרה"ק מו"ה ר' שמעלקע סעלישער זצ"ל, בעל צרור החיים, נסע פעם אחד עם תלמידו הרה"ג ר' משה יונגרייז זצ"ל אבד"ק קאשוי, ובאמצע הדרך עברו יער ודרכו בקודש הי' שלא הניח להכות הסוסים משום צער בעלי חיים [עיין בצרור החיים. כן מספרים שבשעת נסיעותיו בין ההרים הי' רגיל לרדת מן העגלה לפני מעלות ומורדות, כדי להקל המשא לסוסים]. ואז באותו נסיעה באותו יער צוה לבעל העגלה להכות הסוסים כדי שיעברו את היער ההוא במהירות היותר אפשר, ואח"כ כשעברו את היער התחיל הרה"ק לנשום נשימות גדולות בכבדות, וישאלוהו מלוהו, הגידו נא לי אדמו"ר, מה הם הנשימות הגדולות שכ"ק עושה, בשלמא הסוסים נושמים בחזקה מפני שהם רצו במהירות, אבל לא אדמו"ר שישבתם בעגלה, ויען הרה"ק ר' שמעלקא ז"ל ויאמר: האינך יודע מה הי' במקום הזה שעברנו, ויען מלוהו ויאמר, לא, לא ראיתי שום דבר רק הרים וגבעות ותו לא.

ויאמר לו הרה"ק ר' שמעלקא ז"ל: דע, שבאותו יער שעברנו הי' מלא נשמות מהבריונים מחורבן בית שני שלא רצו לשמוע לקול התנאים שציוו להכנע, ונלחמו עד הסוף, ועי"ז גרמו חורבן הבית וגלות ישראל, ועד היום הזה אין להם תיקון, - ולכן צויתי להבעל עגלה שיסע מהרה מפני שהמקום הזה הוא מקום טומאה ר"ל, ולא יכולתי לסבול האויר הזה. ושמעתי כרוז, שהנשמות הללו מתחננים מהקב"ה שהם רוצים לבוא עוד הפעם בגלגול בעולם הזה,

אחינו אהובינו קבלו עליכם שבועתו

ולפי שידע שלמה ע"ה ברוח הקודש שהאומה הזאת באורך זמן גלותה תפצר להתנועע בלא עתה הראויה ויאבדו בשביל זה ויבואו עליהם צרות, והזהיר מלעשות זה והשביע האומה על דרך משל ואמר השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ.

ואתם אחינו אהובינו קבלו עליכם שבועתו ואל תעירו את האהבה עד שתחפץ. ובורא העולם במדת רחמים יזכור אותנו ואתכם לקבץ גלויות נחלתו וחבלו לחזור בנועם ה' ולבקר בהיכלו ויוציאנו מגיא הצלמות אשר הושיבנו בו. ויסיר מחשך עינינו ומאפל לבנו ויקיים בימינו ובימיכם העם ההולכים בחושך ראו אור גדול יישיב בארץ צלמות אור נגה עליהם. ויחשיך באפו ובעברתו על כל הקמים עלינו. ויאיר מחשכינו כאשר הבטיחנו כי הנה החשיך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה.

אין לעורר מלחמה בגלות כלל, אלא לסבול עול השעבוד

יעבר נא אדני לפני עבדו. יקח חלקו תחלה בעולם הזה, ואני אתנהלה לאטי אעמוד בגלותי ושפלותי, ומלשון ויהלך אט (מ"א כא) שהוא לשון שפלות כלומר לא אעורר מלחמה ולא אתגבר בגלות כלל, אבל אסבול עול השעבוד זהו לרגל המלאכה וגו'.

בזכות שמירת השבועות יושיענו הקב"ה

הושע נא קל למושעות, בארבע שבועות: וי"א אלו ארבע שבועות שכתובים בש"ש השבעתי אתכם וגו', שהשביע הקב"ה את ישראל שלא ידחקו את הקץ, ושלא יגלו את הקץ, שלא ימרדו באומות העולם, שלא יעלו בחומה וכו', באותן שבועות כתב אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, ועכשיו מבקשת כנסת ישראל רבונו של עולם שתהיה לנו למושעות, שהשבועתנו באותן שבועות שלא נמרוד במלכיות ואנו במלכיות שומרים את שבועתנו וסובלין עול גלות, ואתה אמרת עד שתחפץ - עכשיו יהי רצונך וחסדך להושיענו מיד האומות. (פירש"י מ"ב, וי"א פ"י קדמון בזמנו של רש"י מובא באוצר התפילות)

מכתב קודש מאת הגה"ק רבי שלום דובער מליובאוויטש זצוק"ל על החיוב להביע נאמנותנו לממשלות והתנגדותנו לציונות להסיר הסכנה שמעוררים עלינו

(א) ראשית דבר לסדר ולקרוא מחאה נגד מעשה הצעירים, ולהביע רגשי עבודתנו הנאמנה למלכנו יר"ה וכו'.

והנני מציע בזה, אשר בהמחאה תהי' מבואר מפורש אשר סיבת משובת הצעירים הוא משתי סיבות, האחת מפני התרחקם מתוה"ק באופן נורא ומבהיל, והשנית מפני הציונות שהתעוררה והתגברה רגש הלאומי בלב ההמון בכלל והצעירים בפרט, והיא המביאה אותם לצאת מסדרי ההגדרה, ורוח אחרת נהייתה בהם. ואנחנו הננו מנגדים בכל תוקף ועוז אל הציונות מצד הדת ומצד שלום המדינה. ובאסיפתנו זאת נשתדל למצוא דרכים לקרב גם את צעירי אחינו אל תוה"ק, אשר תקוותינו תאמצינו שהממשלה יר"ה אשר בחסדה נתנה לנו הרשיון על האסיפה הזאת, תחזק ידינו בהדרכים אשר נמצא אל הרעיון הנשגב הזה, ותתן לנו היכולת להשיג מטרתנו האדירה, ובשם ה' ובשם תוה"ק הננו מזהירים את אחינו כל אשר נגע יראת ה' בלבבו להבדל מהרעיון הציוני לגמרי ולהזהר מחברתם.

(ב) לסדר קול קורא אל הצעירים על משובת נפשם (הדימיקראטיעס), להוכיחם ע"ז מצד תוה"ק, ואשר בזה המה מביאים רוגז על כל אחינו יושבי מדינתנו, ואם ח"ו תסיר הממשלה יר"ה את השגחתה מאתנו, הלא מסוכנים אנחנו ח"ו בנפשנו ממש, וכאשר אנחנו מצידנו נהי' נאמנים ומסורים אל הממשלה יר"ה, תקוותינו חזקה אשר תטה חסדה עלינו ותשגיח עלינו לשמור אותנו ומטובה הגדול תעניקנו לחיותנו כיום הזה. והקול קורא יהי' בלה"ק וזשרגאן ויודבק בכל הבתי כנסיות.

וצריכים למסור למומחים לדבר לסדר המחאה והקול קורא בהשכל ודעת ויבקר מהרבנים הג', ויחתמו עליהם כל הרבנים הנאספים.

(נדפס באגרות קודש מהרש"ב מכתב רכ"ד)

היציאה מן הגלות היא נגד תוקף אמונתם של ישראל

אחינו החרדים יודעים אשר המה תחת עול הגלות וצריכים להיות מוכנעים גם ככל מעמד ומצב שהוא, כי גם בעת שהיו אצלנו כאלה שהיה להם מהלכים בין גדולי העמים ולפני מלכים התייצבו היה בהם ההכנעה, בידעם שהמה בגלות תחת עם אחר ועליהם לנשוא את עול הגלות, אחרי שזוהו רצון ה' בכדי לכפר על עוונותינו, עד אשר ירחם השי"ת עלינו ויגאלנו בב"א, ולזאת הנה גם אחרי כל העול הכבד שהכנידו עליהם באיזה זמן מהזמנים וגם אחרי כל הרדיפות ודחיפות שיש להם ימצאו להם מקום, זיי האבען בא זיך א ארט כטבע הרך לעמוד בפני הקשה...

ובפרט לקבל צורה כזו לצאת מן הגלות בחזקה ולגאול את עצמם בכח עצמם, זאת לא יוכל כל המחזיק בתומ"צ לפעול בעצמו בשום אופן כי זה נגד תוקף אמונתם ותקוותם של ישראל, אשר המה מקוים ומצפים לישועה בביאת מ"צ בב"א ויגאלו גאולת הגוף וגאולת הנפש ויתעלו בעילוי מעלה העליונה אשר בתקוה זו דוקא המשוורשת בנפשם ימצאו מרגוע לנפשם, ובוה דוקא המה חיים בחיי הגלות המר ומתחזקים בקיום התומ"צ.

(הגה"ק מהרש"ב מליובאוויטש זצוק"ל, מתוך ג' טענות ומענות)

ישראל ניתן להם בטבעם לקבל עול המלכות באהבה

אך לפענ"ד נראה דהענין הוא כי כבר נודע שזה מטבעי בני ישראל אשר כן הושם לחק עליהם מפי הבורא אשר לא ימרדו במלכם, בהיותם בשבי כל אומה ואומה הם כשה נאלמה, ולדעתי זה שכווננו חז"ל בכתובות דף קי"א ששלש שבועות השביעים הבורא ואחת מהם שלא ימרדו באומות והיינו שכן השביעים ונתן להם בטבעם שיהיו נכנעים ומקבלים עליהם עול מלכות והגלות באהבה כאשר האריך הגאון מו"ה אברהם ז"ל אבד"ק עמדין בחיבורו היקר צרור החיים בחלק קץ הימין להראות לעיני העמים כח נפש הישראלי אשר מני אז הלכו בגולה עוד לא נשמע עליהם שמרדו במלכם כי אם ישימו יד לפה יחיל ודומם לתשועת ד', ע"ש דבריו הקדושים והיקרים הנוזלים ממקור האמת והיראה הטהורה. (דברי שאול פ' שמות מהגה"ק בעל שאול ומשיב ר' יוסף שאול נאטאנאוה זצוק"ל)

אנו מושבעים שלא למרוד במלכות אלא נקבל עולם באהבה

ואדרבה אנו מושבעין שלא ימרדו במלכות אלא נקבל באהבה עד בוא יבוא משיח צדקנו, וזה לא יהי' בדרך הטבע אלא בכמה אותות ומופתים משונים ונפלאות, וזה לא יבוא במנין המצות כי המצות נתנו לבשר ודם ולא לנביאים המשנים הטבע אלא לכל ישראל בשווה וכן הסכימו התוספות.

(הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמארנא, אוצר החיים - בסוף מצות שלא באו למנין)

עם ניצני ההש

תרפ"ד - תרצ"ב

הפגישות עם

מימין לשמאל:

הרה"ג ר' ראובן שלמה יונגרייז זצ"ל, מרן הגאון רבי יצחק ירוחם דיסקין זיע"א, מרן הגאון רבי יוסף חיים זאנענפעלד זיע"א, הרה"ג ר' דובער עפשטיין זצ"ל. (התמונה הוא בפגישתם עם הלארד צ'ורצ'יל מענגלאנד, מהפגישה עם המלך חוסיין לא נמצאו תמונות)

היה זה בשנת תרפ"ד, כאשר המלך חוסיין מלך חג'ז הגיע לביקור בעבר הירדן אצל בנו האמיר עבדאללה - ראש אמירות עבר-הירדן.

בזכות הקשרים המיוחדים ששרר בין הפרופיסור ר' יעקב ישראל דיהאן, לבין האמיר עבדאללה, הצליח ד"ר דיהאן לסדר פגישה עם המלך חוסיין, לגולל לפניו ולהודיעו את עמדת היהדות החרדית הנאמנה, המתנגדת לדרכי הציונים וחפצם הלאומי והתגרותם באומות העולם, ואינם באי כח עם ישראל.

"אני לבדי אלך אתך?"

יש לציין שכאשר סידר ד"ר דיהאן את הפגישה אצל המלך חוסיין, וקבע גם את שמות חברי המשלחת, התחילו אחדים מחברי המשלחת להסס, בני ביתם וקרוביהם רצו למנוע אותם מלהצטרף אל המשלחת מחשש סכנה של התנקשות בנפש מצד הציונים, והללו רצו מתוך פחד למצוא אמתלאות שונות לבטל את הפגישה.

הדבר נודע למרן הגר"ח זיע"א ואמר: "אחרי שד"ר דיהאן סידר את הפגישה, אין זה מן הנימוס לבטלו, זו תהיה כפיית טובה להאישי אשר מוסר נפשו בעד היהדות החרדית" ובפנותו אל ד"ר דיהאן, אמר לו: "אם כולם יסתלקו מתוך פחד, אני לבדי אלך אתך?", פני המהססים נתאדמו מגבורתו של אותו זקן והסכימו להצטרף.

המשלחת יוצאת לירדן

ביום ראשון י"ט אדר"ר תרפ"ד יצאה

הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן הי"ד

המשלחת בראשות מרא דארעא קדישא הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זיע"א, ובלוויית הרה"ג ר' ראובן שלמה יונגרייז זצ"ל - מזכיר העדה החרדית, הרה"ג ר' אברהם חיים נאה זצ"ל - ספרא דדיינא, וכמובן ר' יעקב ישראל דיהאן - מארגן המשלחת.

"עינינו בתוך התהלים והי' קורא בלי הפסק"

הרה"ג ר' אברהם חיים נאה זצ"ל מספר: "...ובשעה שנסענו לעבר הירדן כנ"ל, והיינו מביטים על פני ההרים והמישור ויופי הטבע, הוא (-הגר"ח) ז"ל לא הרים עיניו אף פעם להביט לחוץ, רק עיניו בתוך התהלים והי' קורא בלי הפסק..."

הוד מלכותו מלך חג'ז ועניי העדה האשכנזית

כידוע הרים ה' מ' המלך חוסיין נדבות שונות לכבוד בקורו אצל בנו ה' ר' האמיר עבדאללא בעמאן, ובין אלה הואיל להרים מתנה גם בשביל עניי העדה האשכנזית בירושלם ע"י מרן הגאב"ד מוהר"ר יוסף חיים זוננפלד שליט"א, ביום ה' בא שליח מיוחד מאת ה' מ' המלך חוסיין, ה' מ' ראלי פאשא מושל מחוז סאלט, ממשלת עבר הירדן, כדי למסור הכסף, והוא בא לבית מרן הגאב"ד שליט"א בלויית הפרופיסור הנכבד ד"ר יעקב ישראל דיהאן. ה' מ' ראללי פאשא קם על רגליו ובכבוד צבאי מסר למרן הגאב"ד שליט"א ברכת השלום בשם הוד מלכותו והואיל ולקבל המתנה אשר הרים בשביל עניי עדתו, מרן הגאב"ד שליט"א קיבל את הכסף הסך חמשים ל"ש זהב ובקש מאת ה' מ' ראללי פאשא להביע לה' מ' המלך חוסיין ברכת השלום והתודה בשמו בשם העדה ובשם כל העניים אשר יותמכו ממתנתו.

בהזדמנות זו ביקש רבינו שליט"א מאת ה' מ' ראללי פאשא לבקש עוד פעם בשמו את ה' מ' המלך חוסיין להשתדל בכל השפעתו לטובת אחינו היהודים בתימן וביתר ארצות ערב, ה' מ' ראללי פאשא הבטיח למסור הדברים לה' מ' המלך חוסיין.

(קול ישראל, תרפ"ד)

בירדן

להלן אנו מעתיקים את התיאור שנדפס בגליון "קול ישראל" (גליון כ"ג, תרפ"ד) תחת הכותרת "מלאכות אגודת ישראל לפני המלך חוסיין" (יש לציין כי בזמנו היה מפורסם שם "אגודת ישראל" להתנגדות לציונות, וד"ל):

"ביום הראשון בקרו את המלך חוסיין בשוני (=ירדן) מלאכות מאת אגודת ישראל העולמית (בהסכמת כ"ק האדמורי"ם שליט"א נשיאי האגודה) והועד העיר האשכנזי בראשות מרן הגאב"ד שליט"א, בהמלאכות השתתפו הרה"ג ר"ש יונגרייז, הפרופיסור ד"ר דיהאן והרב רא"ח נאה.

ה.מ. המלך קבל את המלאכות בכבוד גדול ולחץ את ידי כל א' בידידות, אחרי נטילת רשות מהמלך ברך הרב את ברכת אשר נתן מכבודו, שתורגמה לערבית ע"י וזיר החיצון השיך פואד אל כטוב.

ה.מ. המלך בקש את המלאכות לשבת ואת הרב הושיב אצלו אחרי חליפות ברכות ושיחות ידידותיות הוגש להמלך אדריס (תזכיר - המעתיק) אשר הוקראה לפני המלך ע"י שיך פואד אל כאטיב וזיר החיצון.

ה.מ. המלך השיב ע"ז שהוא יודע מהיחסים הידידותיים אשר שררו תמיד בין היהודים והערבים ומבטיח שגם בעתיד יהיו היחסים טובים, והוא יתחשב תמיד בכל שאלה יהודית עם הסתדרות אגודת ישראל, וכל בקשה אשר תבוא אליו מצדה ישתדל למלא אחרי.

אח"כ בקרו את האמיר עלי באהלו אשר גם הוא קבלם בכבוד גדול, משם הוזמנו לשולחן המלך לארוחת הצהרים. (למשלחת היהודית הגישו תפוחי זהב ופירות - הגרא"ח נאה - הערת המעתיק).

אחרי הסעודה נתקבלה המלאכות אצל האמיר עבדאללה, אשר יצא לקראתם לפגשם סמוך לאהלו, וכעבור רגעים אחדים של שיחות ידידותיות עמד האמיר על רגליו וכל הנוכחים שמה ואמר להרב בשם אביו המלך שהוא מכבד את הרב באות הכבוד איסיתיקלאל ממדריגה ראשונה והפקידים הגבוהים ברכו את הרב לרגלי אות הכבוד, גם האמיר הזכיר בדבר היחס הטוב שהי' מאז ושיהי' גם בעתיד בין היהודים והערבים, האמיר אמר שהוא מקוה לבקר את הרב בירושלם בהזדמנות הראשונה.

אח"כ נתקבלה המלאכות עוד הפעם לפגישה לפני המלך, ומשם שבה לירושלם."

התזכיר שהוגש למלך חוסיין

לכבוד הוד מלכותו ההאשמית המלך חוסיין בן עלי הראשון, מלך חג'אז המרומם יר"ה.
הוד מלכותו!

בשם ה' א' עליון קונה שמים וארץ.

הננו מתכבדים להתייצב לפני הוד רוממתו בתור ב"כ ההסתדרות החרדית העולמית "אגודת ישראל" והעדה החרדית בעיה"ק ירושלים המאורגנת תחת הנהלת "ועד העיר לקהלת האשכנזים".

"אגודת ישראל" היא הסתדרות מאורגנת של היהודים החרדים אשר בכל העולם, המונה לערך מליון חבר רשומים והמביעה את רגשות של מספר עוד יותר גדול מיהודים חרדים אשר גם בהיותם בלתי מאורגנים בה, הנם תמימי דעה אתה במטרה לשמור על הצביון העתיק של עם ישראל ותורתו הכתובה המסורה בקדושתו וטהרתו, ולפתור ברוח התורה והמצוה את כל השאלות העומדות על הפרק בחיי כלל ישראל.

הסתדרות "אגודת ישראל" היא בלתי תלוי' בשום הסתדרות יהודית אחרת, בהתאם להחלטות הכנסיה הגדולה האחרונה שהיתה בחדש אלול העבר בעיר וינה, אשר בה השתתפו נבחרי היהדות החרדית, גדולי התורה וראשי עם ישראל, והיא לא מסרה שום יפוי כח לשום הסתדרות אחרת לדבר בשמה או בשם עם ישראל כולו.

ובשם הסתדרות זו ובשם העדה החרדית הנז' בירושלים, הננו מתכבדים לקדם בברכה חמה ועמוקה את הופעת זיו מלכותו בתחומי אה"ק, מלך מלכי המלכים ירום כסאו וינשאהו למעלה ויפרח בימיו צדק להצלחת כל החוסים בצלו.

אנו מבטיחים את הוד מלכותו שהיהודים מתייחסים באהבה ואחווה אל שכניהם ותושבי הארצות בכל ארצות פזוריהם, וגם בארץ הקודש יש לנו מסורה כזו, ועל היחס הזה אנו חפצים לשמור גם בעתיד לעבוד שכם אחד עם כל התושבים לבנין הארץ ישובה והפרחתה לברכה ולשלום כל הגזעים השונים.

יחד עם זה הננו מתכבדים לבקש מאת הוד מלכותו שבכל עת אשר תובא לפניו חות דעת מיהודים בנוגע לענינים השייכים לכללות היהדות או לאה"ק יטיב נא להרשות גם לב"כ אגודת ישראל להופיע לפניו בתור בא כח היהדות החרדית אשר הארץ הקדושה היא מרכז שאיפתה והתענינותה ואשר לשלומה שיבתה ובנינה היא מעתרת שלש פעמים ביום.

והננו מביעים כמו"כ את תקותינו בבטחה שהוד מלכותו יאציל מהשפעתו הכבירה לטובת היהודים השוכנים בכל ארצות ערב.

אדון העולמים יברך אותו ואת בניו היקרים וצאצאיו ועוד רבות בשנים יזכה לראות באושר עמיו, בימיו ובימינו תושע יהודא וישראל ישכון לבטח אמן.

ט"ו אדר ראשון תרפ"ד לפ"ק פעה"ק ירושלם ת"ו

דבר הפגישה עם המלך חוסיין עשתה לה כנפיים ועד מהרה הפכה לשיחת היום.

זעמם וחמתם של הציונים עולה עד להשחית

הציונים נשאו אתם תמיד את המחשבה שרק להם מותר לבוא בדברים עם ראשי אומות העולם העוסקים בשאלת א"י, וכי בה בשעה שהם אינם חדלים להשתמש בהשפעתם אצל הממשלה לדבר כבאי כח היהדות החרדית, מחויבת היהדות החרדית לקבל על עצמה שתיקה ולחכות כשה נאלמת לגזר דין שייצא מתוצאות הצעדים התכופים אשר הציונים עושים לפני הממשלה. הם חשבו שההליכה אל ה"פריץ" היא מונופול שלהם.

חמתם בערה במ כאשר היהדות החרדית מצאה איש מורם מעם אשר לפני מלכים יתייצב ואשר ידע כל תהלוכות ודרכי הפוליטיקה הגבוהה, והגדיל לעשות לברוא פה ליהדות החרדית, ולתת לה אפשרות שתגול מעליה האפוטרופוסות של הציונים - ותביע את עמדתה והשקפתה הברורה על היהדות ועל א"י, לפני מלכי אומות העולם.

זעמם וחמתם של הציונים הגיע למרום חומו עם הביקור אצל המלך חוסיין, שבניו היו נסיכים וגם מלכי מדינות הקרובות לא"י, והשפעתו היתה גדולה מאוד על מהלך המשטר בא"י ועתידו, הציונים לא יכלו לסבול שמלך זה ידע כי היהדות החרדית אינה מקבלת עליה ב"הכנעה" את אפטרופוסותם של הציונים, ומעידה להכריז כי הציונים אינם באי כח עם ישראל.

בהשתוללות חסרת רסן, ובמסע הסתה נוראה - אשר במהלכה התירו את דמו של מסדר המשלחת רי"י דיהאן, יצאו אז כתבי העת של הציונים והמזרחים נגד ה"בוגדים" ה"מוסרים" וה"מלשינים" שהעזו ללכת אל המלך חוסיין ולהצהיר בפניו כי היהדות הנאמנה "איננה מוסרת שום יפוי כח לשום הסתדרות אחרת לדבר בשמה או בשם עם ישראל כולו" (מתוך לשון התזכיר).

"באומה אחרת היו עונשים עליה במאסר ועבודת פרך"

בכתב עת "השלח" נאמר:

"הרב זוננפלד וד"ר דה-האן ושאר מלשינים הולכים לשונה (ירדן) אל המלך חוסיין ומודיעים לו שאין לשום הסתדרות אחרת רשות וזכות לדבר בשם עם ישראל בכל הנוגע לארץ ישראל... שיש בה בגד

בשעה קשה ומכריעה כזאת נמצאו אנשים מבית ישראל - ולדאבוננו עוד יתיימרו לבאי כח היהדות החרדית - אשר מצאו חובה לעצמם לאכול קורצא בי מלכא דערבאי (!) על אותם חלקי האומה העברית, שעבודת בנין הארץ והאומה היא תכנית חייהם ונשמת רוחם.

מתכוון אני להמשלחת דה-האן - זוננפלד ותזכירם לחוסיין מלך חג'אז. אמנם שיטה זו של מלשינות ואכילת קורצא, המכוונת להשביית ולהפריע את העבודה הציונית (!), יש לה כבר היסטוריה שלימה, החל מעבודת הלשכה השחורה בקובנא (הכוונה על הלשכה בקאוונא מול"י הספר "אור לישרים" נגד הציונות, בראשות העסקן רבי יעקב ליפשיץ זצ"ל - הערת המעתיק) בימות צמיחת הרעיון של חבת ציון, ועד המלחמה בציונית הנהיגה בארצות הגולה, על ידי אותם החוגים שבשםם דברה המלאכות דה-האן - זוננפלד למלך חוסיין.

ומעל ממש, שבאומה אחרת היו עונשים עליה במאסר ועבודת פרך, ואפשר גם במיתה."

"לרוץ אל ה"פריץ" להלשין לפניו על עם ישראל..."

וכה נאמר בכתב עת "הארץ":

"המשלחת של באי כח ההסתדרות החרדית העולמית אגודת ישראל והעדה החרדית בעיה"ק ירושלם אל חוסיין מלך חג'אז.. זו לא הפעם הראשונה להם לרוץ אל ה"פריץ" להלשין לפניו על עם ישראל... לחלל את כבודנו בגוים ולחתור חתירה תחת קיומנו ועתידנו הלאומי במולדת."

"דלטוריא שפלה ונבזה"

בכתב עת "המזרחי" נאמר:

"תכתב זאת לדור אחרון, בעצם ימי העבודה הלאומית לשם בנין הבית הלאומי (!), כשעם ישראל חגר את שארית כוחותיו לבנות את הריסות ארצו ההיסטורית (!),

אנו מוצאים, כי היסוד העברי במלאכות השבתה זו היא: דלטוריא שפלה ונבזה..."

"חילול השם"

וכה נאמר בכתב עת "דאר היום":
"על פי השתדלותו של הד"ר דהאן הוכשרה הקרקע לנסיעת מלאכות אשכנזית חרדית לשונה, תחת ראשותו של הרב זוננפלד, המלאכות נתקבלה בסבר פנים ע"י שלישי המלך, וכשהוכנסה לאוהל המלכות קם המלך חוסיין ממקומו והושיט את ידו להרב זוננפלד ולשאר חברי המלאכות. בעת לחיצת היד שבין הישישים זלגו דמעות מעיניהם, ושניהם נתנו קולם בבכי עצור. ההבדל שבין שניהם היה בזה, שהמלך חוסיין בכה מרוב שמחה על התזכיר האנטי ציוני, בשעה שהרב הנכבד בכה מתוך מוסר כליות על חילול השם שהוא עושה באותה שעה באכלו קורצא על עמו".

"להקה שחורה"

בכתב עת "הפועל הצעיר" נאמר:
"הנבלה שנעשתה בשבוע שעבר ע"י הרב זוננפלד וחבריו אינה אלא המשך של נבלות שקדמו לה.. הכנופיא הזאת היא נרגנית בעיקר.. להקה שחורה.. שמרקידים את השטנים, הם שנותנים יד לגשם הערבי ולטוביה העמוני, כמו בימי נחמיה בשטנתם עלינו.. זוהי הזוועה, ללשכה שחורה זו יש שר החיצון, פרופסור הדיוט אחד חציו נוצרי וחציו יהודי, חציו משורר וחציו מנוול, שעשה את המלחמה בציונות לעסקו, והוא

לא בושו מלהודיע לאומות העולם

"...א תקופה עצומה הנוראה וואס איז געווען עקובה מדם, מ'האט זאך ניט געשעמט רעדן פאר די אַראַבער, מ'האט זיך ניט געשעמט פאר לורד נורטקוליף - דער שונא ישראל דער ענגלאַנדער, מ'האט זיך ניט געשעמט! מ'האט געגאַנגען געשפאלטן ר' משה לייב בערנשטיין די קאפ, יא, מען האט אים גיוואלט, די ענגלישע רעגירונג האט געזאגט אַז מ'וויל זיך נוקם זיין אין זיין לעבן, אין ר' חיים'ען [-זאנענפעלד], זיי ווילן שטעלן פאליציי, ער דאַרף קיין פאליציי ניט, ער האט אַ רבוש"ע וואס ער איז דער היטער, אַ וודאי מיר האבן ניט די כוחות, אבער די צוויי יסודות איז געווען".
(מתוך דרשת הגה"צ ר' אהרן קאצינעלינבויגן זצ"ל, מוצש"ק משפטים אור לכ"ח שבת תשל"ח)

להראות לעולם הערבי כי אין ליהודים חזית מאוחדת, וכי השאיפה הכללית המשתפת את כל יהודי העולם לבנות בית לאומי בארץ ישראל אינה שאיפתם, זהו צעד של בגידה לאומית שאין לעבור עליו בשתיקה, לבל יוליכו האנשים האלו שולל את דעת חלק מהקהל הכלתי יהודי.

ולפי שאנשים האלה מדברים בשמה של היהדות החרדית, אשר שאיפתנו לשוב לציון ולראות בבנינה היא גם שאיפתם, אנו מוצאים חובה בנפשנו לפרסם את מחאתנו הנמרצה נגד ההתנקשויות הנעשות מדי פעם בנשמת תקוותנו ובכבודנו הלאומי ע"י האנשים האלה, ואנו פונים בזה אל היהדות העולמית וביחוד ליהדות הזאת אשר בשמה מתיימרים האנשים האלה לדבר, ומודיעים כי אין לדבריהם של האנשים האלו הז, לא בתוך היהדות החרדית שבא"י, ולא בקרב זו שבגולה. וגם מאגודת ישראל אשר בגולה שסניפה הירושלמי ממיט עליה חרפה, אנו דורשים: לנער את ידה ולהסיר את אחריותה מעל מעשי האנשים האלה, אשר כל מגמתם היא להרוס את הבנין הלאומי הנעשה מתוך התאמצות משותפת של כל חלקי היהדות בכל העולם".

רצח הקדוש רי"י דיהאן הי"ד

ההסתה הנוראה עשתה פרי, ותוך ארבע חדשים בלבד לאחר הפגישה עם המלך חוסיין - באור ליום כ"ט סיון תרפ"ד בעת צאתו מתפילת ערבית בביה"ח "שערי צדק", נפל חלל מסדר המשלחת, הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן הי"ד, בידי המרצחים הציונים, ה' ינקום דמו.

"דברי שלום ואמת"

גם לאחר רציחת הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן הי"ד, המשיך מרן הגרי"ח זאנענפעלד זיע"א בדרכו זו כל השנים, כשהוא מבסס את פעולותיו לא על ההרגש בלבד, אלא על פי השכל והדקדוק.

המוציא ומביא את כל העניינים. זמורת זו האיש הזה בעמנו ובארצנו".

"אין ערך להצהרותיהם של היחידים האלה"

בשילהי חודש אד"ר הוציאה הועד הלאומי "מחאה וקול קורא" נגד המשלחת שהלכה אל המלך חוסיין, וזה לשון ה"מחאה" (נדפס בכתב עת "המזרח" ווארשא גליון 16):

"אסיפת הועד הלאומי הט"ו שהיתה בירושלים בימי כ"ז-כ"ח אד"א, עמדה על הצעד המחפיר החדש של אנשים מספר בירושלים המתיימרים לדבר בשם "אגודת ישראל", המשפיל כלפי חוץ את כבוד האומה העברית ואחדותה. הועד הלאומי עבר בלי הצהרה מיוחדת על המקרה הראשון, ענין נורטקליף (הכוונה ללורד נורטקליף עמו נפגש ד"ר דיהאן בשנת תרפ"ב - הערת המעתיק) שזעזע את כל העולם היהודי, בהיותו בטוח, כי גם אלה שהצעד הזה התכוון אליהם יבינו עד כמה אין ערך להצהרותיהם של היחידים האלה. אולם משלח משלחת למלך חוסיין במטרה

"דרשו את שלום העיר"

...כך בתקופת המלחמה העולמית הראשונה, אשר שאיפתם של הציונים היתה להתגררות ולחרור ריב ומדנים עם השכנים הערבים בו בזמן שהכתוב אומר "דרשו את שלום העיר" שיש לחיות בשלום עם השכנים הרי ידעו הציונים את ההיפך בדיק להצית אש השנאה והמחלוקת, ואצל הציונים הי' בזה חשבון מיוחד נוסף, כי עי"ז יהפכו ל"המצילים" שהלא הם מגינים עליהם מהערבים, אחרי שהם בעצמם גרמו את הרדיפות, כי עד אז לא הי' כל סכנה ליהודים בארץ ישראל מהערבים, אף פעם לא שמעו על רציחות ואפי' על רקע אחר כמו שנשמע אצל גויים אחרים בעולם, כאשר בעוה"ר ע"י שריצת הציונים בארץ נשפך דם ישראל כמים, במדיניותם הפושעת, הם האיצו והתגרו בערבים עד שהפכו אותם לאויבים בנפש, ואח"כ נהפכו להיות גם המגינים והמצילים.

נפשו של הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן ידעה אמנם כי יש לקיים את הכתוב כמשמעו "דרשו את שלום העיר", לחפש את הידידות והשלום עם הערבים, להוציא מלבן של צדוקין, היפך משאיפת הציונים, והצליח לרכוש הידידות של הערבים שהיו מהוים כמובן עורף להגנת היהדות החרדית מידי רודפי נפשה הלא הם הציונים שלטשו עיניהם להחריב את היהדות החרדית, וכל האיום של הציונים להאביד זכרה של היהדות החרדית נפוצה אל סלע בסיועם של הערבים, שהשיג את קשרי הידידות המעולים לצורך זה.

(מתוך דרשת הגה"צ ר' עמרם בלוי זצ"ל, כ"ט סיון תשכ"ו)

דברי שלום ואמת

קריאה אשר פרסם מרא דארעא ישראל מרן הגרי"ח זאנענפעלד זצוק"ל
להעם הערבי בארה"ק אחרי פרעות תרפ"ט (נתפרסם ב"קול ישראל" י"ט חשוון תר"צ)

ולתפוך את ארצנו הקדושה השקטה לשדה קטל ומקום פורעניות ח"ו. התוצאות הקשות של הריב והמדנים מביאים הפסד מרובה להישוב כולו, ואם המצב ימשך ח"ו עוד יותר, עלול הוא להמיט שואה וחורבן על הישוב כולו ועל עשרות רבבות תושביה.

בן שמנים שנה אנכי היום ולימי זקנתי יסרני ה' לראות בערעור יסודי הישוב שנבנה במשך תקופות שנים, בעמל נפש ובזיעת אף של אנשים אשר מסרו נפשם עליו, ואשר טפחו ורבו גבורי כח מתוך חבת הקודש ומתוך הרצון העז ליסד ישוב ארץ ישראל על מכוננו.

הנני פונה איפוא אל כל חלקי התושבים שבארצנו הקדושה וביחוד אל אלה אשר לא מבני ישראל המה, ומקרב לבי הנאנח והנדא הנני מבקש לחוס על אה"ק ולומר למלאך המשחית: הרף! הסירו שנאה מלבבכם ואל תתנו להשלות אתכם במשאות שוא ומדוחים של אנשים אשר בזדון או בשגגה, מתוך הנחות מוטעות, מתאמצים הם להפרות פירוד בין חלקי התושבים.

אל תטו אזניכם לדיבות ועלילות שאין להם כל יסוד, היהודים תושבי אה"ק אין דורשים ח"ו רעת יתר התושבים. הם רוצים כאשר כל יושבי הארץ, ומטוב הארץ טוב לכל היושבים בה. היהודים אינם רוצים להצר את רגלי שאר התושבים, ואה"ק היא ארץ צבי אשר עם הרחבת הישוב והתפשטותו, מקום יש לשכון שלום בה לכל היושבים ואין אחד נוגע בחברו אפילו כמלא נימא.

היהודים אינם רוצים בשו"א לפשוט ידם במה שאינו שלהם, ומכש"כ לפגוע בזכויות שאר התושבים על המקומות המוחזקים להם, שהם רוחשים להם כבוד ויחס של קדושה. וביחוד אין שום יסוד להשמועה שהיהודים רוצים לרכוש את הר הבית. אדרבא, מעת שמפני חטאינו גלינו מארצנו וחרב בית מקדשנו ואין לנו הטהרה הראויה עפ"י התורה, אסור לו לכל איש מישראל להציג כף רגלו על מגרש הר הבית, עד אשר יבא משיח צדק הולך תמים אשר ברוח ה' אשר תהא נוססת עליו לצדק ימלך לאושר כל הבריאה כולה, וישיב לנו הטהרה הראויה עפ"י התורה.

אנו מבקשים רק שישאירו לנו את המקום היותר קדוש אשר נשאר לנו לפליטה, מקום כותל המערבי, שנהי' יכולים גם הלאה לשפוך שיחנו לפני אבינו שבשמים על כל צרה שלא תבא ח"ו, ובכל עת אשר יכמה נפש ישראל למקום הקדוש הזה בלי מפריע ומתוך דעה מיושבת כמאז ומעולם.

אני מגלה את דברי לפני כל. ואני מקוה שכל חסידי אומות העולם יכירו בצדקת הדברים ובהכרה לעשות את כל ההתאמצויות ואפשרויות להחזיר את השלום לאה"ק ולהסיר את החשדות והקנאה מלב כל התושבים, ואז ירצה ה' מעשינו ויכונן את מעשי ידינו לראות בבני ארצנו הקדושה והפרחתה לאושר כל העולם כולו וישרה שכנתו בתוכנו כבשנים קדמוניות. המחכה לישועה קרובה

יוסף חיים זאנענפעלד

זה יובל ושבע מעת שזכני ה' לעלות לאה"ק, לרצות את אבניה ולחונן את עפרה. ההשגחה זכתה אותי להיות עד ראייה בהקמת חורבות ירושלים ת"ו, להרחבת ישובה מחוץ לחומת העיר, בתים נבנו ושכונות נתיסדו. הקימו בתי חסד וצדקה, מוסדי תורה ועבודת אלקים. גם בתי מלאכה נסתדרו אנשים הנהנים מיגיע כפם וממסחר עלו לארצנו הקדושה.

בימי שבתי באה"ק, העיר ה' את רוח יחידי סגולה לקיים מצות ישוב ארץ ישראל גם בעבודת קרקע, לאכול מפריה ולשבוע מטובה, ולקיים מצוות התלויות בארץ, ובעזרתו יתברך נתכוננו מושבות ביהודה והגליל אשר ה' לי אח"כ העונג להתהלך בס, ולתת שבח והודיה למציב גבול אלמנה.

כותל המערבי, המקום אשר לא זזה שכינה ממנו, גם בחורבנו, ה' מקום מקלט לשפיכת הלב של כל תושבי אה"ק. בכל שעה אשר נפש ישראל צמאה לקרבת אלקים, כל תחינה כל תפלה אשר לב יהודי רחש, והלך אל המקום הקדוש הזה, ועלתה תפלתו השמימה ורווח לו.

המקום הקדוש הזה ממשמש גם לתלפיות לכל העולם כולו, פזורי ישראל בארצות הכי רחוקות מכוונים את לבם בתפלתם אל מקום משכן שכינה זה, ובצר להם פונים הם אל אחיהם בירושלם לערוך תחינה עבורם אצל כותל המערבי הזה.

לשפיכת שיח זו לא היתה שעה קבועה, גם ביום וגם בלילה לא פסקה רגל יהודים מפיינה קדושה זו, גם אותי חנני ה' להיות בין המבקרים במקום הזה, וגם לי לא היתה שעה קבועה לכך, והרבה פעמים עומדות היו רגלי במקום הקדוש הזה, שעה מאוחרת בלילה, יחידי ובודד ביני ובין מי ששכן שמו בבית הזה, וכל עשרות השנים הללו, גם אחרי אשר באה הארץ תחת המנדט של ממשלת הוד מלכותו ממשלת בריטניה הרוממה יר"ה, שר שלום והשקט בארץ. שוכני ארץ, אשר לא מבני ישראל המה, הביטו בעין טובה על הפרחת הישוב. שנאת הדת אשר בעוה"ר מצאה להם מהלכים בכמה ארצות בחו"ל לא היה לה מקום בארץ זו המקודשת מכל הארצות. עושה שלום במרומיו פרש את סוכת שלומו על הארץ ועל העיר אשר בחר בה, ולא היתה פרץ וצוחה ברחובותינו. נכבדי השכנים הוקירו את היהודים והיהודים רכשו אהדה והכרה לשאר התושבים, ובמקרים לא מעטים נעזר חלק האחד ע"י חברו, כראוי ומתאים לשכנים שקטים הרוצים יחד בהצלחת ארץ מושבם. גם הערבים עצמם ידעו ויודעים שהיהודים דורשים שלום וטובתם, ומביאים ברכה לארץ כולה, וכולם יחד קו ליום ה' הגדול אשר בו ישוב שכנתו לציון להשיב לה את קדושתה ותפארתה אשר היו לה בימי קדם, להיות לאור גוים וממלכות.

והנה עתה אוי לנו שכך עלתה בימינו, רוח סועה וסער מתחולל על יהודי אה"ק, שנאה מקלקלת את השורה ודבות שוא משתרשות, הגורמות לשפיכות דם נקי ולחורבן של ישובי קדש, עפר אה"ק רוה דם נפשות טהורות וזכות וקול דמי אחים צועקים אלינו מן האדמה.

לצערנו הגדול נפוצו עלילות שוא אשר אוהבי מדנים בו מלבם, ואשר הכניסו כונות רעות על התושבים היהודים למען העלות חימה ולנקום נקם

זאנענפעלד זצ"ל, הרה"ג ר' ראובן שלמה

יונגרייז זצ"ל והרה"ג רא"ח נאה זצ"ל לירדן, כדי לנחם את בנו האמיר עבדאללה והאמיר עלי.

תיאור ע"כ נדפס בגליון "קול ישראל" (גליון ל"ד, תרצ"א) תחת הכותרת "משלחת מאגודת ישראל וועד העיר האשכנזי אצל אמיר עבדאלה בעמאן".

"ביום ב' שבוע זה נסעו לעמאן משלחת מאגודת ישראל וועד העיר האשכנזי לנחם

"האמת והשלום"

בשוך המאורעות, כאשר יהודי א"י נשמו מעט לרווחה, פרסם מרן זיע"א שוב קריאה לשלום בין היהודים והערבים תחת השם **"האמת והשלום"**.

ניחום אכלים אצל האמירים עבדאללה ועלי

בחודש סיון תרצ"א כאשר מת המלך חוסיין שלח מרן זיע"א משלחת שהיתה מורכבת מבנו הרה"ג ר' יעקב מאיר

גם אחרי מאורעות תרפ"ט הידועות -

אשר באה בשביל ההתגרות הנוראה של הציונים בערביים כידוע, ופרסום העלילה הערבית על רצון היהודים לעלות להר הבית לכבוש את המסגדים, לא אבד עשתנותיו כהמון ברחוב העיר.

כקברניט שרואה את ספינתו מטורפת בים, פרסם אז את קריאתו המפורסמת בערבית בשם **"דברי שלום ואמת"**, אשר היתה לה הד עולמי.

מכתב קצר:

"זקנתי וחולשת גופי מונעים אותי מללכת רגלי אל תחנת הרכבת למחר ביום שבת קודש להתכבד להיות בין מקבלי פני הוד מלכות בהופעתו בשערי עיר הקדושה, והנני מתכבד להביע להוד מלכות את ברכתי הכי עמוקה לבקורו בארץ הקדושה. מלך מלכי המלכים ברחמי יפרוש עליו ועל ממלכתו סוכת שלומו. עבדו, יוסף חיים זאנענפעלד."

מנשר-ברכה לקונגרס המוסלמי

כאשר בחודש כסלו תרצ"ב התכנס הקונגרס המוסלמי בירושלם ציוה מרן זיע"א ל"מרכז אגודת ישראל בא"י" לשלוח מנשר-ברכה.

"דבר כזה עלול להכניס שנאה בינינו ובין שכינינו"

פעם נתבקש מרן הגרי"ח זיע"א מאחד שיוציא איסור שלא לקנות מאתרוגי הערביים, אלא רק מאתרוגים שגדלו בפרדסי יהודים, (כמובן שלא מטעם לאומיות ח"ו, רק שנשמטה פרנסת אחב"י כי הרבה קנו אז את האתרוגים אצל הערבים) והשיב לו מרן זיע"א שאינו יכול לעשות כן כדי שלא לעורר את חמת הערבים, בפרט אם הדבר יתפרסם בשם רבנים, וז"ל (המכתב נדפס במרא דארעא ישראל):

"...אך לפרסם בדפוס איסור לקנות מאתרוגי האיננו יהודי, ושיקחו רק מאתרוגי אחב"י אין דעתי נוחה מזה, היות שדבר כזה עלול להכניס שנאה בינינו ובין שכינינו, ובפרט אם הדבר יתפרסם בשם רבנים. הלא יאמרו אח"כ שגזרנו חרם עליהם, ויגורם ח"ו אי נעימות להישוב כלו אשר בעוה"ר הננו בגלות אצל אוה"ע וד"ל..."

יוסף חיים זאנענפעלד."

"גם אם חוסיין ימלך, קדושתה של א"י אינה בטילה!"

באחד מן הימים פנה אל מרן הגרי"ח זאנענפעלד זיע"א אחד מבאי ביתו ושאלו: "למדנו רבינו, האומנם יבכר הרב את שלטונם של אומות העולם בא"י יותר משלטונם של הציונים?". "האם ספק יש לו בכך?"

מרן הגרי"ח זאנענפעלד זיע"א לימינו הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן הי"ד (משמאל: רבי מנחם מאניש שיינבערגער זצ"ל)

את האמיר עבדאלה ואחיו המלך עלי על מות אביהם המלך חוסיין. לפני הנסיעה הודיעו מארמונו של האמיר לאגודת ישראל בירושלים את השעה שאפשר לבקר את האמיר. כאשר הגיעה המשלחת לעמאן ליוה אותם שוטר מיוחד לארמון האמיר, שמה קבל אותם באולם הגדול האמיר עבדאלה ומלווי הפרטים והרשמיים, אח"כ הכניסו אותם לחדר האורחים, נמסרו לו ברכת תנחומין בשם מרן שליט"א, אגדת ישראל, וועד העיר האשכנזי, האמיר הודה על התנחומין וביקש למסור תודתו למרן שליט"א. שוחחו על הענינים העומדים על הפרק ובעיקר על ההחלטות של ועדת הכותל המערבי.

מכתב ברכה לרגל ביקור המלך פייסל בארה"ק

כאשר בחודש תשרי תרצ"ב הגיע המלך פייסל מלך עיראק (בן המלך חוסיין) לביקור בארה"ק, ומחמת חולשתו נבצר ממרן זיע"א להיות בין מקבלי פניו, שלח לו

האמיר הביע את רצונו להפגש בכל פעם עם ב"כ היהדות החרדית."

אח"כ נכנסו לנחם את אחיו המלך עלי. ליוו חברי המשלחת עד השער של ארמונו. ושלח את רופאו הפרטי ללות אותם עד מחוץ לעיר.

האמת והשלום

קריאה אשר פרסם מרא דארעא ישראל

מרן הגר"ח זאנענפעלד זצוק"ל עם שוך מאורעות תרפ"ט

הארץ הקדושה, אשר עיני ה' אלקינו בה מראשית השנה עד אחרית שנה, הארץ אשר ממנה יצאה ברכה לכל העמים ואשר בה חזו נביאי ד' את יעודי העתיד ותקון האנושיות כלה, וקראו ממנה לשלום הבריאה וכל היצור, נאנחה ונאנקה זה שנתיים ימים מיסורי ועלבון נפש ורגבי עפרה הספוגים וזכרונות קודש של טוהר הלב ומוסר המדות, נעשו עדים לשנאת גזעים ומריבת שכנים, ואויר חיי נשמות ספוג אידי מחנק המרעילים את כל מקום פנוי שבלב מבין ואת כל שארית של אהבה אנושית.

המחלוקת הממושכה ופרודי הלבבות דוחקות רגלי השכינה ומסלקות ח"ו את ברכת ה' מארץ חמדה טובה ורחבה, המיועדה ומובטחה בהשגחה מיוחדת, ובמקומה באים מכאובי נפש, מדני אחים, לב חורש מחשבות און חוסר אמונה ובטחון בד' וחשדות איש באחיו נתעות ומתעות.

בתור אחד מזקני ארץ הקדש, אשר זכיתי להיות בע"ה בארץ הזאת עתה קרוב לששים שנה, ואשר הייתי עד רא' לשנות השקט ובטחה ומנוחה שלמה ושלום בין התושבים, הנני מרשה לי לפנות בזה אל כל תושבי ארץ הקדש בלי הבדל גזע ודת, העם אשר ההשגחה העליונה זכתה אותו לשכון בארץ המקודשת מכל הארצות, לבקש מאתם מתוך מעמקי לבי הנשבר והנדכא, לחוס על ארץ הצבי ועל חלקי העמים היושבים בה, לגשת יחדיו לבנות חרבות המדות ולקומם הריסות רגשי האנושיות ומוסר ד', אשר נחרבו ונהרסו בשנים האחרונות.

השרישו אחרי כל טינא שבלב, בערו אחרי החשדות של משאות שוא ומדוחים, אשר קננו בו וסולו דרך לשלום.

ראשי עם ישראל באה"ק, יהיו הראשונים אשר יקראו לשלום, ולב מנהיגי וראשי העם הערבי יתעורר לקראתם להשיב שלום לעם.

ברכת ד' אשר תלוה את הרצון הטוב של חלק התושבים, היא תעשיר ותעטר את הרצון הזה בהצלחה, ותרוה את אדמת הקודש בטל של תחיה ונוכה לראות באור חדש אשר יאיר ד' על ציון והלכו גוים לאורו.

כעתירת המצפה ומיחל לרחמי שמים

יוסף חיים זאנענפעלד

השיבו רבינו בתמיה, וכאשר הלה שלא התכוון כלל לקבל תשובה כגון זה התחיל טוען ומתווכח בעדינות, "רבי הלא בכל זאת יהודים הם, ומן הנכון שהשלטון בא"י יהי ביד היהודים".

נענה שוב ע"י רבינו: "גם אם חוסיין מלוך, קדושתה של א"י אינה בטילה!" (מרא דארעא ישראל כרך א' דף ק"ג).

"בטח שהייתי מושיב את מלך עבר הירדן"

שמעתי מפי אחד מזקני ירושלים, איש נאמן, שנשאל פעם מרן הגה"ק רבינו יוסף חיים זאנענפעלד ז"ע אם היה בידו להושיב ראש ממשלה את מי היה בוחר, אם את ווייצמאן (שר"י) או מלך עבר הירדן, והשיב מה זו שאלה, בטח שהייתי מושיב את מלך עבר הירדן (משמרת חומתנו סיון תשט"ז).

"מכיון שאני אין לי איבה נגדם - לא יהי להם איבה נגדי"

ראוי לציין עובדא נפלאה, שבזמן שהי פוגרום בירושלים, והערבים התנפלו על יהודים, ופחדו היהודים לעבור מדרך שער שכם, כי שם קרו מקרים של התנפלויות של ערבים על יהודים, בכל זאת עבר אז מרן הגר"ח זיע"א מדרך שער שכם, ושאלו אותו איך לא פחד מלעבור דרך שם, הרי זה מקום סכנה, ענה הגר"ח ואמר הייתי בטוח שהערבים לא יפגעו בי לרעה, כי כמים פנים אל פנים כן לב האדם, ומכיון שאני אין לי איבה נגדם, לא יהי להם איבה נגדי, אני לא עשיתי להם מאומה, גם הם לא יעשו לי מאומה! (הגר"ח קאצינעלנבויען זצ"ל).

אכל לעולם לא יוכלו להשתיק ולמחוק את דרך ישראל סבא דרך התורה בהנהגת הגלות, ואין עצה ואין תבונה נגד ה', ואך ורק עצת ה' היא תקום לחסות בצל גלות השי"ת עד שזכה לגילוי כבודו יתברך.

לא לחינם אכן רצחו את הקדוש דיהאן, כי ידעו והרגישו שדרך הגלות וההכנעה עפ"י התורה, היא הסתירה והביטול לכל השקר הציוני, וכל גאוותם ותפארתם אינה שווה להם בכל עת שמתפרסם דעת התורה.

מנשר-ברכה שנשלח אל הקונגרס המוסלמי בהוראת מרן הגר"ח זאנענפעלד זיע"א

המכתב נתפרסם ב"קול ישראל" ל' כסלו תרצ"ב

6 דצמבר 1931 ירושלים.

כבוד הקונגרס המוסלמי ירושלים, קונגרס נכבד!

בזכויותינו על מקומות הקדושים שלנו.

הננו דוחים בהחלט כל חשד המיחס לנו רצון של תביעת זכויות על המקום המקודש לכם הנקרא בשם "מסגד אל עקסא" ושאר המקומות הנמצאים בשטח הר הבית.

ואשר לכתל המערבי, המקום שלא זזה שכינת א-ל ממנו, רצוננו האחד הוא שכאבות אבותינו כן נהי' גם אנחנו יכולים לשפוך לבבנו בתפילה בלי הפרעה ובצורה של כבוד, לפני מי ששכן את שמו במקום ההוא.

אנו מקוים שרוח של שלום תהי' נסוכה על פני הקונגרס הנכבד תעזור להסיר כל חששות שבלב אשר מצד חלק אחד של תושבי הארץ הקדושה על השני. והקדוש ברוך הוא יפרוש את סוכת שלומו על כל תושבי-ה, להצליח מפעלם בבנינה והפרחתה לאושר כולם.

היהדות החרדית שבארץ ישראל המאורגנת בהסתדרות החרדית העולמית אגדת ישראל מתכבדת לקדם בזה בברכה את כנוס הקונגרס המוסלמי הנכבד בעיר הקודש ירושלים. יהי רצון שכנוס זה של גדולי הדת המוסלמי, יביא בכנפיו ברכה להעיר והארץ אשר בחר ד' ויעזור להשיב את השלום בין כל תושבי ארץ הקדושה.

הקונגרס הנכבד יטפל בשאלת המקומות הקדושים של המוסלמים, הנמצאים בארץ הקדושה. בקשר עם זה, הננו מוצאים לנחוץ להצהיר בזה כלפי כל הנאספים הנכבדים וכלפי כל העולם המוסלמי, שאין להיהודים שום כונה לפגוע בזכויות המוסלמים על המקומות הקדושים להם, או לתבוע איזה זכות על המקומות ההם, כשם שהננו רוצים שאחרים לא יפגעו

מרכז אגודת ישראל בארץ ישראל, ירושלים

יוליוס שטרייכר שר"י מראשי הנאצים: "לא עשיתי יותר מאשר לזרז מה שאמרו הציונים הראשיים" | חבר הסוכנות הציונית בשווייץ: "רק בדם תהיה לנו הארץ" | יצחק גרינבוים שר"י: "פרה אחת בארץ ישראל יותר חשובה מאשר כל יהדות פולין" | ויצמן שר"י: "הזקנים צריכים להשלים עם גורלם" | מי נתן ישראל לבוזזים?

"רק בדם תהיה לנו הארץ"

מה העולמית השניה

גורמי החורבן

הג"ר מיכאל בער זצ"ל מספר בספרו "מן המיצר", איך העלו הציונים את חמתו של הצורר הנאצי וכה הוא כותב:

"וזכר אני בדיוק שסיפר גראס ע"ה [עסקן ציבורי מראשי קהל ארטהאדאקסי בטינון] לרבינו ז"ל [מנייטרא] שבשיחה האחרונה זו בדבר הזה, אמר וויסליצעני [פקיד גרמני בסלאוואקאי למען שעבוד היהודים] היהדות של העולם אין רצונה בזה הקנין... ושוב קלל את יהודי העולם, כאשר קללם וחרפם כמה פעמים בדיבוריו עם גראס ועם האכבערג - לאמר, **אי חכמתכם ובינתכם, שתחת משא ומתן אתם מסדרים "באיקאט" [-חרם] באמעריקא,** ותחת לחוס על דמכם אשר בידנו דחפתם אמעריקא במלחמה".

"עתה אשמידם"

"ולפי דברי גראס העיד וויסליצעני על אותו הרשע [היטלער] שבעוד שהי' קאנזול

גרמני יושב באמעריקא, שלחו משם כל ההגדה של האסיפה שנתקבצה לשמוע ביום ידוע בניו יארק נאומו של סטיפען ווייז [מנהיג הציונים שם], בדבורים חריפים כנגדו ובנבואה על מפלתו, וכאשר קרא הרשע את ההגדה הזאת בצירוף קטעים ממכתבי עת אמעריקאנים, הפיל עצמו בשגעונו מלא קומתו על הארץ, והכה ברגליו ובידיו ונשך בסמרטוטי מצע חדרו בצעקה מטורפת, עתה אשמידם, עתה אשמידם, ר"ל, והראה וויסליצעני לגראס העתק פאטאגראפית מנאומו של סטיפען ווייז כמו שנדפס במכתב עת אמעריקאני, ואף קטע ממכתבי עת בידיש בתרגום גרמני, הי' בידו בענין הזה".

ומאז והלאה יום יום נתחדשו גזירות ובלבולים ועלילות והכאות והפלות ונאומו של שנאת ישראל בלשון של רציחה איומה מעל כל הבימות ובמכתבי עת...

מעכבי ההצלה

ובשילהי קיץ תש"א אירע המעשה כשכבר אכלה התבערה בגופי של ישראל, באברים שנשמתו תלוי בו, וכלתה את האלף אלפים שנהרגו בארצות המלחמה, - שבא כ"ה שלמה גראס ע"ה אל כ"ק אדמו"ר [-מנייטרא] זי"ע להתיעץ כדרכו תמיד, וסיפר לו במעמדי שוויסליצעני הציע לו שהוא ואייכמאן רצונם לפתוח לעצמם לשכה של מסע יהודים בבודאפעסט, על מנת להעביר אלף נפש ישראל בכל יום מאיראפא הגרמנית דרך גרמניא וצרפת הנכבשת, לגבול ספרד - על מנת שמשם יסעו להלאה למדינות עבר הים - בתנאים מוגבלים...

...נרתע גראס ע"ה כששמע את המלה "שלאכטהויז" ושאל את הרשע מה הכונה במלה הנוראה הזאת, ענה וויסליצעני, כן - פשוטו כמשמעו. הבטחנו להעריבים על ידי המופטי לפתור למענם שאלת היהודים באופן שתבטל המציאות של ארץ ישראל למענם עולמית - ואם ילכו חוץ לארץ לאיראפא או לאפריקא ואפילו למאדאגאסקאר, אין זה פתרון, כי משם עדיין ירצו לילך לארץ ישראל, אמנם אם ילכו לעבר הים [אמעריקא] זהו פתרון בודאי - לפי ששם ישתקעו כמו שנשתקעו שם המיליונים האחרים שאין להם שום רצון וכח המושך למען יציאה ועליה כר - והרבה וויסליצעני לדבר עם גראס למען קבלת קנין על המסחר הזה. - ואמר לו כי הלא הכסף הזה לגבי היהדות של העולם למה נחשב, ומהו לפעול רשות כניסה למדינות אשר באמעריקע הצפונית והדרומית...

כמה פעמים נפגש גראס עם וויסליצעני בדבר הזה. וכמה פעמים במעמד אותו הצעיר האכבערג המבולבל עושה מלאכתו של וויסליצעני. מצד גראס הי' תמיד המדובר על הנחות וקולות, על הדרך, על מספר הנפש אשר בכל עגלה, על מספר החבילות, ועל גבול כסף ושוה כסף שיתירו להוציא - ומצד וויסליצעני היתה תמיד השאלה מה הנשמע מן היהדות העולמית, היש לכם רשות הכניסה והכסף. באחת השיחות הוסיף לומר, שהגרמנים בעצמם ידאגו על רשות ויזא של העברה דרך ספרד, ועל מחנות העברה גדולים על גבול צרפת. ואחת השיחות היתה על הבטחה שאלו היהודים לא יתהפכו לאנשי חיל

מבעירי שנאת ישראל

ולבד שעם התקוממותם ופנית ערפם להשבעות שהשביע הקב"ה את ישראל הביאו את אסונו של עם ישראל על יד היטלר ימשו"ז מתוך הגזירה האיומה המפורשת בגמי שכל מתבונן רואה את זה בעליל שהי' באופן חוץ לדרך הטבע אלא מתוך הגזרה כמו שהיא מפורשת בעוה"ר, הלא גם בפועל המיטו הם את האסון של היטלר על עם ישראל, לבד שכידוע שמאז התקוממה הציונות היתה עבודתם להזריע שנאת האומות נגד עם ישראל למען השג מטרתם המושחתה.

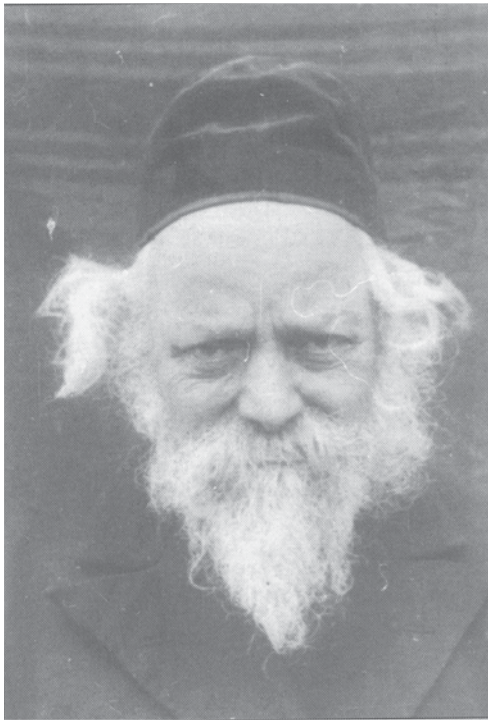
הלא הם התערבו במלחמה העולמית הראשונה שהיתה גרמני וטורקי נגד רוסי ואנגלי וגייסו גדוד עברי צבא שלחם בפועל נגד טורקי וגרמני, לבד רבבות נפשות ישראל שהאבידו אז במלחמה זו, הלא העמידו את עצמם כלומר את עם ישראל את היהודים כמכריעי הכף נגד גרמני.

כן גם קראתי בירחוניו של גודמן "די אידישע פאסט" בעת היתה פה במדינה משפטו של הרוצח אייכמן ימ"ש, שטען שהיטלר ימשו"ז הצהיר כי על היהודים לשלם את השטר חוב שהכניסו את אמעריקא במלחמת עולם הראשונה נגד גרמני, כן הכריזו ציונים כופרים הללו מלחמה נגדו נגד היטלר ימשו"ז בכמה זמן לפני בריטני, ורוצח זה התבטא שאם ממשלת מדינה מכרזת מלחמה שיש לה צבא, הלוחמים הנם רק הצבא אבל אם היהודים הכריזו נגדו מלחמה בשעה שאין להם צבא זאת אומרת שכל יהודי הנהו חיל לוחם נגדו ימשו"ז, כמובן שאין אני בא להצדיק ח"ו את אותו רוצח האכזרי ימשו"ז אלא להראות עד כמה שציונים כופרים הללו היו גם הם העוזרים למשוך גם בפועל את האסון על כלל ישראל, הם גם גירו אותו בכל מיני גירויים הם הכריזו מאז התחלת התקוממותו חרם על סחורות גרמני, העתונים של פה יצאו נגדו בכל מיני דקירות להכעיסו מראשית התקוממותו, כאשר בזכרוני הכתר של מאמר באחד מעיתוניהם "החי' הטורפת הצורחת מנירענבערג" ואנו מפה יהודים יחידים אז צעקנו מרה נגד ההתגרות נגדו לדקרו ולהכעיסו על חשבונם של היהודים הנמצאים תחת ידו רח"ל, שיחיש עליהם את מעשהו.

ואחרי זה הלא ידוע התנהגותם על ידי ועד ההצלה שלהם שנראה לכל העולם איך שמשחו את שאיפתם בדמם של מליוני יהודים כי רק בדם יזכו למדינה, כידוע ומפורסם, שומו שמים!

(מתוך מכתבו של הגה"צ רבי **עמרם בלויא** זצ"ל

אל העסקן הנכבד ר' **אליעזר נויבערגער** זצ"ל מניו-יארק)

הגה"ק רבי ברוך בער לייבאוויץ מקאמעניץ זיע"א

כמה נצטער אותו צדיק

סיפר הגה"צ ר' ברוך קאפלאן זצ"ל מגדולי בעלי המוסר בארה"ב, כי רבו הגה"צ ר' ברוך בער לייבאוויץ זצ"ל מקאמעניץ היה בדעתו לילך אל הצר הצורר היטלר ימ"ש ולפייסו על מעשה ההתגרות שהציונים התגרו נגדו ועוררו את זעמו עד להשחית. וביקש הגרב"ד זצ"ל לומר לו שהיהודים הנאמנים לתורה אינם לוחמים עמו חלילה, והציונים ש"ט עושים ע"ד עצמם ואינם באי כח את עם ישראל, אלא דלא איסתייעא מילתא ולא יצא אל הפועל כי אחרים מנעוהו מחשש שהדבר יעורר את זעם הציונים והאספסוף שלהם עד להשחית, כי ההתגרות בדייטשלאנד היה אחד מעיקרי העסקים שלהם אז, כדי להביאו להשמיד את יהדות אייראפא - כאשר בעוה"ר כן היה - כדי לסייע להקמת המדינה שלהם, כידוע.

הגה"צ ר' ברוך קאפלאן זצ"ל הוסיף שהגרב"ד זצ"ל הצטער ע"ז על שלא יצא מחשבתו לפועל, עד למאוד, ומרוב צער נחלה ונפטר לבית עולמו בה' לחודש כסלו ת"ש, זי"ע. (מפי בנו הי"ו)

לממלכות הברית אף שהתיר להם עבודה של ציוויל למען פרנסתם וכו'. גראס נתקשר עם הדזשאנט והסדרים השונים של עבודת כלל ישראל אשר בשווייץ, - וכמה פעמים כתבתי מכתבים בלשון הקודש בשם הלשכה הארטאדאקסית אל סדרי כלל ישראל והעסקנים בארצות החפש - ונשתלחו מבודאפעסט על ידי שליח מיוחד לדבר הזה, והתשובה שהביא גראס תמיד היתה שאין לדבר אלא מארץ ישראל, ובודאי שאין לדבר ממיליונים, כמובן התשובה לגבי וויסליצעני היתה תמיד שמשא ומתן הולך טוב, ושמחר או בשבוע הבא נקבל הקנין, אלא שממתינים עוד על איזה מכתב.

משא ומתן הזה נמשך עד עתותי חנוכה תש"ב, בשבועות האחרונות של המשא ומתן זה, דחק וויסליצעני מאוד ואמר שצריך שתהי' כאן הכרעה קודם שתהי' אצלם אסיפה מחלטת, כדת מה לעשות בשאלה הישראלית (יודענפראגע).

(מן המצר, דף י"ב)

אנקת הגאון רבי מיכאל דוב:

"קם דור חדש בישראל, וחתם חותם של בזיון על הדרך הישן של שתדלנות"

לא היתה זאת תורה חדשה מדעתם של רצחני עולם הללו [הגוים הנוצרים] - למודה היא להם מאבותיהם רשעי תבל - דור אחר דור. ולעומתם למודים היו בני ישראל הנכנעים מדורות גלות, להרכין ראש על כל גל וגל, ולהשליך להם ממונם וכבודם, למען לשמור על החיים, ששויו גדול מכל כסף וכבוד אשר בעולם, במקום שאין דרך אחר להציל את הנפש, כי מתכסיסי המלחמה היא, לברוח ולהנצל לכל מקום שאפשר בשעה שהאויב גובר בכלי משחית וכח כליון באין מציל. עד שקם דור חדש בישראל, וחתם חותם של בזיון על הדרך הזה הישן - הדרך של שתדלנות, הנאמן והנבחן - וממוני ישראל ומנהיגיו בארצות החפש, אשר בשכירות גדול שכרו ישראל אותם עליהם לראש, שחקו הם בכל מיני לעג וקלס על הדרך הזה הישן, בשעה שנצטרכו לו ישראל במדה שלא נצטרכו אליו בכל דורות גלותם, בשעה שלא היתה כאן רק ברירה אחת, לנסות את זה הדרך, או לילך את הדרך אשר הלכו ישראל, את הדרך למשרפות המות.

(מן המצר, דף י"א)

מי נתן לי

קול קורא מאת הגאון הצדיק

בעזה"ת.

א

אמרו חכז"ל, אוהבי ציון הנאמנים, במס' כתובות (דף קי"א), שהקב"ה השביע את ישראל, שלא יעלו (לארץ ישראל) בחומה, (ופירש"י ז"ל יחד, ביד חזקה), ושלא ימרדו באומות, ואמר להם הקב"ה לישראל, אם אתם מקיימים את השבועה מוטב, ואם לאו, אני מתיר את בשרכם, כצבאות וכאילות השדה, עכ"ל.

וכ' בס' באר הגולה (פכ"א), וז"ל: "יודעים ישראל שאין הקב"ה חפץ עוד במלחמותיהם, ומעתה אם יערכו מלחמה שלא ברצון הקב"ה, יפלו כחרב, כדכתיב: 'אל תעלו כי אין ה' בקרבכם ולא תנגפו לפני אויביכם', ובחרו להם לפזר עצמם בד' כנפות הארץ, כדי שיראו האומות, שלא יעלה על לבם לערוך עוד מלחמה עמהם".

וכתב עוד שם, וז"ל: "ואעפ"י שיהי' להם בתוך זמן הזה, אנשי גבורי חיל, אעפ"י כ' לא יערכו מלחמה, מפני אהבת ארץ ישראל, עד שתחפץ, עד שיהי' רצון השי"ת בכך, וישלח להם המשיח, כדרך ששלח משה למצרים, וכיון שראו ישראל כך, לא בקשו ולא חשקה נפשם לצאת מן הגלות, עד זמן שהוא שיהי' רצון השי"ת בכך", עכ"ל.

וכדברים האלה כתב רבינו יונתן זצ"ל בספרו אהבת יונתן, ורבינו החת"ם סופר זצ"ל בספר 'תורת משה' (בפ' שופטים), ומקור הדברים מבואר באגרת תימן להרמב"ם זצ"ל.

ב

אין אדם עומד על דבר הלכה אלא א"כ נכשל בה. כבר עלינו להודות, כי חכז"ל צדקו ברוח קדשם, ובחכמתם, ראו את הנולד מן היפוך דבריהם. כי בתחלת הדור הזה, שאנחנו חיים בו, קם איש מזרע ישראל, אשר לא ידע מתורת ישראל והשביע את ישראל בפתוי דברים, היפוך משבועותיו של השי"ת. ואעפ"י שהגדולים והצדיקים אשר בדור עמדו כנגדו, גברו העונות, כי נתלבשה דעתו כוזבת בצורה של איזה תלמידי חכמים מוטעים, שנתחברו עם כל אבות הכפירה, להביא מחשבותיו של איש, שנתנכר דעת התורה אליו, לידי מעשה.

והורו לנו חכז"ל, כי הבא לעשות דבר נגד התורה, פותחין לו משמים, פתחו להם בשטרו של באלפור, ובמשך איזה שנים גברה הכפירה, בארץ ישראל ובחז"ל, במדה אשר לא גברה מעולם, וכמעט שנעשו כל ישראל כופרים בעיקרו של משיח בעו"ה.

ג

בודאי גם בשביל כך כעס הקב"ה על ישראל, וענש אותם כמדתו מדה כנגד מדה. הם חטאו ואמרו, לא הדת רק הדם, עושה את ישראל לאומה. הם חטאו ואמרו, לא תורתנו הקדושה, רק הזרע והתולדה, והמין, והיחס, והלשון והאדמה, והבשר והדם גורמים לבן ישראל להיות יהודי. ועמד, מדה כנגד מדה, שונא ישראל על ישראל בגרמניא, והרתיע את כל העולם כלו, בשנאה כבושה, כנגד המין והיחס של ישראל, כנגד בשרו ודמו.

הדברים דלהלן ראויים הם למי שכתבם, הוא הגבר אשר ממעמקי התופת בעיצומה של המלחמה, עסק במסירות נפש ממש להצלת אחב"י מגיא ההריגה, אך לדאבונינו נפלו תחנוניו ובקשותיו על קיר אטום, באשר הציונים קשרו קשר שתיקה והשתקה, ושיתפו פעולה עם חיית הטרף, באשר מטרת הקמת מדינתם הטמאה לנגד עיניהם, כי ידוע ידעו שאחר המלחמה יוכלו לבוא בתביעת רחמנות לאומה"ע לתת להם מדינה בארץ הקודש. המחבר שחזה בעיניו את מעלליהם של הציונים, השכיל לקלוע אל המטרה ב"קול קורא" דלהלן דברים נכוחים וברורים ללא כחל ושרק.

השתדל אז בכמה דרכים להכשיל ולבטל הצעה זו של הקמת המדינה, ולפני שרים התייצב ונסע לעיר הבירה וואשינגטון די.סי. ונשא ונתן ונכנס בעובי הקורה עם הממונים בעלי השפעה בדבר, שיעמדו מנגד ולא יתמכו במדינה. הממונים בעלי ההשפעה בוואשינגטון די.סי. אמרו לו שאם יביא מכתב חתום על ידי עשרים רבנים מובהקים, אז יהי' לזה איזה תוקף, ויתכן שיתחשבו בכך כאשר ידונו בדבר. כשהציע רבינו את הענין לפני הרה"ק מסאטמאר זצ"ל נתן לו תיכף את הסכמתו, והורה לו לגשת גם אל האדמו"ר מסטראפקוב זצ"ל שג"כ הסכים לחתום, אבל חוץ משני האלו לא נמצא רב נוסף שיעיז לצאת בשער בת רבים נגדם, וממילא נכשלה פעולה זו.

(איש תמודות עמ' רמ"א)

עם בשיחה התבטא רבינו: גם בלא האיסור שבדבר מצד השלש שבועות, תדע שאני מכיר את הציונים שם, ואני אומר לך שלעולם לא יהי' שם שלום, ויהי' שם שפיכות דמים עד סוף כל הדורות. והוסיף: "ה'יו.ען." אין יודעים לאיזה צרה הכניסו את עצמם במה שהסכימו לזה, (וואס פארא פעקל זיי האבן זיך איינגעקויפט), וכמה עוד יסבלו מכל זה.

כן סיפר הרה"ח ר' אשר פארסט ז"ל שבזמנים ההם דאגו תמיד מפחד מלחמה עולמית שהיתה עומדת על הסף ע"י המלחמה הקרה שבין אמעריקא ורוסלאנד, והתבטא רבינו "זיי (אמעריקא ורוסלאנד) וועלן זיך קיינמאל נישט צוזאם שטויסן, אויב דער בליץ וועט קומען וועט עס זיין דורך זיי (הציונים והערביים)" (שני האומות האלו לא ילחמו זה בזה אף פעם, אך אם תפרוץ מלחמה עולמית נוספת יהי' זה ע"י הציונים). (שם עמ' רמ"ו)

תב הרב אוריאל צימער ז"ל במאמרו על רבינו, שאמר לו רבינו שמה שנגרם החורבן ע"י רשעי ישראל, והצלחתם לאחר החורבן לסכן כלל ישראל בגשמיות וברוחניות להיות עם ככל הגוים - שברה אותו יותר מעצם החורבן. (שם עמ' ר"ו)

שְׂרָאֵל לְבוֹזִים?

רבי מיכאל דוב ווייסמאנדל זצ"ל - שפורסם על ידו בשנת תש"ח

החכמה, ההיפוך משבועתו של הקב"ה, וגרמו בעצמם, בחלק גדול, להעלות שגעונו של כלב שוטה, למדריגה העליונה.

וגרמו גם אלו העונות, שנשתתף רשע זה מזרעו של עשו עם רשע מזרעו של ישמעאל, המופטי הרע הזה. קם שרו של עשו וקם שרו של ישמעאל ונתחברו זה עם זה. בקש ישמעאל לבטל שטרו של באלפור, ונתרצה עשו.

ובכל זאת עדיין לא היה מדת הדין מתוחה לגמרי. באמצע המלחמה בשנת תש"א, צוה הרשע, לשלח כל יהודי אירופא דרך אשכנז, ודרך צרפת שכבש, לגבול הספרדי, על מנת שיסייעו היהודים בארצות החרות, ויביאו אותם משם לארצות עבר הים, כי לפי דעת המופטי משם לא יעלו עוד לארץ ישראל, כי אין מנהג יהודי ארצות הברית, לעלות בחומה, עד היום הזה.

ובקשה ממשלת אשכנז המרשעת, סכום לא גדול עבור כל משפחה ומשפחה, לשלם אחרי שיגיעו אלף יהודים דבר יום ביאמו לגבול הספרדי, מלבד כל הרכוש שצריכים היהודים לעזוב בארצותיהם. והיתה הבחירה בין גלות אושוויץ ובין גלות זה.

ובעתו ובזמנו נסעו שלוחים מיוחדים בשליחות מיוחדת זאת, לארצות שויטצאריא ותוגרמה להשתדל עם שלוחי החברות הגדולות אשר לישראל בכל העולם, והדברים ידועים היו בחצרות כל ממלכות ארצות החופש, ויש על זה עדים ברורים, מכתבים חתומים בעשרה גושפנקא באמתחות הראשים האלה בעצמם.

ובי בשעתא, מיאנו אותם האנשים, אשר להם לבדם היתה השליטה על כל כסף הצדקה אשר נתנו אחינו בני ישראל באהבה, בארצות הברית, וכך אמרו בפירוש להגיד לשליח הרשע "רק לארץ ישראל ולא לשאר ארצות! ואם לא ירצו הגרמנים, ישארו ישראל באירופא עד אחר המלחמה, ואח"כ יעלו לארץ ישראל, ברשות כל האומות שינצחו במלחמה, ואם יעלה בדם, מה בכך, רק בדם נחל את מלכות ישראל".

וכשנכנסו ארצות הברית במלחמה, ולא הי' עוד מקום לשלח את ישראל לארצות עבר הים, עלתה אפו של אותו הרשע כידוע, עד קצה האחרון, ונהרגו אלפי רבבות ישראל משנת תש"ב עד שנת תש"ד בעו"ה.

ולא נשארו מבנין ישראל ומבנין התורה רק שברי שברים, איזה מאות אלפים, אומללים ואומללות, עגונים ועגונות, יתומים ויתומות, שנשארו חיים בחסדי ה'; אחרי מפלתו של הרשע, במחנות הנוצחים בארצות אויביהם, במחנות ה"די-פי" הידועים.

ועתה הי' דעת תורה ודעת נוטה מכרעת, לעורר את רחמנות העמים הנוצחים, לבקש מהם דבר המותר עפ"י התורה, דבר שאפשר להם לקיים, דהיינו, שיתנו כל אחד ואחד מחמשים

ובכל זאת, כשקם הרשע הארור הזה, בגרמניא הארורה, בראשונה, לא היו גזירותיו הראשונות על יהודי גרמניא, חמורות מרוב הגזירות, שקבלו אבותינו - מכל הרשעים בכל הדורות - בהכנעה, לפי שהאמינו בשבועת הקב"ה, שלא למרוד באומות, בכלל, וידעו שלא להתגרות עם רשע, בשעה שהשעה משחקת לו, בפרט.

וכמו כן צוו כל צדיקי דורנו, לקבל גזירותיו הראשונות, של זה הרשע הארור, בהכנעה, ליתן למכותיו לחי, אולי ישבע בחרפה, אם נסבול גזירותיו הראשונות קצת באהבה. ועמדה כנגדם אותה דעה הכוזבת, שעשתה שחוק מן ההכנעה של דורות הקודמים, ועשתה לעג וקלס מן ה"מה יפית יוד".

ובכח דעה זו התנהג כמעט רובו של ישראל, בממשלות האכזריות באירופא האמצעית, כנגד אלו הממשלות, בפאליטיק של "נאציאנאליזם" ובדרכים של תביעה ביד חזקה, והעמידו צירי ישראל בפארלאמענטען של אלו הארצות של שנתת ישראל. בתורת "הפאליטיק של המיעוט" שלהם.

כל בר דעת יודע היום, שע"י צירי ישראל באלו הפארלאמענטען, שהתערבו עצמם בכל ענין הנוגע לבריאת חוקי הארץ, גברה שנתת ישראל בין יושבי הארץ עד למעלה ראש. ובודאי שהי' זה גורם נוסף, להביא את אלו הארצות בברית של שנתת ישראל עם אותו הרשע.

מי יודע להבחין, עד כמה גרמה צעקת ישראל באזני כל יושבי אלו הארצות לאמר "אנחנו רוצים לצאת מכאן ולכנוס לארץ ישראל" ללמד בפיהם תשובה לאמר, "צאו יהודים לארץ ישראל! וכשנתודע להם שאין כאן למעשה רק חלום של ארץ ישראל, בא בעו"ה אושוויץ במקום ארץ ישראל".

ובשעה, שרוב בנינו ומנינו של ישראל היו נתונים הפקר, למרמס רגלו של זה הרשע, וחבריו מושלי הארצות אשר סביב גרמניא, עמדו טפשי ישראל ממקומות הבטוחים שלהם, בארצות החרות, בארצות הברית, ושחקו ממנו והתגרו בו, במעשה צחוק וטפשות אין סוף, במכתבי עת ובאסיפות, בדרשות של דופי ובתקיעת שופר לפני הקאנסולאט של גרמניא המרשעת.

ולא די בזה, אלא שהעלו אף והרבו חמה, והביאו לידי שגעון יותר, את המשוגעים בראש גרמניא, על ידי מעשה פתיות של הבאיקאט הידוע, וכל זה בשנת תרצ"ג, בשעה שהיו עוד כל האומות, בשלום ובשלוח עם הרשע הזה, בשעה שלא הי' כאן דרך אחר רק לנסות בהכנעה, ובדברי רצוי ופתוי. עשו אלו הראשים, ששמו את עצמם לראש, ההיפוך מדרך

ואחד מלכיות שנצחו את המלחמה, מקום של מנוחה, מקום של פרנסה, כל אחד ואחד בארצו, לאלו העניים האומללים.

הי' דעת תורה ודעת נוטה מכרעת, כי בעו"ה אבדו ישראל את זאת המלחמה, יותר ממה שאבדו אותו הגרמנים הארורים, כי הלא נפל כל טובו ורובו של ישראל, וכשם שלהבדיל, לא יעלה על לב שום גרמני, להתחיל עתה, אחר אבוד המלחמה, מלחמה חדשה, ק"ו **בן בנו של ק"ו, שאחר אבידה של ששה מליונים, הטובים שבישראל, אסור להתחיל במלחמה חדשה, ולסכן את שארית ישראל המעט והדל, הנע והנד, אלא לבקש את אומות העולם בתחנונים, שיניחו להשתקע לשארית ישראל, בארצותיהם, זה בכה וזה בכה.**

ט

אמנם לא כן הי' דעה הכוזבת של ראשי ישראל אלה. הם צווחו תיכף ומיד רק לארץ ישראל יעלו אלו האומללים ולא למקום אחר בעולם. מלחמה לישראל בבריטניא, מלחמה לישראל בהערביים, מלחמה לישראל כנגד העולם כולו.

מעשיהם בעצמם גורמים, שבלב אלפי בני ישראל אומללים עולה הרעיון לאמר, מה איכפת להם לאלו הראשים הם אינם יושבים במחנות, הם יושבים על כספם וזהבם של קופות הצדקה באמריקא, ועושים סחורה עם הצרות שלנו. יאבדו עוד מליוני ישראל ח"ו, ואל יאבד הכבוד שלהם.

וע"י עצת אלו האנשים למדו מרי נפש שנשארו ממחנות הרצח, לגרות מלחמה בבריטניא. יהי איך שיהי, אמנם לא היתה בריטניא מתנהגת בכל הדורות כלפי ישראל ברשעות יותר מבשאר אומות, אדרבה, - **וע"י עצת אלו האנשים בזו והכעיסו מרי נפש אלו את הערביים שהיו בשלום ובשלוה עם ישראל כמה דורות.**

ואם מלכות בריטניא מפני גדלה וכחה, לא אבדה עוד שום מלחמה זה כמה דורות. ואם הערביים הם מאות מליונים, מה איכפת להם, גבורים הם עליהם, וגבורים הם כנגד העולם כולו.

ואם משה רבינו צוה לבני אפרים, אחרי כמה דורות של שעבוד מצרים, בשעה שחשבו לפי חשבונם, שכבר הגיע הקץ, להמתין עד שיגיע הקץ לפי דעתו הקדושה, והם לא האמינו בו, ונאבדו ככתוב.

ואם ירמ"י הנביא צוה לישראל, להכניע עצמם לפני נבוכדנצר הרשע, והפושעים שבדורו מיאנו כנגדו, והיתה הגלות בראשונה.

ואם ר' יוחנן בן זכאי וחביריו, צוו לישראל להכניע עצמם לפני מלכות רומי המרשעת, והבריונים שבדורו מיאנו, והיתה הגלות בשני'.

ואם הקב"ה בעצמו השביע את ישראל, להכניע עצמם לפני אדום הרשע, ושלא לעלות בחומה כנגד ישמעאל חבירו, והפושעים שבדורנו מיאנו נגד הצדיקים שבדור, והי' החורבן הזה הנורא באחרונה.

מה איכפת להם, לאלו הראשים, פרק אחד להם בדברי

הימים של ישראל.

מה שאין הפה יכול לומר, הם אומרים אותו: ירמ"י הנביא, ור' יוחנן בן זכאי והתנאים שבדורו, והצדיקים אשר בדורנו, זי"ע, **הם הביאו את ישראל לגלות בכל, ולגלות אדום, ולאשוויטץ.** והם, וחבריהם בגלגולים הקודמים, בדורו של ירמ"י, ובדורו של ר' יוחנן בן זכאי, היו גואלי ישראל האמיתיים.

גבורים הם כנגד העולם כולו. וחזקים הם ממנו, כביכול. ואם אנחנו מתפללים זה אלפים שנה לאמר, מפני חטאינו גלינו מארצנו ואיך נשוב בחטאינו, כמו שאמר רבינו סעדי זצ"ל, מה איכפת להם, הם לא ימתינו על מלך המשיח.

אלא מה יעשו, יעשו להם מלכות ישראל בחזקה.

ושוב הפעם פתחו להם בהכרעה של אגודת העמים הידועה. **ומאז ועד עתה דם ישראל כבר נשפך כמים בעו"ה.** וכל זה אינו שוה להם, הם לא ינחו ולא ישקוטו עד שיתנו ח"ו, חרב ביד שונאי ישראל בכל העולם כולו, גם לרבות בארצות הברית.

ועתה נתן הקב"ה בלב מלכות של ארצות הברית, לחזור מזאת ההכרעה. ומה עושים עתה אלו הראשים. הם, שעשו מן הרשע בגרמניא, רשע שלא הי' עוד איום כמותו; הם, שעשו מן מלכות החרות בבריטניא, מלכות של יד חזקה כנגד ישראל; הם, שעשו מן הערביים מה שעשו; הם מבקשים עתה, לעשות בחזקה, בצעקותיהם - בזמן שאנו חוששים בעו"ה לעמוד לפני מלחמת עולם חדשה, ובזמן שארצות הברית עומדות לפני בחירת הפרעזידענט - שונאי ישראל ח"ו מן מושלי ארצות הברית. ואם תניחו אותם, יעלה בידם.

כל אומה ולשון, כשהשונא העומד במלחמה נגדה, גובר עלי' בפסיק רישא, באין שום תקוה לנצחון, הרי היא מכנעת עצמה, בקאפיטולאציא. ואפי' המלכות הגאווה של גרמניא, חתמה על שטר של קפיטולאציא, בשעה שראתה שגברו שונאי עלי'. ולמה, כדי לחוס על שארית גרמניא הארורה. ואנחנו, להבדיל, לא נחוס על שארית ישראל! בתמי'.

נניח להם, שכבר יש להם מלוכה שעומדת אלף שנים, אמנם כשרואים שבריטניא והערביים וארצות הברית ורוב העולם עומדים עתה כנגדם, **אם אוהבי ישראל הם, יש להם להכניע עצמם בקאפיטולאציא.**

רק משום שאין בלב האנשים המעטים האלה לא בורא ולא תורה, אפשר שיתנהגו כשוטה המאבד כל מה שנותנים לו. רק משום כך אפשר, שיעשו מישראל, בשעת זעמו של כל העולם כולו, העז שבאומות נגד כל העמים. נניח שיש כאן מי שהוא עושה את כל אלו הדברים לשם מצוה ולשם חבת הקודש של ארץ ישראל. אמנם אם הבחירה היא בין ארץ ובין ישראל מי לא ידע מי קודם. בזמן הגלות אין זו מצוה של יהרג ואל יעבור. **אדרבה מלכות של אלו האנשים המעטים היא נכנסת בכמה וכמה ענינים בגדר ע"ז ג"ע ושפיכות דמים, שבהם הוא הדין של יהרג ואל יעבור.**

פרעה הרשע התחיל את גלות מצרים במאמרו לאמר והי'

כי תקראנה מלחמה. וזה המאמר הי' בפשוטו ובמשמעו פתחון פיו של אותו הרשע, במלחמה האחרונה, לשמדם של אלפי אלפים קדושים שלנו, אשר עדיין לא כסינו את דמם. **ואלו האנשים מסכנים את כל שארית ישראל, לתת האפשרות למאמר פרעה זה עם כל תולדותיו בפה איזה מושל ח"ו, כי תקראנה מלחמה עוד הפעם, ר"ל.**

בואו ונחשוב חשבוננו של עולם. המלחמה בין מלכות רוסיא ואגפיי, ובין ארצות הברית וחברותי עומדת על הפרק. בעו"ה נראים הדברים, כי אין היא תלוי רק בזמן. אולי למחר, ואולי באיזה חדשים, ימצא מי שיתחיל את זאת המלחמה איזה עילה להתחיל, כמו שמצא הרשע כשהגיע זמנו, את דאנציג שלו.

ואם ח"ו תהיה ארץ ישראל זאת העילה, להתחיל מלחמה חדשה, מה יהי עם ישראל בארצות הערביים, מה יהי עם ישראל בארץ ישראל, מה יהי עם ישראל באירופא ובמחנות אשכנז, ומה יהי עם ישראל בארצות הברית וחברותי.

מי האמין לפני עשר שנים שיארע באיראפא מה שאירע, ומי מבטיח את העתיד פה.

ואם תשאלו היש כאן עצה אחרי כל הבא, יש כאן ויש כאן. **(א) לותר על מלכות ישראל לגמרי.** (ב) לקבל את הפשרה של ארצות הברית. (ג) לבקש ע"י מסוגלים לכך את בריטאניא שתשתתף עצמה במלכות ארץ ישראל. (ד) **לשלוח מסוגלים לכך, לעשות פשרה עם הערביים להדיא, פנים אל פנים, תחת שתדלנות ושדכנות ואפטרופסות של ארצות הברית.** (ה) לבקש את חבר העמים בכלל, ואת ממלכות ארצות הברית ושכנותי בפרט, להסיע במהרה את כל היהודים ממחנות אשכנז ומאירופא, לארצות עבר הים ולארץ ישראל ג"כ.

ויש כאן תנאי קודם, לגרש כלה את כל הראשים שגרמו לידי כך, מכל דבר שבצבור. וידעו כל הגוים כי עם נבל ולא חכם ישראל, רק בשעה שעומדת לעצת פושעי ישראל - ורק עם נבון וחכם אנחנו, בשעה שתלמידי חכמים וצדיקים בראשנו. ועתה אל תעצבו על המוני ישראל, שהאמינו עד עתה במסירת נפש, במשיח שקר זה, הכללי. ישראל קדושים הם, ואהבת ישראל בוערת בלבם, ואחרי אלפים שנה גלות מר נתרצו ונתפסו במעשה הדחה של מסיתים אשר כמוהם לא היו עוד מסיתים בישראל, מאשר - תחת מסוה של אהבת ישראל - לא הי' בקרב לבם רק מחשבה אחת, לעקור הדת והתורה מלבם של ישראל.

ועתה אל תעצבו על גאולת ישראל ועל מלכות ישראל. יש לנו אב זקן, אבינו שבשמים, וילד זקונים קטן, עני ורוכב על חמור, ותהי המשרה על שכמו, ועל כסאו לא ישב זה. ועתה אל תעצבו על הפשרה של ארצות הברית אלא קבלו אותה.

ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם על הכותב לדעת מי זה כותב ועל מה זה אלא עשו כל מיני תרעומות המועילים ומביאים לידי מעשה, ע"י אלפי טעלעגרמות וכדומה, נגד אלו האנשים, שעושים את עצמם לראש ואת עמם לזנב, וקבלו את

האמת ממי שאמרו

סיפר לי ר' דוד לייב נ"י שווארץ ששמע מר' אברהם יצחק ב... נ"י שהי' שם, בגעטא: עם הרה"צ ר' שלום אליעזר האלבערשטאם זצ"ל מראצפערט בן מרן בעל ה'דברי חיים', און עם זענען געזעצן ר' שלום אליעזר זי"ע און ר' שלום ווידער זי"ע נירעדהאזער רב אויף א שטיין און מען האט שוין וואגענירט די באנען, האט זיך ר' שלום אליעזר זי"ע זיך אנגערופען: "עס קומט זיך אונז דען נישט? אונז האבען זיך זייער ווייניג קעגען געשטעלט (אנגענומען) קעגען די ציונות".

(מכתב התעוררות)

ולפלא שבהיותי בגעטא (טרם הובילו אותנו לאוישוויטץ) והי' עמנו כ"ק אדמו"ח הגה"צ רבי שלמה זלמן עהרענרייך אב"ד שימלויא זצ"ל הי"ד, והלך הלוך ושוב בגעטא ודמעות על לחיו ואמר כמה פעמים "נאר דיא רשעים דיא ציונים האבען אונז אהער געברענגט", ולא הבנתי אז דבריו מה יד יש להציונים בזה ומה דין גרמא שלהם, אבל אח"כ נודע לנו מה שהוא כעת דבר מפורסם שבקל היו יכולים לפדות מיד הרשעים בעד בצע כסף שלא להוביל על מוקדה הרבה מאות אלפים יהודי אונגארין, - וראשי הציונים שהמה עכשיו היושבים ראשונה בממשלתם מנעו הדבר, ועיניו של מו"ח ז"ל שפיר חזי.

(שו"ת כונת הלב, בהקדמה, אות ה')

ידוע הוא אשר כמעט כל הגאונים וצדיקים באיראפא אמרו בשעת הגזירה שהיא באה בגלל הכפירה הנוראה של הציוניזם נגד השבועה הקדושה ונגד עיקר אמונת ביאת המשיח.

(מאמר הגרמ"ד ווייסמאנדל בשנת תש"ח)

ואומרים בשמו [של הגה"צ רבי מיכאל בער ז"ל]: שאילו היו הרבנים הולכים ומפייסים להיטלער ימ"ש והיו אומרים שהציונים המתגרים בו אינם מדברים בשמינו והם ואנחנו שני הפכים, היו משככים חמתו שלא הי' מגיע עד כדי להשמיד להרוג ולאבד.

ובעצמם לא היו יודעים מה פעלו, גם שום איש בעולם לא הי' יכול לשער גודל התועלת מפעלם רק עכשיו אנו מתבוננים, אך אדרבה היו מתנפלים עליהם שהם "פאררעטערס", ע"כ. (משכנות הרועים ח"ב עמוד תתט).

האם זה לא היה צריך להיות?

כשעי ומעללי הצ

היטלר ימ"ש בספרו "מיין קאמפף" גבלס, שטרייכער ורוזנבערג בכתביהם ובנאומיהם האשימו את היהודים בתבוסה הגרמנית במלחמת העולם הראשונה, כל הצרות בגרמני שבאו אחרי המלחמה יוחסו ע"י הנאצים ליהודים בגרמני, הם הצהירו שיש יותר מידי יהודים בגרמני, שאין ליהודים הזכות להחזיק בעמדות מפתח בגרמני, ושאינם אזרחים טובים, שהם טפילים, שהם נאמנים לגרמני רק כשזה מועיל להם, באופן חומרי, לגרמנים - הכריזו הנאצים - יש איפה הזכות למנוע מהיהודים חדירתם לעניני של גרמני.

יש לשים לב שללא יוצא מן הכלל לא הי אף אחד מהאשמות הללו מחודשים, כולם כבר נאמר לפני כן על ידי מנהיגים ציונים בגרמני כדי להרבות אנטישמיות בגרמני, ושע"ז יאלצו את היהודים בגרמני להשתתף בתנועה הציונית.

בשנת 920 הורצה בפני סטודנטים באוניברסיטה שבהיילדברג, הרצאה עבור הנוער הגרמני, שהיהודים אשמים לתבוסת גרמני במלחמת העולם, ושהמהומות המהפכניות שלאחרי המלחמה היו הגורמים יהודים בגרמני, ולכן מוצדק הוא שהגרמנים ימנעו מהיהודים דריסת רגל בענינים של גרמני, ומי זה האיש שאמר לסטודנטים אלה את השקרים הנתעבים האלה? נחום גולדמן: זה שאח"כ נעשה נשיא התנועה הציונית העולמית, ויושב ראש של הקונגרס היהודי העולמי, זה עגום מאד שהרוב הגדול של היהודים, בעוורונם מהתעמולה הציונית מדינית, אינם יודעים עובדא זו, זה רשום וגלוי, לכל מי שרוצה לדעת מה זה באמת ציונות מדינית.

וזה הי ציוני אחר, יעקב קלצקין, אשר קצת אחרי זה בשנת 921, אמר לגרמנים - כדי לחתור תחת קיומם של הקהילה היהודית בגרמני, כאמצעי בטוח להשיג את הארץ - אני מצטט בדייקנות: "אנו (היהודים) עם זר בקרבכם!... אנו רוצים להשאר כך" וכמה שנים לפני נחום גולדמן ויעקב קלצקין, הי זה חיים ווייצמן שלמטרה מדינית זו, הכריז באסיפה ציונית בברלין, (אני מצטט), "לגרמני יש יותר מידי יהודים".

עידוד מכוונת להאנטישמיות הקיימת, ויצירת אנטישמיות במקומות שלא היתה עדיין, כדי לקדם את התנועה הציונית, זה

זנות בהשמדת יהודי אירופא

וחוצפה ועזות לבקש... רק בדם תהי לנו הארץ...
וגם זה לא היי הכל, מנהיג אחר של התנועה
הציונית יצחק גרינבוים הכריז (אני מצטט): "פרה
אחת בארץ ישראל יותר חשובה מאשר כל יהדות
פולין", "אין קוה אין ארץ ישראל איז וויכטיגער ווי
דאס גאנץ פולישע אידענטום".

אבל עד כמה שציונים-מדיניים אלה היו שחצנים
לא נפל מהם בשחצנות-מוסרית, חיים ויצמן
בתקופה שלפני כן, בשנת 937, כלומר לפני מלחמת
העולם השני שעדיין היתה אפשרות להציל יהודים
מגרמני מחשבתם של הציונים המדיניים לא היתה
להציל יהודים אלא להתישבות הארץ, וההתישבות
היתה צריכה להיות רק עם אנשים צעירים, הזקנים
על אף התכניות הידועות של היטלר היו נשארים
לגורלם, איפה - אני שואל - היי פה אנושיות?
(אני מצטט): "...אני רוצה להציל שני מליון אנשים
צעירים, הזקנים יעלמו, הם יחכו לגורלם. אין להם
כל חשיבות כלכלית או מוסרית... הזקנים צריכים
להשלים עם גורלם".

אם כן אני שואל מי היו הרוצחים השפלים ביותר
- היטלר ואייכמן, שונאים ופורעים - לא יהודים -
המרצחים השפלים, או שלשת הציונים המדיניים
הללו - סול מאייער, שבשבילו היתה 'ארץ' יותר
חשובה מעשרות אלפי יהודים, יצחק גרינבוים,
שבשבילו היתה פרה אחת בארץ יותר חשובה מכל
יהדות פולין, וחיים ווייצמן שהחשיב יהודים זקנים
כמיותרים, אם הגון הוא לומר על היטלר ואייכמן,
שלא היו יהודים, ימח שמם וזכרם, לא כל שכן שזה
יותר מתאים על שלשת הציונים המדיניים האלה.
(מתוך מכתבו של ד"ר רבינוביץ בקאנאדא
נתפרסם בשנת תשכ"ט)

היי האליל של מדינת ישראל המומר תיאודור הרצל
באמרו: (אני מצטט) "חיוני הוא שהסבל של היהודי
יהי יותר גרוע... זה יעזור להקמת מדינה יהודית,
אתן עידוד לאנטישמיים להחרים רכוש יהודי... זה
יעזור ברדיפת היהודים, האנטישמיים יהיו ידידנו...
במשפט נירנברג לפושעי מלחמה מיוחדים
שכל העדויות שלה נמצא בספרייתי - 23 כרכים -
העיד האידולוג הנאצי הראשי, שהוצא אח"כ להורג,
אלפרט רוזנברג, כי מורים נאציים לקחו בתור
מדריך ללמודיהם את דבריהם של מנהיגי הציונות
המדינית אשר הכריזו שנים לפני זה.
וליוס שטרייכר תעמולן נאצי ידוע לשמצה,
העיד "לא עשיתי יותר מאשר לזרז מה שאמרו
הציונים הראשיים".

אבל מה שירדוף אותי עד ליום האחרון שלי -
כל זמן שהנני בהכרה - הלא זה היא ההתכתבות
בין אותו הצדיק ר' מיכאל בער ויסמנדל זצ"ל, ובין
השלוחים באי כח הציונות המדינית בשווייץ וטורקי,
על עשרות אלפי היהודים מהונגרי שבאותו זמן היו
בדרכם לבתי המחנק ותאי הגזים של היטלר, היי אז
הזדמנות להציל את יהודים אלה בתמורה של כמה
מליוני דאלארים, שהיו - ויותר מזה - מצוי בידם,
ומה היתה התשובה של סול מאייער אשר בידיה היו
כספים אלה ושבאותו הזמן היי חי בבטחון ובנוחיות
בשווייץ, על הבקשה העלובה, ואלה דברי תשובתו:
"זה עזות וחוצפה! בזיון הוא למלא בקשה כזו,
מאחר שמה שיהי יותר גדול מספרם של היהודים
ההולכים לתאי הגזים והמשרפות יהי יותר גדול
הסיכויים לקבל את הארץ. (אני מצטט): אתה צריך
לזכור ולשים נגד עיניך שהדבר העיקרי שאנו צריכים
לפנות את מאמצינו הוא זה שנקבל את הארץ בסוף
המלחמה ואם אין אנו מביאים מספיק קרבנות לא
תהי לנו סיבה לדרוש ארץ עצמאית ע"כ זו טעות

הופעת בפני

רבני ירושלים מרנן הג"ר יוסף צבי דושינסקיא זיע"א, והג"ר זעליג
ראובן בענגיס זצ"ל לפני וועדת האו"ם - כ"ח תמוז תש"ז

הציונית על ארץ הקודש

ת רבני ירושלים
וועדת היו. ען.

הטלגרמה שהריץ מרן הגרי"צ דושינסקיא זיע"א גאב"ד ירושלם למזכיר הראשי של האו"ם

למזכיר הראשי של האומות המאוחדות בלייק-סייגס.

העדה היהודית החרדית של ירושלם המייצגת 60 אלף נפשות מתנגדת להצעה שירושלם תכלל בהמדינה היהודית, וראו תושבי ירושלם אוטומטית נתיני המדינה היהודית.

עדנת דורשת שירושלם תהי' איזור בין לאומית תחת חסותכם עם אוטונומי' משלה ושתושביה יהיו תושבים חפשים של האיזור הבין לאומית של ירושלם.

אנו מבקשים לא לקבל כל החלטה לפני קבלת תזכירנו שנשלח בדואר האויר.

הרב הראשי י.צ. דושינסקיא

בשם העדה האשכנזית ירושלם

ה' כסלו תש"ח (1947 נ"מ 18)

(“אום אני חומה”, תש”ט, קונטרס ל”ח-לט)

בחודש תמוז תש”ז שלחה היו. ען. וועדה מיוחדת לירושלם כדי לדון בדבר הקמת מדינה יהודית.

הופעת רבני ירושלם בפני וועדת האו"ם

רבני ירושלם, מרנן הגאון רבי יוסף צבי דושינסקיא זיע"א, והגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זיע"א, הופיעו אז לפני וועדת האו"ם ביום כ"ח תמוז תש"ז, ונאמו שם.

“הוא נגד רצון השם לעשות מדינה יהודית”

אח"כ מסרו מרן הגרי"צ דושינסקיא והגרז"ר בענגיס תזכיר בשפת הענגליש, בה נאמר בין השאר (תרגום מדוייק):

האפוטרופסות המתיימרת המוכרים של העם היהודי אינה חושבת האטוריטעט של התורה, למכריח בעניני האומה של העם ישראל...

... וגם הוא נגד רצון השם לעשות מדינה יהודית. (סעיף 5).

אנו רוצים עוד, להדגיש התנגדותנו בפירוש למדינה יהודית בשום חלק בפלשתינא (סעיף 6).

הצלה פורתא: ירושלם בין-לאומית

בחודש כסלו תש"ח - כאשר היו. ען. כבר דנה למעשה על הקמת המדינה הציונית - הריץ מרן הגרי"צ דושינסקיא זיע"א טלגרמה מיוחדת למזכ"ל היו. ען. בה הוא מבקש כי לכה"פ עיה"ק ירושלם ישאר תחת חסות בין לאומית, ולא תיכלל במדינה הציונית.

התצהיר ירו הציונים במשלחת, ורק בנס ניצלו ממוות, רח"ל.

בספר “מלחמה לה' בעמלק” מספר: “...וכן הלכו אז ר' עמרם ור' אהרן לבנין

היו-ען שבירושלם למסור כתב חתום מהרבה יהודים שאינם רוצים מדינה, אז ירו עליהם הציונים להרגם ממש אלא שהחצים לא מצאו אותם ובעצמי שמעתי מא' מן הבריונים שאמר לר' עמרם שהוא הי' מורה עליו להרגו בזה"ל: “אני יריתי עליך”.

הציונים הוציאו אז מודעה ענקית בה הם מוקיעים את אנשי נטורי קרתא על דרישתם שירושלם תהיה כעיר בין לאומית.

יש לציין כי התזכיר הוכר אצל היו. ען. ונמצא עד היום אצלם.

בסופו של דבר הכריזה אכן האו"ם על ירושלם כעיר בין לאומית, אך הציונים לא שמו את לבם לכך, והשתלטו גם על ירושלם.

דרישת היהודים החרדים אחרי התקוממות מדינתם

כחצי שנה אחר התייסדות המדינה הציונית בשנת תש"ט הלכו להיו. ען. משלחת בראשות הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל והגה"צ רבי אהרן קאצינעלינבויגן זצ"ל ובלוויית רבי משה אהרן שטערן זצ"ל שנלקח לתפקיד זה בידועו את שפת הענגליש - למסור פאטיציע מהרבה יהודים כי הם מתנגדים למדינה הציונית. הדבר היה כרוך בסכנת נפשות ממש, ואמנם כאשר מסרה המשלחת את

“בדרך כלל התנגדה היהדות החרדית ליצירת מדינה יהודית”

...בדרך כלל התנגדה היהדות החרדית ליצירת מדינה יהודית. ביחוד מדינה הנתונה לשלטון הציונים, עדות על כך נמסרה לוועדת או"ם כשאותו מוסד נכבד ערך את מושבו בירושלם מפי הרב הראשי דושינסקי ז"ל ומפי הרב בנגיס, שבא במקום הרב דושינסקי כראש היהדות החרדית בירושלם. הוגש תזכיר ברוח זו אך עד כה לא היו שום תוצאות להשתדלויות עצומות אלו. על כן הננו פונים כעת לכב' בפטיציה זו, אנו סוברים כי רשאים אנו לדרוש זאת מכב', כי לדעתנו עודנו נתונים לחסותכם. אנו מאמינים כי ברצון אלקים ירש או"ם את חבר הלאומים ונעשה אחראי לשלומינו ומאחר שממשלת המנדט הסתלקה מנאמנותה בארץ הקודש, עברו הארץ הזאת ותושביה לחסותכם. על כן שומה עליכם להגן עלינו הואיל ואנו, היהודים החרדים נמנים עם תושבי הארץ הקדושה ולא נוותר על זכותינו לדרוש את חסותכם והגנתכם. בשם האנושיות, לא להפקיר אותנו לשלטון, שעקרונותיו ושיטות פעולתו מחללים את כל הקודש בעינינו ואשר גמר אומר לחתור תחת חיינו הדתיים. אי לזאת אנו מבקשים לחלצינו משלטון הציונים בכל הדרכים הטובות בעיניכם...

(מתוך התזכיר ששלחו הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל והגה"צ רבי אהרן קאצינעלינבויגן זצ"ל בשם היהודים החרדים מהישוב הישן בירושלם)

אל תושבי ירושלם!

ועדת הפיוס פרסמה תכניתה האומרת למעשה הסגרתה של ירושלם בידי אלה אשר לא נקפו אצבע לעזור לה בצרה ובמצור. ירושלם היהודית על כל שדרותיה ומעמדותיה הכריזה קבל עולם: ירושלם לא תנותק ממדינת ישראל. לצערנו הרב הננו חייבים להביא לפני תושבי ירושלם מסמך המגלה כי גם יד יהודים במעל זדוני זה. הגיע לידנו תזכירם של אנשי “נטורי קרתא” לארגון האומות המאוחדות בו הם דורשים להכריז על ירושלם כעיר בינלאומית. וזה דבר התזכיר [כאן מביאים הם את התזכיר]. אכן נאמר כבר: “מהריסיך ומחריביך ממך יצאו”. בתזכיר זה מעזים אנשי “נטורי קרתא” להיות לפה ליהדות החרדית של ירושלם. שקר הדבר! ירושלם החרדית אשר עמדה בחפירות ההגנה והמלחמה חרדי ירושלם אשר עבדו תוך מאמץ עילאי לחזוק בצוריה, דוחים בשאט נפש זהות זו. ירושלם החרדית תביעה אחת לה: ירושלם חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל!

(המודעה נתקם בגליון “אום אני חומה”, תש”ט, קונטרס מ"ג, במאמר “דרכה של הכפירה ציונית”)

רשע יראה וכעס - הציונים חורקים שן על הכרזת היהדות הנ"ל

מעשיהם של צדיקים

ספר לי חתנו הה"ג בנש"ק מו"ה ישראל אבדק"ק בערבועשט שדרכו של רבינו רבי ישעיהו קרעסטירער זצ"ל הי' להקדים שלום לכל אדם ואפילו לגוי שבשוק כמו שסיפרו לנו חז"ל על רבי עקיבא. אבל רבינו הקדים אפילו לגוי קטן ופחות שבפחותים, וע"ז שאל אותו חתנו מה זה ועל מה זה. ואמר לו רבינו במתק לשונו אדם שאוכל ושותה בנחת ויושב על מקומו בשלוח - מה עול גלות הוא מרגיש - והלא - כל ישראל חייבים להיות בגלות ולטעום טעם עול גלות. אותם היהודים הבאים בין הגויים לצורך פרנסתם ונוסעים במרכבת הברזל, הם מרגישים עול גלות הרבה כשהגויים מצערים אותם אבל כגון אנו שיושבים בביתנו אוכלים ושותים בהשקט במה אנו יודעים שיש גלות ע"כ אנכי דורש שלום נכרי [וגם הקטן והפחות שבפחותים] להמשיך עלי עול גלות.

(מי באר ישעיה)

שוב פעם אחת כשהלך מרן מסאטמאר זי"ע מביהמ"ד לביתו בלוויית כמה אנשים, ורץ גוי אחד במרוצה גדולה ופראית ישר לתוך מרן ז"ל, ולפני שהכה בראשו לתוך מרן, עצר אחד בעדו וזרקו הצדה עד שנפל לארץ, מרן ז"ל נתבהל והביט מקודם על הגוי עד שקם, אח"כ צעק על מי שזרקו מה אתה רוצה ממנו למה עשית כך הרי הרחוב שלו "עס איז דאך זיין גאס".

(קונטרס שוא שקד שומר)

ראוי לציין גם את לימודו של מרן מסאטמאר זי"ע בענין הכנעה להגויים בימי גלותנו, פעם אחת אמר להרב מפאיע נ"י היות שאתה ממשפחת חסידי הגה"ק משינאווא זצ"ל כדאי לך להשיג כתב אזרח ממדינת ארה"ב, וסיפר כי הגה"ק משינאווא כשדר בסטראפקוב נתנו לו כתב אזרח ממדינת אונגארין, ולאח"כ כשהסיע לשינאווא שהוא במדינת גאליציע, היה רגיל פ"א בשנה לנסוע לאוגארין כדי שלא לאבוד הזכויות להיות אזרח, כי בימי גלותנו אנו צריכים לכבד האומות.

(ס' דער רבי פון כלל ישראל)

ספרתי לרבינו (הגה"ק ר' אהרן ראטה) זי"ע ששלחתי לאחד באחד מהמושבות קופסא של צדקה משיבתנו, ע"ז השיב לי רבינו זי"ע, (בצחות) שוין, הישיבה כבר תוושע ממנו, אמרתי לרבינו זי"ע שלא משום זה סיפרתי לרבינו, רק משום שאני יודע שבחוץ לארץ היו אנשים שנתנו כסף לרבינו וזכו לשוב בתשובה ואני רוצה שגם הוא יחזור בתשובה ע"כ שלחתי לו, ע"ז השיב לי רבינו זי"ע בזה"ל: שבא"י אינו יכול לפעול ב-30-20 שנה מה שפעל בחו"ל ב-2-3 שנה, (איך קען דא אין ארץ ישראל נישט אויפטוהן אונטער 20-30 יאר וואס איך האב געקענט אויפטון אין חוץ לארץ אונטער 2-3 יאר), ושאלתי לרבינו זי"ע, ובזמן המקדש הי' גם כן כ"כ קשה? ע"ז השיב לי רבינו זי"ע שבזמן המקדש הי' הקדושה של הביהמ"ק מאיר בכל הפינות, (די קדושה פון ביהמ"ק האט אריין געלאכטן אין אלע ווינקלעך), אבל היום שבאו הציונים והביאו מין טומאה כזו שאפילו האויר טמאו, והמשיך רבינו זי"ע ואמר: בחוץ לארץ כשהלכו בשוק ופחדו שבל נקבל מכה מעץ או מאבן או מגוי, במילא היו בהכנעה, ובמילא היתה הקדושה יכולה לשרות על אדם, אבל כאן בארץ ישראל שבאים לכאן הולכים בזקיפת ראש ואומרים שכבר נגאלו, זהו הגורם שיסירו מעליהם הקדושה, ע"כ.

(זכרון צדיק, אות ע"ה)

ה' יברך את ישראל בגלותם בכסף, ועי"ז יהיו יכולים לרצות בו את עשו

וישלח יעקב מלאכים לפניו. במדרש רבה, ר' הונא פתח מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו... א"נ י"ל להנה כל מעשיו והרפתקאותיו של יעקב אבינו הם סימן לדורות, וענין שליחות המנחה לעשו יש בו משום סימן לדורות הבאים כי רמז בזה בגלות המר והנמחר יהי' לבנ"י תקומה ע"י שיברך ה' את עמו בעושר ובנכסים ויכלו עי"ז לרצות את עשו ברצי כסף, וזה שאמר הכתוב ויצו אותם לאמור כי כל לאמור הוא לדורות, כי צריכים לידע לדורות איך לרצות את שונאי ישראל, וזה כוונת המ"ר ג"כ, מחזיק באזני כלב וגו' קאי על יעקב אשר שלח לעשו כה תאמרון לאדני לעשו, דהיינו שהי' מחזיק באזני כלב זה עשו, והטעם על ריב לא לו, לא בגינו כ"א ללמד לדורות הבאים שיהי' להם תקומה בחשכת הגלות.

(תורת מהר"ץ דושינסקיא זיע"א)

תשלום מיסים וארנוניות חשוב בצדקה, שעי"ז מכניע לבו

אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני. נל"פ לשון אכפרה, כי הנה חסד לאומים חטאת והרבה פעמים צריך להתחסד עם או"ה והקב"ה מחשבו כאילו הוי צדקה כמו שנא' (ישעי' ס') נוגשיך בצדקה וכדאיתא (ב"ב ט'), והטעם כי עיקר רצון השם ב"ה ההכנעה להכניע ולשבר קרב לבו, וזה עיקר בכל הקרבנות כי זבחי אלקים רוח נשברה, ואם צריך לעשות חסד וצדקה עם או"ה מפני שידם תקיפה עלינו, בודאי יהי' רוחו נשבר בקרבנו וע"כ הוי חסד לאומים כאילו הקריב חטאת, וע"כ אמר אכפרה פניו, כלפי השי"ת אמר כן שיכפר לו חטאיו ע"י המנחה ההולכת לפניו, מה שהי' לו לעול ולמשא וכמו שדרשו במ"ה, ותעבור המנחה על פניו, אף הוא שרוי בכעס שהי' צריך לכל זה, כמובא ברש"י.

(תורת מהר"ץ דושינסקיא זיע"א)

יעקב שלח דורון לעשו בכדי למצוא הן בעיניו ולפייסו על הברכות

ויהי לי שור וחמור נראה ששלח לו כן דאם לא הי' ליעקב רכוש גדול אז אין חידוש במה שמבקש אהבתו כי אפשר שיצטרך פעם לטובתו של עשו, ועכ"פ הי' מתירא פן יעשה עמו איזה רעה, ע"כ משתדל הי' לבקש אהבתו, אבל אם גם יעקב עושר מופלג וגם לו עבדים ושפחות והוא ובניו גבורי היל, א"כ מה ששלח לו לרצות פניו אין זה רק למצוא הן בעיניו ולפייסו בעד הברכות.

(תורת מהר"ץ דושינסקיא זיע"א)

תיאור ההפגנה הגדולה בער"ח ניסן תש"ח
כחודש וחצי לפני ההשתלטות הציונית
על ארה"ק אשר מאחוריה עמד מרן
הגרי"ז מבריסק זיע"א | מרן החזו"א זיע"א:
"ירד הקטרוג והיתה כפרה" | הציונים
יורים בציבור | מכתב בקשה אל ממשלת
בריטניה | הדי ההפגנה | **"אנו לשלוסי"**

ההד

HACHOMA

Internal to Members of the
„Neturey Karte“ of the Orthodox Jewry

Supplement to No. 42

14th April, 1948

Address: P.O.B. 5087 Jerusalem

- Note of the Demonstration of Orthodox Jewry in Jerusalem against political Zionism which compels the public with fists and firearms and is determined that all shall follow their unholy and unbalanced ideas

Through bills posted up in the streets on Wednesday, 7th April, a great number of people assembled in the great Yeshiva of Meah Shearim on Thursday the 8th.

There the entire Book of Psalms was recited after which speakers ascended the pulpit and described with force and clarity the terrible conditions and great misfortune to which the leaders of political Zionism are leading the whole Yishuv by their conduct, contrary to the teachings of our holy Law (the Torah). The assembly was asked to demonstrate in protest against the forbidden and dangerous conduct.

All present marched out into the street in orderly procession. Outside the shops were closed and many thousands joined the demonstrators.

Banners were carried on high bearing the inscription: **FOR PEACE. WE DEMAND**

„We declare the Zionist leaders are not our representatives.“ „Let us have pity on our lives and on the lives of our women and children.“

„Let us not be misled by those who seek to undermine our existence.“ „We appeal to our Government to save us and to make peace.“

The unanimous cry of all the demonstrators was **„CEASE FIRE.“**

Between each utterance all together recited the XXth Psalm „The Lord will answer you“ . . .

The demonstration proceeded from the Yeshiva Hall to the main gate in Meah Shearim, thence to the road-block on Geulah Street.

Here a group of interrupters came out, tore down the banners and belayed the demonstrators. Unable to pass the road-block, the demonstration turned to the right to Hagai Street and on to the road-block at

תפנית
תפנית

הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל - ה' אייר תשל"ג 25 שנה להשתלטות הציונית

היה זה בימי סופה וסערה, בימים אשר החושך תכסה ארץ, באותם ימים אשר הוקם הניאוף הציוני בהשתלטותם על ארץ הקודש ועל כל יושביה ודרייה תחת שם מדינה, בשנת "שח"ת" תשחת הארץ.

באותם ימים חשוכים נתבלבלו המוני בני ישראל - אף מאלו הנקראים יראים וחרדים - לראות בהנהגה הציונית והשתלטותה על ארה"ק כדבר הצלה וישועה ריח והצלה ליהודים בהשגת עצמאות ומדינה אשר תגונן מצרות וגזירות אומות העולם על שה פזורה ישראל, בכפירתם וחוצפתם נגד בוכ"ע דמו כי בזרוע בשר יוכלו להפר עצת ה' והנהגתו, וכי בהקמת מדינה יופחתו גזירות הגלות ויתבטלו עול שעבוד העמים - רצון השי"ת וגזירתו מאז ברית בין הבתרים לתכלית עמו בית ישראל להביאם לתיקון השלם.

דמי ישראל נשפכו אז כמים לרוב, אלפים ורבבות ממש הושמדו אז במיתות משונות, אך ורק על המטרה והתכלית "להיות עם חפשי בארצנו" אלפי פליטים מזי רעב אשר נצלו בנסים מתופת ההשמדה באיראפא מצאו את סופם המר והאיום מיד בבואם לארה"ק בלוחמם בחזית הציוני נגד הממשלה הבריטית והעם הערבי - דרי הארץ מעולם.

אז, בימים חשוכים אלו, אפילו לא היו נמצאים אנשים שפויים אשר יצקו ויזקקו למול שחיתות והריגות האלפים בסדר מסודר של פושעי ישראל ראשי ההנהגה המופקרת, ותחת אשר בימים עברו היה צריך להשמע קול מחאה אדירה מתחילת העולם ועד סופו נגד רוצחים מופקרים אלו אשר מפקירים דם ישראל על לא כלום - על הקמת מדינת כחש ומרד, נשמעו אז קול ענות, קול עידוד וחזוק לשונאי ישראל ומשמידי העם אשר קמו על עם ה' ועל משיחו, הממיטים במו ידיהם חורבן ושואה גשמית ורוחנית על עם ה'.

ואז בימים אלו, קמו ונתעודדו כמה מהשרידים אשר ה' קורא יחידים בודדים אחד מעיר ושנים ממשפחה אודים מוצלים אשר לא כרעו לבעל ולא נתפעלו מהצלחת הציונים המסנוורת העינים ומטמטמת הלבבות, ובגבורה עילאית ובעזות כנמרים התחברו הנשואים מאש ההשמדה - השמדת האמונה, ונתוועדו

ביום חמישי, כ"ח אדר ב' ערב ר"ח ניסן תש"ח, זמן קצר לפני קום המדינה הציונית, ימים של רעב ומחסור מבפנים, ומחוץ תשכל חרב, דם ישראל ניגר ארצה כמים.

בימים טרופים אלו, קמו אנשי נטורי קרתא בגבורה, וכאריות התנשאו לעמוד נגד כל העולם, ונגד זרם הכפרני השוטף את כל הישוב כולו, כמה יחידים מול המון אלפים מופקרים ומזוינים, ובסכנה גדולה בה היו נתונים מתוך מסירות נפש ממש סידרו הפגנה בה הביעו את מורת רוחם והתנגדותם העזה להשתלטות הציונים הכופרים על ארץ ישראל ולכל מעשיהם

לעשות מחאה רבתי בפרסום ובגלוי כלפי שמיא וכלפי ארעא, להודיע ולהראות לכל יושבי תבל כי עוד ישנם יהודים נאמנים לה' ולתורתו הרחוקים מכל זיק ומגע עם הציונים הכופרים משמידי הגופות והנשמות גם יחדיו, להסיר החילול ה' האיום אשר הפיצו הציונים אצל אומות העולם כאילו גם היהודים שומרי משמרת התורה והאמונה מצורפים ומאוחדים בניאוף זה ומסכימים להקמתה, ולהמעט ולהפחית את שנאת ישראל שהציתו הציונים בפעולותיהם נגד הבריטים והערבים - בבחינת הצלה פורתא כריב"ז בשעתו.

ידעו הם היטב מה מצפה להם בעת ההפגנה, והבינו כי מופקרים מזויינים אלו עלולים גם לרצוח נפש יהודית, באם יעמוד בדרכם, ובכל זאת בידיעה ברורה זו, יצאו המפגינים לתת את גוּם למכים ולחיים למורטים, על כבוד שמים המחולל.

***

אם כי נתפרסם בעולם הפגנה זו כמעשה של יחידים ובודדים אנשי נטורי קרתא, אבל האמת היא כי העומדים מאחורי היו לא אחרים מגדולי ישראל מנהיגי האומה, מרן החזון איש זצוק"ל ומרן רי"ז הלוי מבריסק זצוק"ל, הם היו אלו שהמריצו לזה ואשר חיזקו ועודדו את ראשי היהדות החרדית להפגנה זו,

ועל תועלתה ברוחניות ובגשמיות גם יחד.

מרן החזון איש זצ"ל: "ירד הקטרוג והיתה כפרה"

מקורבו של מרן החזון איש הרב ר' יעקב הלפרין זצ"ל מבני ברק היה זה שיצא בראש הקהל החרדי בחוצות ירושלים בהפגנה זו. (כמו"כ עם הכרזת המדינה הציונית ע"י האו"ם לא נח ולא שקט, וראה את המצב שעומד להיווצר הן בגשמיות והן ברוחניות, והיה מהראשונים שהסכימו על התכנית לצאת ממדינה זו אפי' להיכנס אצל הערבים בלי להתפעל מכל), ואלו דבריו הידועים מכבר של מרן החזון איש אשר אמר לבני ביתו (נכתבו ביום ג' ויק"פ תשט"ו): "כשקמה המדינה הי' קטרוג גדול בשמים, למה אין יוצאים ממנה, אמר ע"ע שהי' מוכן לנסיעה (עם הציבור), וע"י שהיתה ההפגנה עם כרוז: "אנו דורשים שביתת נשק" שנתפרשה בעולם שנטורי קרתא הרימה דגל לבן, ירד הקטרוג והיתה כפרה".

מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל הוא שעמד מאחורי ההפגנה

על שייכותו של מרן הגרי"ז זצוק"ל בהפגנה זו כתב הגאון רבי שמואל דוד הכהן מונק זצ"ל אב"ד ק"ק חרדים חיפה במאמרו (משמרת חומתנו תש"ז): "כאשר החלו הציונים להתגרות באומות, וכבר באה עיר הקודש ירושלים ת"ו במצור ובמצוק, והרעב התחיל בעיר והמים היו מצומצמים, היתה אז ההפגנה המפורסמת של נטורי קרתא, שדרשה שביתת הנשק [אשר לבלרי הציונים כינוה "ההפגנה של הדגל הלבן"] ועכשיו מותר לספר כי רבינו הגרי"ז סאלאווייצק זצ"ל, היה האיש אשר המריץ במשך זמן רב את ראשי הציבור החרדי לצאת להפגנה זאת. והיתה כוונתו שאלפי אנשים נשים וטף ישתתפו בה, אלא שבעוה"ר לא שמעו בקולו אז אלא אנשי נטורי קרתא".

***

ביום המיועד נתאסף הקהל בישיבת מאה שערים, אמרו תהלים על הסדר בהתעוררות רבה, ואחרי כל ספר אמרו יהי רצון, ותקיעת שופר לפני אמירת י"ג מידות.

אחרי סיום אמירת התהלים, עלו דרשנים על הבימה שתארו את המצב האיום ואת האסון הנורא אשר הנהגה

ביום הרכיעי כ"ח אדר"ש נדלקו בכל רחובות העיר ועל דמי הסולל כרוו בנוסח זה:

להקהל ולעמוד על נפשנו

זה החודש החמישי אשר דם ישראל ניגר ארצה כמים — הארץ הק' אשר עיני ה' בה נהפכה לשדה קטל ר"ל. נחשבנו כצאן לסבתא, יעקב ניתן למשיסה וישראל לבוויים.

ביחוד הוחמר המצב בעיר קרסנו ותסארטנו. ירושלים עיר תאלקים מושמלת עד שאול תחתית, מחוץ תשכל הרב הצר הצורר ומחודרים חרסת רעב וסבל ר"ל. ועתה מרחמת על הישוב כולו בארה"ק סכנה גלוי ח"ו, והסכנה מתקרבת ובאה עלינו כחתף ח"ו, ואנה אנו באים.

אחינו בניי תושבי ארה"ק: לכו נא ונוכה, על מה עשה ר' ככה לארץ הווא, מה חרי האף הגדול הוה כי הרביקתנו הרעה הגדולה הוואת. הן ר' סעל כל אלה ובשל מה הצרה הוואת לנו.

חשא חסאת היהדות בארה"ק כי נחנה להשתלט על הישוב הנהגה ציונית המושתת על עקילת התורה הק' והדת. זה שנים אשר שמו הגדול והנורא ית"ש מנואץ ע"י הנהגה כוסרת אשר הועמדה בראש הישוב וידה האחת מונסת לקעקע ולנתץ את חמרת מחמד עינינו התורה הקדושה וידה השנית אוחת את שרביס ההנהגה הכושלת אשר הביאתנו הלונ והעמידה את הישוב אל עברי פי סחת ר"ל. אבל אשמים אנחנו, כי ראינו בצרת הישוב והסכנה האורבת לקיומו והשלטנו שהנהגה כוסרת זו תמשיך לייצג את כלל הצבור. לא סחינו על כבוד הית"ש המחולל, ישבנו כהכוכב ידים כאשר עוקרי התורה מורדים גלויים במלכות שמים הרימו לעינינו את דגל המרד בה' ובמצותיו, העכירו את ההמונים על תוה"ק בריש גלי, ולא נקפנו באצבע ואנו נותנים גם עתה שמורדים בה' ייצגו את הישוב ויסיקו את זממם ח"ו שלא יסארי שריר ופליס משונאי ישראל. ומי זה יאמר זכותי לבי, הישוב עולה בלהבות ע"י הנהגה כוסרת ציונית ואין סכנת, ואוי לו מיום תוכחה!

ועתה מידט יבוקש עון זה, מחיר יקר אנו משלמים בעוה"ר על חילול שמו הגדול א-ל קנא וטקס. ועדיין מדת הדין מתוחה מחוחה עלינו ועל עיר הקודש והמחוזות בעוה"ר.

לואת אחינו כל בית ישראל קראו עצרה לשסוך לב כמים נוכח פני אלקינו כי יסיר ה' חרון אפו מל ערי יהודה וירושלם. ויקרע את גור דיננו ולא יוסיפו המנהיגים המתעים להנהיג את עם ה' לאבדון ח"ו.

נכריו שלא נוסף עוד להשלים שקבוצת תועים יתעו את כלל הישוב. נחוס על חיי רבבות מישראל אשר חייהם תלויים להם סנגד ח"ו. נפרוק עול הכוסרים מעלינו ונשוב אל ה' ותוה"ק בהפגנתנו, אשר רק לאור הנהגת תוה"ק נסע ונלך בכל דרכינו, אולי יחוס וירחם כי אולת יד ואפס עצור ועווכ.

בנערינו ובזקנינו נתאסף ביום החמישי ער"ח ניסן בהיכל ישיבת מאה שערים בשעה 2 אחה"צ להתפלל ברוב עם ולקרוא אל ה' בחוקת. אל יפרוש אף אחד מהצבור.

והי' הטוב יקרע את רוע גור דיננו והי' החדש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחלה וראש לפיריון נפשינו ונשגב ה' לבדו ביום ההוא ויראה בגאולת ישראל בביאת משיח צדקנו אכ"ר.

גם מדעה קצרה מעוררת בטטח זה:

כל החס על נפשו ועל נפשות אנשי ביתו ועל הישוב היהודי ישתתף בעצרת שתתקיים איה ביום החמישי ער"ח ניסן בהיכל ישיבת מאה-שערים בשעה 2 אחה"צ.

יצאה לרחוב מאה שערים והמשיכה את דרכה עד לפני רחוב הנקרא בלשונם "געולה", שם יצאו פורעים שפרעו במהלך ההפגנה, קרעו את הכרזים והכו את המפגינים באכזריות, המפגינים בראותם כי לא יוכלו לעבור דרך זה פנו ימינה לרחוב חגי ומשם עברו והגיעו לפצול הדרכים טשנסלאר 'גאולה', שם נפגשו שוב בכוחות הגנה גדולים ואחרי יריות והכאות בצבור באופן אכזרי נתפזרה ההפגנה.

הם לא הסתפקו בכל זה אלא גם הביאו אוטו מלא מצבאם ורוביהם בידיהם אשר רדפו בחימה שפוכה אחרי חלקי ההפגנה המפוזרה והכו ביהודים שחזרו מההפגנה בקתי רוביהם הכה ופצוע רח"ל.

ההנהגה הציונית ניסתה למחוק כל רושם מההפגנה, ולכן גם לא נתנו לפרסם התמונות והחרימה את הפילעמיס אשר כבר נעשו.

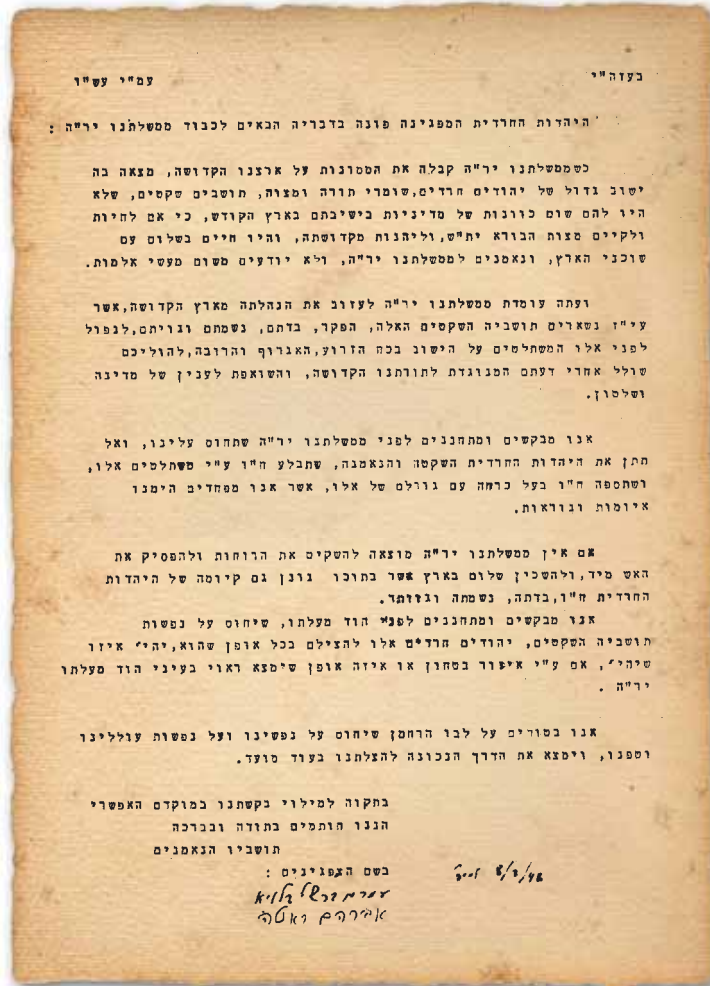
מכתב בקשה אל ממשלת בריטניה

בתכנית מהלך ההפגנה היה לגשת למשרדי הממשלה הבריטית, אך משהופרעה מסרה את הבעתה בכתב. הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל, והגאון רבי אברהם ראטה זצ"ל, חתמו על מכתב בקשה הפונה לממשלת אנגלנד שתשאיר את חסותה על ארץ ישראל ולא תתן לציונים להשתלט עליהם.

להלן נוסח המכתב אשר גם חולק בעת ההפגנה במאות עותקים, כשעל כל אחד חתמו השנים בידיהם:

בעזה"י עמ"י עש"ו

היהדות החרדית המפגינה פונה בדבריה הבאים לכבוד ממשלתנו יר"ה כשממשלתנו יר"ה קבלה את הממונות על ארצינו הקדושה, מצאה בה ישוב גדול של יהודים חרדים, שומרי תורה ומצוה, תושבים שקטים, שלא היו להם שום כוונות של מדיניות בישיבתם בארץ הקודש, כי אם לחיות

מכתבם של הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל והגאון רבי אברהם ראטה זצ"ל

המפגינים היתה: "אנו לשלום - שביתת נשק".

נוסח ההכרזה על ידי המכריזים היתה באידיש בזה הנוסח:

"עס איז אויפגעשטאנען אויף דעם כלל ישראל א ציוניסטישע הנהגה געגן די תורה און מאכן אומגליקלעך דעם גאנצן כלל ישראל, פירן דעם גאנצן ישוב אין ארץ ישראל און אין חוץ לארץ צו דעם גרעסטן אומגליק ח"ו, מיר ערקלערין אז זיי זיינען נישט אונזערע פארשטייער, לאמיר רחמנות האבן אויף אונזער לעבן, אויף דעם לעבן פון אונזערע פרויען און קינדער און לאמיר זיך נישט לאזן פון זיי ארום פירן, לאמיר זיך ווענדען צו די רעגירונג זיי זאלן אויף אונז רחמנות האבן און זאל אונז ראטעווען מיט מאכן שלום".

בין הכרזה להכרזה אמרו המפגינים את הקאפיטל כי שבתהלים, למנצח מזמור יענך וגו' בקול רעש גדול.

הציונים יורים בציבור

ההפגנה יצאה כאמור מהיכל הישיבה עד השער הראשי של מאה שערים משם

ציונית זו מוליכה את הישוב כולו ח"ו בדרכיהם שהם נגד תוה"ק. גם עוררו אחדים ממנהיגי היהדות החרדית את הקהל הרב על הסכנה האיומה המרחפת ח"ו על כולם מתוצאות השתלטות הציונית באגרופיהם והתגרותם בממשלה והשכנים ואשר על כן החובה על כל הציבור להפגין נגד הנהגה אסורה זו ונגד דרכי המסוכנות.

אחר הדרשות יצאו כל הקהל להפגנה אדירה ברחובות, בדרישה נמרצת לשביתת נשק וחיסול שלטון הציונים, משיבת מא"ש יצאו כמה מאות מפגינים ותיכף בהגיעם לרחוב נסגרו החנויות ונצטרפו אליהם אלפי איש.

"אנו לשלום! אנו דורשים שביתת נשק"

לפני מהלך ההפגנה ובין חלקי הונפו כמה כרזים של סדין לבן שעליהם היו כתובים המלים: "אנו לשלום - אנו דורשים שביתת נשק", כמו כן חולקו ע"י המפגינים כרזים בנוסחאות אלה:

"הישמע כזאת? שהישוב כולו ילך שולל אחרי הנהגה של להקת אפיקורסים וכופרים, המענים את הישוב ברעב ובחוסר כל ומוליכים אותו כצאן לטבח רח"ל עבור "מדינה של גיהנם", הסוכנות הציונית המורדת אינה בא-כוחנו, אנו לשלום!"

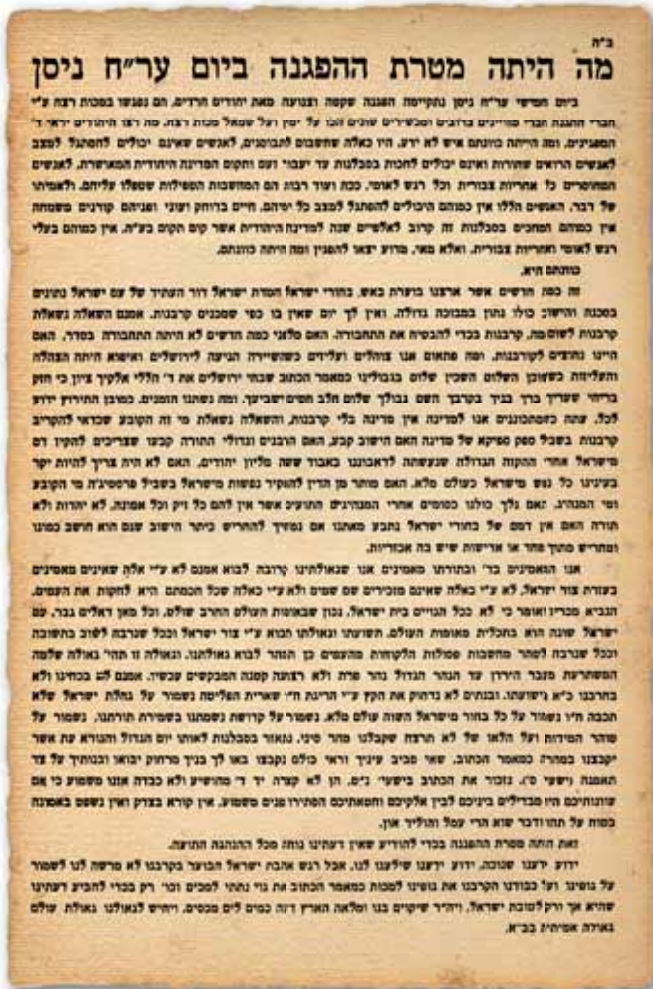
"אל תלכו שולל אחרי הנהגת הסוכנות הציונית הממאנת בדעת תורתנו הק', אל תתנו את בניכם ובנותיכם ליהרג על מדינה של תוהו ובוהו, אנו לשלום!"

"יהודים התקוממו! נגד מדיניות מנהיגי הסוכנות וועד הקהלה, המפקירים את דם ישראל עבור חלום מדינה, ההנהגה הציונית הממאנת בדעת תורה"ק אינה בא-כוחנו, אנו יהודים! ולאור ההנהגה עפ"י דרך התורה נסע ונלך".

"אנו לשלום! אנו פונים לממשלתנו יר"ה שתחלצנו מן המצר".

הקריאה וההכרזה ההמונית של

מה היתה מטרת ההפגנה ביום ער"ח ניסן

ביום השישי ער"ח ניסן נקיימת חגיגת השנה וזמנה שקשה ורצונה מאת יהודים חרדים, הם נמנעו במסכת רבא ע"י הגדר והחגגה הגדולה והמפוארת בירושלים וכל ישראל יצאו למסע קרבנות. אמנם ההשאלה נדחתה המפגנים, ומא היתה חגיגתם איש לא ירע, היו כאלה שאינם למוסרנים, לאנשים שאינם יכולים להסתכל, לבטב לאנשים הרואים שחירות ואינם יכולים לחכות בסבלנות עד יעשו וזמן וקטן הסובבת היהודית המאפיינת. לאנשים המפגנים כל אחריות צבורית וכל רשע לאסור, מכא ועוד רבות הם ההשקפות הפגניות ששאלו עליהם. ולמטרה של רב, האנשים הללו אין כמותם יכולים להסתכל לבטב כל ימותיהם. חיים ברוחן ועוני והגנה קורנים בסמחה אין כמותם המתכים בסבלנות זה קרוב לאנשים שנה לפניהם היהודית אשר קום הקום בע"ה, אין כמותם בעלי רשע לאסור ואחריות צבורית, ואלא מה, מרוב יצאו להפגין ומה היתה כוונתם.

הוא כזה חרדים אשר ארצנו בעזרת באש, בחורי ישראל המרת ישראל דור המעריץ של עם ישראל נטענים בסכנת והיחוס כולו נתון במבוכה גדולה, ואין לך יום שאין בו כשי סכנות קרבנות. אמנם ההשאלה נדחתה קרבנות לשום פה, קרבנות כבדי להבטחה את התחבורה. האם סלוגי כמה חרדים לא היתה התחבורה בסדר, האם היינו נחוצים לקרבנות, ומה פתרון לנו חוליים וצוליים כשהשיירה הניעה לירושלים ואיננו היתה הפתלה והחליטה כשזוכן השלום השכין שלום בבוטלנו כמאמר הכתוב שבתי וירושלים את ד' הללי אלוקי ציון כי חזק בריחי שערך ברך בניך בערבך חשם בגולך שלום חלב חמים ויבשילך, ומה נשנתו חזמנים, כמובן התורין ידוע לכל, עתה כמסתמנים אנו למדינה אין מדינה בלי קרבנות, ההשאלה נשאלת מי זה הקובע שברא להקריב קרבנות בשביל שם שמיאק של מדינה האם היחוס קבץ, האם הרבנים וגדולי התורה קבעו שבצרכים להקריב דם מירשאל אחי המקנה הגדולה שנעשה להאכזרנו באכזר שנה סלוגי יתודים, האם לא היה צריך להיות יקר בעינינו כל נפש מירשאל כשולם סלא, האם מותר מן הדין להקריב נשמות מירשאל בשביל פרסטיגיה מי הקובע ופי המטרה, האם נלך כולנו כמסתים אחרי המפגנים הנוצרים אשר אין להם כל זיק וכל אמונה, לא יהדות ולא תורה האם אין דמם של בחורי ישראל נמכר במחנה אם נפדיך להחריש סתם היחוס שגם הוא היחוס כמנו ובתוריש מותן מחר או ארשיהת שיש בה אכזריות.

אנו המאמינים כי ובתורתנו מאמינים אנו שבאולמנו קרובה לבוא אמנם לא ע"י אלה שאינם מאמינים בעזרת צור ישראל, לא ע"י כאלה שאינם מוכיחים עם שמים ולא ע"י כאלה שכל המבטם היה לחקות את השמים, הנביא מכירנו ואומר כי לא כלל הנויים בית ישראל, וכן שבאשיות השלום החרב שלום, וכל פאן דאלים נבר, עם ישראל שנתה הוא בהחלית מאופות השלום, תשועתו ונאולתו מבוא ע"י צור ישראל וכלל שנתבה לשלום בתשובה וכלל שנתבה לשמר מהסכות סמולות הלוקחות מהשמים בן הנטר לבוא נאולתו, נאולתו זו התי' נאולת שלמה המלכותית מנבר הירדן עד הנטר הגדול נטר פרט ולא רצונה קטנה המבקשים עכשיו, אמנם לא כבידנו ולא בחריבנו כ"א ירשועתו ובנתים לא נרמק את הקץ ע"י תריגת ח"י שארית הללית נשומר על גאלת ישראל ולא הכבה ח"י נשומר על כל בחור מירשאל השוה שלום סלא נשומר על קרחת נשמתנו בשמירת תורתנו, נשומר על שומר המידות ועל הלוא של לא הרצה שקבלנו מחר סיני, נאמר בסבלנות לאחרי יום הגדול והנורא עת אשר יקבצו במרת סמאמר והכותב, שאי סביב עיניך וראי כולם נקבצו באו לך בנין מרוחק יבואו ובמתיך על צד האמנה וישיעו ס', נזכיר את הכתוב בישעי' נ"ב, הן לא קמה יד ד' מהישיע ולא כבדת אנון ששמועו כי אם פזותיכם היו בעבדלים בימים לבין אלוקים והמסתים המעריזים סמסיעו, אין קורא בצדק ואין נשפט במאמה כמות על תנו ודברי שוה הרי עמל והוליד און.

זאת היתה מטרת ההפגנה כבדי לתוריש שאין רעיונו נוהג סכל ההנהגה הנוצרת, ידוע ידענו שנתה, ידוע ידענו שילענו לנו, אבל רשע אהבה מירשאל הנוצרת בקרבנו לא מרשה לנו לשומר על גושינו ושל כבודנו הקרבנו את גושינו לשכות כמאמר הכתוב את ניו נחתי למכים וכו' רק כבדי להבין רעיונו שחייא אך ורק לשכות מירשאל, ויהייר שיקיים בנו וסלאת הארץ דיה כמים לים מכמים, ויהייר נאולתו נאולת שלום באילה ארשיהת כבא.

על נפשינו ועל נפשות עולמינו וטפנו, וימצא את הדרך הנכונה להצלתינו בעוד מועד.

בתקוה למילוי בקשתינו במוקדם האפשרי, הננו חותמים בתודה ובברכה תושביו הנאמנים - בשם המפגנים:

עמרם ברש"י בלויא אברהם ראטה

הא לנו פרק מאלף בתולדות מלחמתה של היהדות החרדית נגד ההשתלטות הציונית, הצריכים לשמש לנו כמורה דרך, כיצד עלינו לנהוג בימים טרופים אלו שדם ישראל מופקר בידיהם המגואלות של השליטים הציונים, ואין מי שיאמר למלאך המשחית, הרף! ה' ירחם. מן החובה וההכרח לנו בשעות קשות ואכזריות כבזמננו עתה אשר דם ישראל נשפך כמים בשביל מעשיהם המופקרים של המשתלטים הציונים, וחילול שם

ולקיים מצות הבורא ית"ש, וליהנות מקדושתה, והיו חיים בשלום עם שוכני הארץ, ונאמנים לממשלתנו יר"ה, ולא יודעים משום מעשי אלמות.

ועתה עומדת ממשלתנו יר"ה לעזוב את הנהלתה מארץ הקדושה, אשר עי"ז נשארים תושביה השקטים האלה, הפקר, בדתם, נשמתם וגוויתם, לנפול לפני אלו המשתלטים על הישוב בכח הזרוע, האגרוף והרובה, להוליכם שולל אחרי דעתם המנוגדת לתורתנו הקדושה, והשואפת לענין של מדינה ושלטון.

אנו מבקשים ומתחננים לפני ממשלתנו יר"ה שתחוס עלינו, ואל תתן את היהדות החרדית השקטה והנאמנה, שתבלע ח"ו ע"י משתלטים אלו, ושתספה ח"ו בעל כרחו עם גורלם של אלו, אשר אנו מפחדים הימנו איומות ונוראות.

אם אין ממשלתנו יר"ה מוצאה להשקיט את הרוחות ולהפסיק את האש מיד, ולהשכין שלום בארץ אשר בתוכו גונן גם קיומה של היהדות החרדית ח"ו, בדתה, נשמתה וגוויתה.

אנו מבקשים ומתחננים לפני הוד מעלתו, שיחוס על נפשות תושביה השקטים, יהודים חרדים אלו להצילם בכל אופן שהוא, יהי' איזו שיהי', אם ע"י איזור בטחון או איזה אופן שימצא ראוי בעיני הוד מעלת יר"ה. אנו בטוחים על לבו הרחמן שיחוס

הדי ההפגנה

ההפגנה הגדולה שהתקיימה בער"ח ניסן ש"ז ע"י "נטורי קרתא" הוכתרה בהצלחה רבה שלא קיוו עלי מראש.

ההפגנה דרשה שביתת נשק, פירושה של צורך שביתת-נשק ידועה לכל, ה-15 מאי מתקרב מתקרב והולך, סכנה נוראה תלוי ח"ו על ראש כולנו, מי שעוד לא יצא מדעתו וידוע מה היא מלחמה קדושה של כל מדינות ערב, וחס על כל נפשות ישראל, צריך להפגין ולדרוש שביתת-נשק, ההפגנה דרשה להסיר את מנהיגי הציונים, לא להכיר בהם כבא-י-כח עם ישראל.

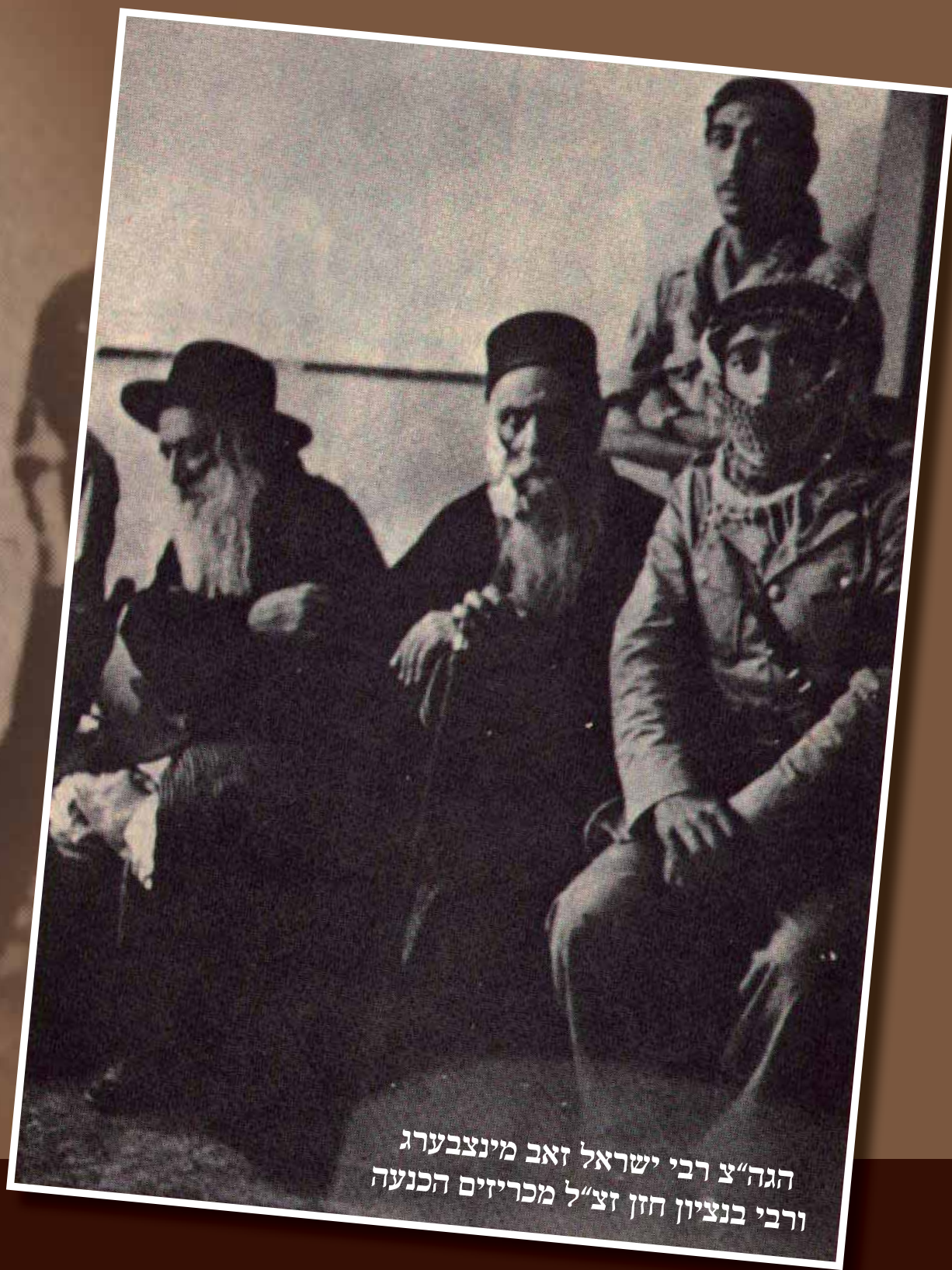
פקידי אגודת ישראל והיומן חרה להם היטב, משראו כי הציבור נוטה אחר נטורי קרתא, וכי אין להם ולא כלום יותר מפקידיהם, משרדים, וכתב עת יומי, ואין להם שלטון על דעת הצבור, השמיצו בהעלון שלהם את ההפגנה, השמיצו את הקידוש-השם, אין להם חלק בכל זה, אין להם חלק במחאה על חילול שמו יתברך, אין להם חלק בהצלת ישראל, אבל לשוא לכם פקידי אגודת ישראל! חרדי ירושלם אין הם פוסחים על שתי סעיפים כמותכם, אין הם מוכרים עצמם בעד נזיד עדשים, או כבוד מדומה, או הא או הא.

("החומה", י"ג ניסן תש"ח)

שמים ושם ישראל גובר והולך בעולם אשר כאילו כל בית ישראל שייכים ומצורפים אל הטומאה הציונית ומחזיקים ותומכים בכל פעולותיה-ומעשיה-במרידות האכזריות והמופקרות.

עלינו ללמוד לקח ולקחת מוסר, צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדויתך על משכנות הרועים לצעוד בנתיבות דור העבר לוחמי מלחמת ה' לרמה ללא חת ומורא לפרסם ולברר באזני עולם ומלואו כי עם ישראל המאמינים לה' ולתורתו מתנגדים אל כל האפטרופסות הציונית ואל כל מעשיה-המופקרים המנוגדים לדעת תוה"ק, בזאת ורק בזאת תהי' לנו שארית ישראל לפלטה, בזאת ורק נקיים את חובתנו להסיר ולו במקצת את חילול ה' הגדול והאיום המתפרסם בשם התורה ועל שם ישראל המקודש, זאת ורק זאת היא דרך ישראל סבא אשר צעדו בה כל גדולי ישראל בכל הדורות ובזאת ורק בזאת נעשה את המוטל והמחויב עלינו, בדרך זו נצעד ונלך בלא שום זיו ושינוי עדי יעלו לציון מושיעים במהרה בימינו.

הגה"צ רבי ישראל זאב מינצבערג
ורבי בנציון חזן זצ"ל מכריזים הכנעה

ה צ י ו נ י ת ע ל א ר ץ ה ק ו ד ש

הגאון רבי בנימין חזן ז"ל מניף את הדגל הלבן

ומקלט הוא את העיר בחכמתו

(קהלת ט, טו)

פרשת הכניעה בעיר העתיקה בירושלים שנת תש"ח
ע"י הגאון רבי ישראל זאב מינצבערג זצוק"ל
והגאון רבי בן ציון חזן זצ"ל

מעשה אבות סימן לבנים - יעקב
מאבינו ע"ה בבואו מפדן ארם שמע
כי אחיו עשו הרשע בא לקראתו וארבע
מאות איש עמו, וירא יעקב ואסף מן הבא
בידו מנחה לאחיו לעשו, לפייסו ולשכך
כעסו בדרכי הכנעה, כל זה עשה כפעולה
דמיונית להראות לבניו אחריו בדורות
הבאים את הדרך ילכו בה בימי הגלות
בצוק הצרות והגזירות, אשר יוכלו להנצל
מרדיפת ושנאת האומות ע"י מתן דורות
בפיוס והכנעה, וכבר הורונו חז"ל ורבותינו
הראשונים והאחרונים כי מעשה אבות סימן
לבנים, וחובתנו לילך עם האומות בדרכי
הכנעה בזמן הגלות.

וכך נהגו ישראל בכל הדורות, בסוף
ימי בית ראשון כאשר בא נבוכדנצר מלך
בבל על ירושלם לכובשה, ציוה ירמי'
הנביא בדבר ה' לבני ירושלם להכנע
לפני מלך בבל ובה לא תחרב העיר,
אך גברו העוונות ולא שמעו לצו ה' ע"י
עבדיו הנביאים ונחרבה העיר ונשרף בית
מקדשנו, כך גם בסוף ימי בית שני כאשר
הבריונים שבאותו הדור התגרו מלחמה
במלכות רומי, היתה אז דעת חכמינו ז"ל
כי שלמא עדיף, ויצא רבן יוחנן אל מחוץ
לחומות להביע את הכנעתו למלכות רומי,
ובזה היתה הצלה פורתא והמשכת קיום
עם ישראל ע"י יבנה וחכמיה ושולשילתא
דר"ג, ובאותו האופן נהגו בני ישראל בכל
ארצות פזורים, באחיות דרך ישראל סבא
בפיוס ודורון ושיבה בהכנעה תחת מלך
ושרים, בנאמנות לה' יתברך שהשיענו על
כך ג' שבועות חמורות.

כל זה היה עד שהגיעו הכופרים
הציונים והפכו קערה על פיה, תחת מחשבת
ההכנעה שהיתה בלבבות עם ישראל בכל

הדורות הכניסו את רוח ההתקוממות
ופריקת עול הגלות בלבבות, דרכים שהיו
פשוטים ונהירים בכל הזמנים נהפכו
לתמוהים ומוזרים בעיני ההמון, בעוה"ר
מעשה שטן הצליח ועלה בידי הציונים
הכופרים להקים את מדינתם הטמאה,
ובכל יום ויום מוסיפים למרוד ולהתגרות
במלכויות אדירות ולהצית את אש המלחמה
עם ממשלות עצומות, התוצאות הנוראות
ממעשים מופקרים אלו הלא מובנים הם
לכל משכיל, ה"י.

להלן נתאר מעשה כניעה כביר אשר
נעשה בדורות האחרונים לאחר התקוממות
המדינה הציונית, כאשר קמו וגם ניצבו
יהודים נלבבים אדירי התורה ומילטו את
העיר בחמתם ע"י הכנעה ופיוס כדרכי
אבות.

ידוע ומפורסם בעולם התורה וההוראה
שמו הנשגב של הגאון האדיר עמוד
ההוראה רבי ישראל זאב מינצבערג זצוק"ל,
בעל שארית ישראל, ששימש ראב"ד
לעדת החסידים בעיה"ק ירושלם, אשר
עמד בעוז על משמר התורה והקדושה ואף
היה בין החותמים הראשונים על האיסור
הנורא להשתתף בבחירות לכנסת המינים
הציונית, כמו"כ נודע גם הגאון רבי בן ציון
חזן זצ"ל מחכמי בבל בעיה"ק בעל משל
ונמשל, תלמיד מובהק למרן הבן איש חי
זי"ע וממייסדי וראשי ישיבת "פורת יוסף"
המפורסמת, הני תרי צנתרי דדהבא שעמדו
בצוותא על חומות הדת ומשמר החינוך
הטהור לבל יפרצו במ פרצות, הם היו
מנהיגי העדה של הישוב היהודי האחרון
בעיר העתיקה בירושלם, והם אשר נפלה
בחלקם הזכות העצומה להציל למעלה
מאלף חמש מאות נפשות ישראל בדרכי

ההכנעה ובאחיות מעשה אבות.

התקופה ההיא היתה תקופה קשה לעם
ישראל, כאשר משנאי ה' נשאו ראש בשנת
שח"ת עמך, "וכל כך גרמו העונות אשר
הצליח מעשה שטן ויצא העגל הזה, ויתיצבו
מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד, ועל עם בני
ישראל יערימו סוד, אמרו לכו וגו'" (לשון מרן
הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל בדברי יואל מכתבים,
מכ"ע"א), ביום י"ז כסלו תש"ח הכריזו ראשי
האומות באסיפת היו-ען (האור"ם) על הקמת
המדינה הציונית בארה"ק, וטישטוש הדעות
בקרב הציבור היה אז נורא ואיום.

והתוצאות המרות לא איחרו לבוא, כבר
למחרת היום התחיל שפך הדם בכל רחבי
ארה"ק, גם ירושלם העתיקה באה באותו
יום במצור ובמצוק, מאז נמנעה לגמרי
הגישה לשפוך שיח לפני הכותל המערבי,
והדיה המאיימים של המלחמה נשמעו בכל
פינה.

בעיצומם של ימי הקרבות והמלחמה
העקובה מדם, ביום כ"ט אדר ב' תש"ח,
ביצעו כנופיות הציונים טבח בערבים תושבי
הכפר דיר-יאסין שבמבואות ירושלם, והרגו
מהם כמאתיים וארבעים איש בהם נשים
זקנים וטף, מאורע זה עורר מצד אחד
פחד ומורא בקרב הערבים תושבי א"י,
אשר מיהרו לנטוש את מקום מושבם פן
יבצעו בהם הציונים שחיטה וכליון כאשר
עשו באחיהם, אך מאידך מעשה נפשע זה
הצית את חמת האומה הערבית כולה על
היהודים עד להשחית, והעלה את כעסם עד
לאין שיעור וגרם במישרין לסכנה גלויה על
הישוב היהודי כולו.

ובאותו זמן בעיר העתיקה בירושלם
חיו להם כאלף חמש מאות איש בפחד
נורא מחמת המציק, ואם לא היה די בזאת
עוד קנו להם שביתה בתוככי החומות
הבריונים הציונים חברי מחתרות הטעראר
הציוניות, אותן הכנופיות הידועות לשמצה
בשמותיהם "הגנה" "אצל" "לח"י" ושאר
מרעין בישין, אשר בעזותם התיימרו להיות
"מגיניהם" של תושבי העיר העתיקה
בני הישוב הישן, שדבר לא היה להם עם
הציונות ותעלוליה, ובדרכיהם המופקרים
כמעט והמיטו עליהם אסון איום, בנוסף
לזאת היו אנשי המחתרות הללו מסוכסכים
ושסועים בינם לבין עצמם והרגו ורצחו איש
ברעהו, ראשי חבורות רשע אלו היו האחד
בשם רוסנאק ומשנהו דוד אייזען.

כך נראו פניה העגומות של העיר

הבריונים המופקרים

דרכם של ציונים כופרים הללו ידוע שהיתה שלהם הוא מות גבורים כהבריונים
בשעתם בזמן חורבן בית מקדשנו, **כאשר הכל יודעים שלולא העוז והמסירות
נפש שלקחו להם השני יהודים בעת מלחמת כבוש הציונים הראשונה בעיר
העתיקה בירושלם שיצאו להערבים שלחמו על העיר בהנפת דגל לבן, לא
הי' נשאר ח"ו מכל תושבי העיר העתיקה שריד ופליט, וכפי שנשמע אחרי
זה מאחורי הקלעים שעוד זממו ציונים כופרים אלה להעמיד למשפט את מי
שהי' לו יד בפשע חמור זה להציל את השארית, אלא שראו שלא ינחלו מזה
כבוד, ונסוגו מזה.**

(מתוך מכתבו של הגה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל,

אל העסקן הנכבד ר' אליעזר נויבערגער זצ"ל מניו-יארק)

העתיקה באותם ימים, כאשר ירושלים העתיקה כבר התרוקנה מכל תושביה היהודים ועמדה שוממה ועזובה, וכל הישוב היהודי המדולדל שעדיין נותר בין החומות הצטמצמו אל תוך השכונה הנודעת "בתי מחסה" אשר נקראה "דייטשן פלאץ", ובין בתי הסתופפו תלמידי חכמים מובהקים לצד חסידים ואנשי מעשה, המצב בתוך החומות היה קשה ממשוא וגם כמות האוכל הצטמצמה והלכה, ואילו המלחמה בתוך העיר נמשכה במלוא תוקפה, כאשר הערבים עומדים מצד אחד והבריונים הציונים בצד האחר, ומשני הצדדים הושלכו כלי משחית, הציונים לא חדלו מלייצר "רמוני יד" עבור מלחמתם בין בתי התושבים.

הכופרים הציונים אשר כל קיומם ומטרתם להסית ולהדיח נשמות ישראל לשמד וכליון, הרי מלבד זאת שאותן נפשות תמימות שצדו אז ברשת המחותרות הנאלחות הובילום עדי פי שחת בכפירה ופריקת כל עול, עוד גם העמידום כצאן לטבח על מזבח הלאומיות, ולא בחלו מלהשתמש בילדים ונערים קטנים עבור מלחמתם, דבר אשר בכל צבאות האומות המתוקנות נחשב למגונה ומתועב למאד. בין כך ובין כך אפסו הרמונים שבידי הבריונים הלאומיים, והכריזו כי על כל אחד מוטל החוב לתת להם את כל הקופסאות הריקות מאוכל וכיוצא בזה, בשם הגאון רבי **דוד יונגרייז** זצ"ל פורסם אז בכל תוקף שלא לסייעם או לתת להם איזה דבר בלי יוצא מן הכלל, כי הסיוע להם גובל בשפיכות דמים רח"ל, וכך גם הוסכם בשם כל הרבנים והת"ח אשכנזים וספרדים.

אל מול הציונים עמדו בעיר העתיקה צבא עבר-הירדן שנקרא הלגיון הירדני, אשר היה מאומן ומלומד היטב ע"י קצינים אנגליים שהנחילום את רזי המלחמה, וחייליו היו מצוידים בכלי נשק חדשים ומצוחצחים, מנהיגי הציונים המופקרים מאז ומקדם ידעו אל נכון כי אין להם שום אפשרות לנצח את הלגיון הירדני, אשר היה עדיף עליהם פי כמה וכמה, הן בכמות החיילים והן באיכות לוחמיו, וכידוע כי באותה מלחמה היכן שניסו הציונים ללחום נגד צבא עבר-הירדן נחלו מפלה ניצחת, וכגון בכפר-עציון ובעוד מקומות, ורק נגד צבאות בלתי מסודרים גברה ידם בחלק מן המקומות, אך באכזריותם החליטו הציונים להפקיר למות את יושבי העיר העתיקה

למען גאותם הלאומית הסרוחה.

התושבים היהודים החלו להרגיש את אט את מצב הסכנה וחרדת האסון המוטל לפניהם, הבריונים הציונים הוסיפו יום יום להתגרות באומה הערבית דרי הארץ, ובד בבד עם כל המצב טימאו את משכן ה' במעשיהם המכוערים בתוככי עיה"ק, הגאון רבי ישראל זאב מינצבערג זעק לפניהם "המקום הזה ייחרב בעוונותיכם", אך בעוה"ר הם אטמו את אזניהם משמוע והתלוצצו מדבריו.

ויהי היום - יום נאצה ותוכחה ה' אייר תש"ח, יום המר והנמהר אשר משנאי ה' נשאו בו ראש, מעשה שטן הצליח והקימו הכופרים הציונים את אותה מפלצת תפלצת המנאצת ואומרת מי לי בשמים, וכל היהודים המאמינים בארה"ק נכנסו בתוך השבי הציוני המר, מאותו יום החריפה המלחמה בתוככי העיר העתיקה והוסיפה להתחולל במלוא עוזה, כאשר באותו יום עזבו הבריטים את השלטון בארץ ישראל, ותחת מקומם באו מצד אחד הבריונים חברי הכנופיות הציונות שהשתלטו על השכונות החדשות שמחוץ לחומה, ומן העבר השני הופיע צבא עבר-הירדן החזק בראשותו של המפקד אבדאלא טאל שנכנסו מיד אל תוך חומות העיר העתיקה, בכל יום ויום התרבה בעוה"ר מספר ההרוגים בירושלים שבין החומות ונרצחו זקנים עם נערים, החצר שבשכונת "בתי מחסה" נהפכה לבית קברות המוני, ה"י.

והנה בבוקרו של יום ראשון ז' אייר פחד ובהלה נוראה אחזו את כל יושבי העיר העתיקה, חיילי הלגיון הירדני עמדו בקרבת מקום אליהם כאשר רק קיר חצץ ביניהם, וכפשע היה בינם לבין המות רח"ל, מטעם הלגיון הירדני נשמעה ההכרזה כי על כל יהודי העיר העתיקה להכנע תיכף, התושבים אשר הרגישו כי עוד מעט ונשמתם יוצאת מגופם פנו מיד בתחנונים אל הבריונים אנשי "ההגנה" שיחוסו וירחמו על נפשות תושבי העיר העתיקה, ואל ימשיכו להלחם כנגדם ולסכן בזאת המוני אנשים חפים מפשע, אך התשובה האכזרית שניתכה מפי המופקרים היתה בהוראה חד-משמעית "לא להכנע", ולא עוד ובמידה שיימצא אי מי מהתושבים שיאזור עוז בנפשו להציל את אלף וחמש מאות התושבים ויצא להכנע, הרי אז דמו בראשו!

מובן כי לאחר שמיעת הכרזה מחרידה זו לא קם עוד רוח באיש לצאת בפועל

ולהכנע, אולם הרציחות הנוראות בתוך העיר גברו עד למאד, ובכל יום נוספו עוד ועוד חללים, כאשר במשך אותה תקופה נהרגו בעיר העתיקה שבעים ושבעה יהודים, רח"ל.

בעיצומם של האימה כאשר העיר העתיקה עמדה בצר ובמצוק ואין יושב ואין בא, ובתוך העיר היתה מכת חרב ואבדן רח"ל, שלח הגאון רבי ישראל זאב מינצבערג מברק אזעקה דחוף אל מרן גאב"ד ירושלים הגה"ק **מהרי"ץ דושינסקיא** זצוק"ל, בו הודיעו את פני המצב ושפך הדם הנורא המתרחש יום יום, ובקש ממנו לעשות את כל הנדרש על מנת למנוע את המשך שפיכות הדמים, ושאלו כדת מה לעשות בעת הזאת, מרן מהרי"ץ שלח אז להודיע למנהיגי הישוב היהודי בעיר העתיקה שיצאו עם דגל לבן לאות כניעה.

באותם ימים סוערים בתוך קולות המלחמה והמהומה הרבתי, הגיע בחשאי אל רבי ישראל זאב מינצבערג בן אחותו **דוד אייזען**, אשר היה אחד ממפקדי "ההגנה" בעיר העתיקה, והודיע לו דברים כהווייתן, כי כאשר שמע הצורך **יצחק גרינבוים** ש"ט מראשי הסוכנות הציונית שהאפשרות היחידה להציל את תושבי העיר העתיקה הינה רק ע"י כניעה לשלטון הירדני, ענה באכזריות ועזות תוך נתינת פקודה לאנשיו שיכניסו את אלף חמש מאות הנפשות לבנין בית החולים "משגב לדרך" בעיר העתיקה, ושיניחו פצצות מתחת הבנין, כדי שלא תישאר אפילו פרסה אחת תחת שלטון אומות העולם.

ויהי כשמוע רבי ישראל זאב את כל הדברים הללו, החליט וגמר אומר תיכף ומיד ללא שום שהיות לצאת ולהכנע תוך מסירות נפש, ויהי מה, ובא בדברים עם החכם הספרדי הגאון רבי בן ציון חזן זצ"ל אודות כך, וגם הוא סבר וקיבל והסכים לצאת עמו ולהכנע בפני הירדנים.

היה זה ביום ערש"ק לסדר בחקתי, י"ט אייר תש"ח, יום אשר ייחרט לדורות בתולדות עם ישראל, כאשר החליטו הרבנים הגאונים עיני העדה רבי ישראל זאב מינצבערג ורבי בן ציון חזן, לפעול ולעשות בשליחותם של כל תושבי העיר העתיקה ולצאת ולהכנע לשלטון הירדני, זאת למרות שידעו היטב את הסכנה הגדולה הטמונה בצעד זה מצד הבריונים מבני פריצי עמנו, רבי ישראל זאב מינצבערג ניגש בדחילו ורחימו למצות

הצלת נפשות ישראל כשהוא נותן צדקה לעני לפני צאתו להצלחת הפעולה, לאחר מכן יצאו הרבנים יחדיו אל עבר מפקדת הלגיון הירדני כאשר בידיהם התנופף דגל לבן לאות הכנעה.

בהיותם באמצע הדרך נשמעו יריות, היו אלו המופקרים הציונים שירו לרגליהם של הרבנים בנסיון למנוע אותם להגיע אל הלגיון הירדני, רבי בן ציון חזן נפגע קצת ברגלו ונסוג אחור בפחד עצום, באומרו כי הלא פיקוח נפש ממש כרוך בפעולה זו, אמנם רבי ישראל זאב מינצבערג אמר לו בעודו אוחז בזקנו: רבי בן ציון הנה אנחנו כבר זקנים באים בימים ושערותינו כבר הלבינו לגמרי, הבה נמסור את גופינו עבור הצלת נפשות ישראל! בראות רבי בן ציון חזן את עוז רוחו ומסירות נפשו של רבי ישראל זאב הודה אף הוא לדבריו.

לאחר כמחצית השעה יצאו שוב הרבנים לעבר הלגיון הירדני להכריז את כניעתם, לאחר זמן מועט הגיעו למטה הלגיון הירדני כשהם אווזים בידיהם סדין לבן גדול שהונף על מוטות לאות כניעה, מיד בהגיעם כיבדם מפקד הלגיון אבדאלא טאל בכבוד הראוי, ואף הורה לחייליו לטפל בפצעיו של רבי בן ציון חזן.

בהיותם במפקדת הלגיון הירדני חתמו הרבנים על כתב הכניעה בו הוסכם על כניעה לירדנים והעברת העיר העתיקה תחת שלטונם, והובטח להסגיר בידם את כל הנשק והכלים הצבאיים, סוכם כי כל תושבי העיר העתיקה, זקנים נשים וטף, יועברו מן העיר העתיקה אל מחוץ לחומות לעיר החדשה, ואילו אנשי הכנופיות הציוניות וכן אלו המסוגלים להחזיק בנשק יילקחו בשבי, כמו כן הוסיף מפקד הצבא הירדני כי אלו מן התושבים שיחפצו בכך, יוכלו להשאר בתוך העיר העתיקה תחת חסות הלגיון, ויהנו מזכויות כשאר התושבים בעיר העתיקה, רבי ישראל זאב מינצבערג צהל לשמע בשורה זו כי יוכל לשבת בתוך העיר עתיקה קדישא, להמשיך להעלות ולהתעלות בתורה ובקדושה בתוככי החומות, לא היה לו שום חפץ ורצון לחיות תחת ההשתלטות הציונית.

הרבנים הגאונים חזרו אל מקום מושבם בשכונת "בתי מחסה" לספר לנדכאים את כל אשר נעשה ואת המסוכם, ושמוחו כולם עד מאד כי יוכלו גם הלאה לשכון בתוככי עיר הקודש והמקדש, אף גם תחת שלטון הירדנים, אך אז הגיעו הרשעים המופקרים

באזהרה שכל היהודים שישארו תחת עול הגוים, ייהרגו על ידי הפורעים הציוניים.

לימים התבטא רבי ישראל זאב מינצבערג על עצמו ואמר, קרה עמי כמו שאירע לרבן יוחנן בן זכאי עם בר אחתיה אבא סיקרא בעת חורבן בית המקדש השני, וכמובא בחז"ל (גיטין דף נ"ו ע"א), וכמו כן בן אחותי דוד אייזען שהיה מפקד "ההגנה" ולא רצה למות בא אלי וגילה לי את כל המצב.

כפי שסוכם, חצו חיילי הלגיון הירדני באותו יום את היהודים תושבי העיר העתיקה לשתי קבוצות, צעירים לחוד, וקבוצת הזקנים והנשים, הצעירים היו אמורים להילקח לשבי בעבר הירדן, ואילו הזקנים הנשים והטף היו אמורים לעבור באותו יום אל מחוץ לחומות העיר העתיקה, חלק מהתושבים הספיקו לצאת את חומות העיר עוד טרם כניסת שב"ק, ואילו חלקם יצאו רק בליל שב"ק ומהם היו שהמתינו על יד שער ציון ולא עברו אל העיר החדשה עד למחרת ביום השבת. יצוין כי במשך כל הזמן הזה עמדו חיילי הלגיון הירדני ושמרו היטב על כל יהודי העיר העתיקה - הן את אלו שהלכו לעבר העיר החדשה והן את אלו שלקחו עמהם בשבי - מפני חמת ההמון הערבי המשולהב אשר בער בנקמתם על רציחת הציונים באחיהם בדיר יאסין, והוסיפו להשגיח מאד שלא יאונה כל רע ליהודים.

רוב תושבי העיר העתיקה יצאו כאמור את חומות ירושלים לעבר השכונות החדשות, אך כמאתים ושמונים איש מהם נלקחו בשבי אל מחנה שבויים בעומק ארץ ירדן, ביניהם היו יקירי ירושלים ת"ח מופלגים ויראי שמים מרבים, אשר מאומה לא היה להם עם כל מלחמות הציונים,

במחנה המעצר שהו בין ששה לתשעה חדשים, כאשר חלקם חזרו כבר מחצית השנה לאחר מכן בחודש מרחשון תש"ט, אך רובם לא שבו עד לפורים תש"ט.

תכתב לדור אחרון מעשה נורא שהתרחש באותו יום של יציאת העיר העתיקה, ואשר יעיד עד כמה פעלה אז פעולת ההכנעה: היה זה כאשר יצאו כבר מהעיר העתיקה, ואירע אז באמצע הדרך שנפל איזה פגוט מחיק אמו, והנה פתאום חשה האם כי הילד איננו, ותיכף הלכה לחיילי הלגיון הירדני ושאלה אותם אם מצאו איזה תינוק, ענו לה שאכן מצאו עולל קטן וכעת הוא מונח בבית החולים, ואם תוכל לזהות שזהו בנה יחזירו לה את הילד, וכך היה שהשיבו לה את בנה, ומסופר כי הלגיון התפארו אז באמרם כי הציונים בודאי שלא היו עושים כך באם היה נופל תינוק ירדני מחיק אמו.

רובם ככולם של הפליטים מתושבי העיר העתיקה אשר מנו כאלף ושלוש מאות נפשות עברו להתגורר בשכונת "קטמון" הישנה, בראשם רבני העיר העתיקה לשעבר הגאונים רבי ישראל זאב מינצבערג ורבי בן ציון חזן, שהמשיכו בהרבצת התורה כשהם יושבים על מבועי העבודה והיראה והודם וקדושתם חפפו על כל תושבי השכונה.

הגאון רבי בן ציון חזן זצ"ל שחל"ח בשם טוב ביום י"ב מרחשון תשי"ב, וידידו ורעו הנאמן הגאון רבי ישראל זאב מינצבערג זצוק"ל נסתלק לעולם שכולו טוב בשיבה טובה בן תשעים שנה ביום י"ז אדר ב' תשכ"ב, על מצבת קבורתו נחרת בתוך שאר שבחיו הדברים האלו: **"מסר נפשו להציל תושבי עה"ק ירושלים העתיקה ת"ו, בעת המצור שבשנת תש"ח לפ"ק"**.

העברה על השבועות דין גרמא לכל הצרות שסובלים עתה

...הודות להשם שנשארונו לפליטה מהפרצות שהי' בעי"ק ת"ו, השם ירחם עלינו הלאה, לע"ע היינו בפחדים, ועלה על רעיוני מאמר חז"ל בכתובות קי"א ע"א, אם אתם מקיימין את השבועה מוטב ואם לאו אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאילות השדה, ואחת מהשבועות הוא שלא ידחקו את הקץ בעונם או שלא ידחקו את הקץ, וכפי הנראה דין גרמא לכל הצרות שסובלים כלל ישראל עתה, ודמינו ובשרינו הפקר...

ידידו דושו"ט כל הימים, ישראל זאב מינצבערג

(שו"ת "שארית ישראל" סי' מ"ד דף קי"ח)

תורת הגלות

במשנתו של הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל

אם ידפקום יום א' למהר את הקץ טרם יחפץ ומתו כל הצאן

ובלאו הכי עצם המלוכה שלוקחין ישראל קודם הזמן הוא סכנה עצומה לכלל ישראל כמבואר בעקידה פרשת וישלח שער ששה ועשרים עה"כ נסעה ונלכה וגו' שאין ספק שסוף הסיפור הזה מוכיח עד אחרית הימים, והוא כשא"ל נסעה ונלכה ואלכה לנגדך הראה מדבריו שהי' אפשר שיהי' ענינם על מצב שוה או קרוב אליו, ויעקב אע"ה אמר כתשובתו אם ידפקום יום א' למהר את הקץ טרם יחפץ ומתו כל הצאן. והרי שגם עשו עצמו רצה לחלוק כבוד ליעקב אע"ה שיהי' לו מלוכה טרם הקץ שוה אליו, אבל יעקב אע"ה אמר שבמהירות יום א' טרם הקץ הכל בסכנה. ודחה זה מלקבלו. ועכשיו בעוה"ר ששרו של עשו הוא הס"מ נתן מתנה זו להמינים והאפיקורסים שיתפשט כח המינות בעולם, הכל מקבלין אותו באהבה. והאומרים שיש במלוכות המינים הצלת נפשות, כופרים בתוה"ק שהעידה כמ"פ ההיפך. (ויאל משה מאמר א, קלו)

השביעים בדורו של שמד

ומה שאמרו רבנן השביעים בדורו של שמד, כי לא די שהשביעים במילה, כי המילה אינו רק שפיכת דמים בלבד, אבל הגלות היו מייסרין אותו ביסורים משונים וקשים מאודו. ולכך אמר שהשביעים בדורו של שמד, שהיו מסרקין את בשרם במסריקות ברזל, ולכך השביעים בדורו של שמד. ואם תאמר, דורו של שמד עצמן במה השביעים שלא ישנו. ואין זה קשיא, כי פירוש 'בדורו של שמד' היינו במדה שהיה לדורו של שמד, שהיו דביקים בה דורו של שמד, ובאותה מדה השביע אותם שלא ישנו בענין הגלות. כי דורו של שמד, אף על גב שהגיע להם המיתה בגלות, לא היו משנים. ועוד פירוש 'בדורו של שמד', רוצה לומר אף אם יהיו רוצים להמית אותם בעינוי קשה, לא יהיו יוצאים ולא יהיו משנים בזה, וכן הפירוש אצל כל אחד ואחד, ויש להבין זה. (נצח ישראל למהר"ל מפראג זע"א פרק כ"ד)

מינות וכפירה

וכבר הבאתי דברי המהר"ל והמהר"א גלאנטי דאף בעת שהאומות ח"ו ממתין במיתות משונות ר"ל ובעינינו קשים ה' ישמרנו, גם אז אסור לעבור על השבועה והוא ביהרג ואל יעבור, שאינו תלוי כלל בשבועות האומות, וגם מבלעדי אסור השבועה יש בזה מינות וכפירה ר"ל, אלא שהקב"ה הטיל ע"ז חומר העונש של שבועה אף אם אינו שבועה לדינא מחמת חומר הענין כי נורא הוא. ומי לא יירא ולא יפחד להתיר לעשות איזו פעולה כל דהו בזה, אלא מין ואפיקורס ר"ל שלא שם לבו לדברי ה' הנאמרים בקראי וכדברי חזו"ל והראשונים. השי"ת ירחם שלא נלכד ח"ו בשחיתותם ויוציאו במהרה, מאפילה לאורה. (ויאל משה מאמר א' סי' ע"ט)

דרך אבותינו כל זמן הגלות היא הצלתנו היחידה

ואם מקבלים עול גלויות עד עת קץ כמו שאנו מושבעים מהתורה"ק שלא ידחקו את הקץ הקב"ה עושה נס להציל שיהא אחת בין כמה זאבים כמ"ש חז"ל גדול כח הרועה שמצילן.

ולשון הספורנו בפ' וישלח עה"כ וירץ עשו לקראתו, וז"ל: "נהפך לבו כמו רגע בהכנעתו של יעקב, הן לו עשו כן בריוני בית שני לא היה חרב בית מקדשנו כמו שהעיד ר' יוחנן ב"ז באומרו בריוני דבן לא שבקינן" עכ"ל.

הנה אף שהי' טיטוס רשע עריץ ושונא ישראל בתכלית השנאה אעפ"כ אילו היו שומעים לקול תורה"ק שאמר ריב"ז היו ניצולין ולא הי' מויק לשום ישראל, וכן הי' בזמן בית ראשון אצל נבוכדנצר כמו שהעיד הכ" שאמר להם ירמי' הנביא, והי' מה שהי' ע"י הבריונים ואך מהנשארים תחת יד נבוכדנצר ותחת יד הרומים הרשעים, נבנה אח"כ עם ישראל ברוחניות ובגשמיות, ואמרו חז"ל (פסחים קיה): פיור עמים קרבות יחפצון מי גרם להם לישראל שיתפזרו בין אומות העולם קרבות שהיו חפצין בהם, ועי' מהרש"א שם דקאי על החורבנות, ר"ל שהכל גרם מה שרצו למלחמות ע"ש, וק"ו עכשיו בזמן הגלות שאנו מושבעים ועומדים ע"ז בשבועה חמורה של סכנה עצומה ונוראה ר"ל כנודע מדברי הש"ס כתובות.

יעקב אבינו הנחיל הנהגת ההכנעה והשפלות לפני או"ה בזמן הגלות ורק בזה יוכלו להתקיים

ויהי לי שור וחמור זה משיח בן יוסף ומשיח בן דוד וכו', ועד אז לא אתגרה בך אלא אכניע את עצמי לפניך, צאן אלו ישראל, ויתנהגו בהכנעה כבחי' עבד ושפחה, כמ"ש המדרש כעניי עבדים אל יד אדוניהם וכעניי שפחה אל יד גבירתה, דהיינו שיכניעו עצמן לפניו, ובוה רצה למצוא חן בעיניו, וזה רואין עין בעין מפי ספרים וסופרים מפורש בתורתנו הקדושה שאמלמלא היו נכנעים לפני אומות העולם לא הי' אירע שום רע לבני ישראל, וכו', כי רצה להנחיל הדרך לדורות לקיים "ואני אתנהלה לאטני" להתנהג בהכנעה ושפלות לפני או"ה שרק על דרך זה יוכלו להתקיים בזמן הגלות, וכו'. ובזכות שיכניע את עצמו לפניו ולא ירצה להתגבר עליו ולתפוס גדולה לעצמו קודם הזמן יהי' פלטה נפשי מאותו רשע שהוא עתיד ליפול בחרב, דהיינו כשיגיע הזמן יפול בחרב, ועד אז יהי' פלטה נפשי ממונו.

יעקב רמז לכל הגלויות לדבר בדבריו דברי רצוי והכנעה לאומות העולם

והנה יעקב אבינו הורה לנו הדרך איך להתנהג בגלות... ולמד דעת לדורות שלא ידחקו ישראל את הקץ ולא ישלו גדולה לפני הזמן, רק יהיו מוכנעים ויקבלו על עצמם גזירת הגלות, וז"ש כדבר הזה תדברון אל עשו כמוצאכם אותו, וצוה בן לכל העדרים ירמוז על כל הגלויות שידברו אל עשו כדברים אשר דבר יעקב אבינו דברי רצוי והכנעה. וכו"ש כדבר הזה בכ"ף הדמיון, מפני שכל גלות בחינתו שונה משל חבירו,

והנסיגות מצד שרי האומות עלינו שונות ומשונות, ע"כ א"א שתהי' התשובה אליהם שוה ממש בדבור א' לכולם, אבל תכלית כוונתם א' הוא, להראות הכנעתנו ושלא למרוד באומות ולהתנהג כאשר עשה אבינו יעקב, וז"ש כדבר הזה תדברון אל עשו בכף הדמיון להורות על תוכן הענין ולא על השתוות הלשון.

(דברי יואל וישלח עמוד קכ"ב)

וכבר היינו נגאלים בגאולה שלימה לולי הסט"א הזה

ובדורינו עכשיו נתקלקל עוד יותר וכו' מראים עצמם גבורים ומושלמים ועורכים מלחמה לכבוש א"י בזרוע וכו' מעוררים קנאת בני עשו וישמעאל ובל"ס כי זה גרם לנו כל התלאה והצרות, וכבר היינו נגאלים בגאולה שלימה לולי הסט"א הזה שהעביר את ישראל על דעתם ועל דעת קונם בעוה"ה.

(דברי"ח ט"ח)

הם שהכריזו מלחמה נגד הצורך הגרמני ימ"ש

וכה עשו בימי הצר הצורך הגרמני ימ"ש שגירו ושיסו אותו והכריזו עליו מלחמה בשם כל ישראל, וענה להם הרשע הצורך בחרי אף, הם הפריזו מלחמה נגדי, אני אשיב להם מלחמה השערה וכך עשה וכו'.

(דברי"ח ט"ז ש"ג)

אסור לערוך מלחמה נגד האומות

ואסור לערוך מלחמה בפועל נגד האומות בזמן הגלות. והעצה היחידה המסורה לנו מאת אבינו הזקן לברוח ולהנצל וכו' - כאשר בני מאמינים בהקב"ה שהשיעים שלא ימרדו באומות וכו' רצון הבוב"ה שיברחו וכו' וזאת היא באמת ישועה גדולה שיכולים לברוח וכו' ובעוה"ר עוון הדור גרם מכה אשר לא כתובה בתורה ששלטה מודה"ד עד כדי כך שלא יכלו אפי' לברוח. וכו' בא מחמת שעשו נגד רצון השם למרוד באומות.

(דברי"ח ט"ז תכ"ז)

אין לך כפירה גדולה מזו

ואותם החושבים כי יתכן במציאות להקל מעל ישראל את עול השעבוד והגלות בדרכים המתנגדים לדרך התורה ובדרכי מינות, אין לך כפירה גדולה מזו.

(דברי"ח ט"ה שס"ה)

בדורינו זה אין צריכים לחפש את העון שבגלל זה סבלנו בשנים האחרונות צרות רבות ומרורות גלוי ומפורש בדברי חז"ל אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאילות השדה ר"ל

ועכשיו בדורנו זה אין צריכין לחפש ולבקש במטמונים את העון שהביא עלינו את הצרה הזאת, כי הוא גלוי ומפורש בדברי חז"ל, שהגידו לנו זאת בפ' שלמדו מקראי שעל ידי העברה על השבועות שלא לעלות בחומה ושלא ידחקו את הקץ ח"ו אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאילות השדה. ובעוה"ר כן הי', המינים והאפיקורסים עשו כל מיני השתדלות לעבור על השבועות הללו לעלות בחומה וליקח מעצמם ממשלה וחירות קודם הזמן, שזוהו דחיקת הקץ והמשיכו לבות רוב בני ישראל לרעיון הטמא הזה.

(הקדמת יואל משה)

מן השמים השיבו לאנשי פורטוגל שלא לעבור על השבועה אף במקום גזירת שמד

והקדוש ר' אברהם גאלאנטי צוק"ל הביא בספרו זכות אבות על מס' אבות מעשה רב. וזלה"ק על המשנה דאל תתוודע לרשות כלומר להשיע השבועות כנגדם ולמרוד באומות ולצאת למלחמה כנגדם כמו שהעלו על לב אנשי פורטוגל ורצו להרים ראש להרגם וללכוד המלוכה והי' שם זקן אחד ושאל ע"י שם אחד והשיבוהו "אם תעירו ואם תעוררו" וכמו שפירשו ז"ל ג' שבועות השיע הקב"ה את ישראל, ואחד מהם שלא ימרדו בהקב"ה, ופלא בעיני הלשון שכתב בהשבועה שלא ימרדו בהקב"ה ולא מצאנו לשון זה בשום מקום, וצ"ל הכוונה דאם עוברין על אלו השבועות הוי מרידה בהקב"ה. והנה אנשי פורטוגל עשו גזירת שמד והרגו במיתות משונות ר"ל כנודע וכפי הנראה מאותה המעשה שבס' הנ"ל שהי' בכוחם להרגם וללכוד המלוכה ולהנצל מכל אלה ואעפ"כ השיבו מן השמים שלא לעבור על השבועה.

(יואל משה מאמר ג' שבועות ס"י ע"ה באמצע)

חובתנו

"ובאמת אילו הי' באפשרי אף במס"נ ממש להודיע לאומות העולם כי רשעים הללו אינם באי כוחו של כלל ישראל, ויהודים שומרי תורה ומצוות אין להם שום שייכות עמהם, היה דבר זה מן המצוות הגדולות ביותר, והי' צריך לעשות כן במסנ"פ".

"ואם כבר נמצא אחד האומר זאת בפומבי הרי המנהיגים החרדים לוחמים כנגדו ומחפים עליהם בתירוצים שונים". (דברי יואל נשא, קכ"ח) "ועלינו לגלות דעתנו בפרסום ובגלוי, כי כל יהודי הרד עם א-ל ומאמין בהבו"ת אינו חפץ בממשלתם ובמדינתם, ועצם קיומם מתנגדת לתורתנו הקדושה ומרידה במלכות שמים".

"רבי יוחנן בן זכאי איז געווען א מוסר, רבי חיים זאננפעלד איז געווען א מוסר, און מיר זענען אויך מוסרים!"

בעת יסוד העדה החרדית הי' בה גם האגודה בירושלם כשנצטרכו לענין ה"יוצאים" מוועד הלאומי פנו לגויים.

רבי יוחנן בן זכאי פנה לגויים, לא כתוב שהבריונים הי' פושעים, ובדרך הטבע הם ראו לעשות כך, רק שלא שמעו לחכמים בזה הי' בריונים, רבי יוחנן אמר לגויים "די בריונים לאזן זיך נישט אונטערעגעבן ומסר אותן". ה"דתיים" מתביישים לומר על רבי יוחנן בן זכאי שהי' מוסר.

מה עשו באונגארן בעת יסוד הארטאדאקסיע שבכו לפני המלך הגוי, לא אמרו חילול ד', יא! רבי יוחנן בן זכאי איז געווען א מוסר, דער חת"ס איז געווען א מוסר, רבי חיים זאננפעלד איז געווען א מוסר און מיר זענען אויך מוסרים! - לשון קדשו - באדיש - המדויק.

אין כאן ענין של שבת וג"ע ולא ע"ז, מינות גרוע יותר.

אין זה פאליטיק רק להציל את התורה כל זמן שיש משהו, וכל מי שאומר אחרת הוא מהם, הדבר הכי טוב, שנפנה לגויים, כי זה כואב להם, וזה חוב קדוש, שזה הדבר הכי נחוץ, ושאינן הם מייצגים עם ישראל.

זה העיקר זה קידוש ה' שילכו להאומות.

ס'איז נישטא אזויפיהל זכותים אין דער וועלט מיום קיום העולם אויב עם וואלט געקומען א יוד וואס זאל קענען דאס [די מדינה] מבטל זיין. (מתוך דרשת מרן באסיפת התאחדות הרבנים שנת תשי"ח)

להכריז בפני האומות שאין הציונים האומה ישראלית כריב"ז בשעתו

יוצא מכלל זה שמחוייבים אנחנו להתריע ברבים שבני ישראל הנם אלו השומרים השבת ושומרים כל קודש, ודא היא קידוש השם והצללת כבוד ישראל.

והיאך עשה רבן יוחנן בן זכאי, ברגע הנוראה שהבריונים האניפו את שלטונם על ישראל נגד הרומים, שהגם שמטבע הדברים היו צריכים לעשות כך להגן על חומות ירושלים, אבל מכיון שהז"ל לא הסכימו לכך, עשו שלא ברצון חכמים, הרי היו כל מעשיהם מרידה נגד התורה ושפיכות דמים, והי' זקוק לפנות אל הרומים להראות להם שאלו הבריונים הרוצחים והמורדים אינם בשום אופן האומה הישראלית ואין להם שום שייכות עם עם ישראל, שמנהיגיו האמיתיים הם רק חכמי התורה ולא האחרים, על כן השתדל ריב"ז בכל כוחותיו ובהסכמת החכמים לצאת אל הרומיים להצלת שארית ישראל בארה"ק.

(חידושי תורה מהרי"ט ז"ע - תשי"ח)

וואשינגטאן אני לוקה לעולם העליון

בשנת תשי"ח כשנתפרסם בעולם לראשונה את התנגדות היהדות החרדית בארה"ב נגד הציונות ומדינתם, כאשר ציבור יהודים נסעו עד לוואשינגטאן לפני הבית הלבן, לפרסם גלוי לכל העמים את הכרזת היהדות, היה מרן ז"ל בשמחה גדולה על הקידוש ה' הגדול.

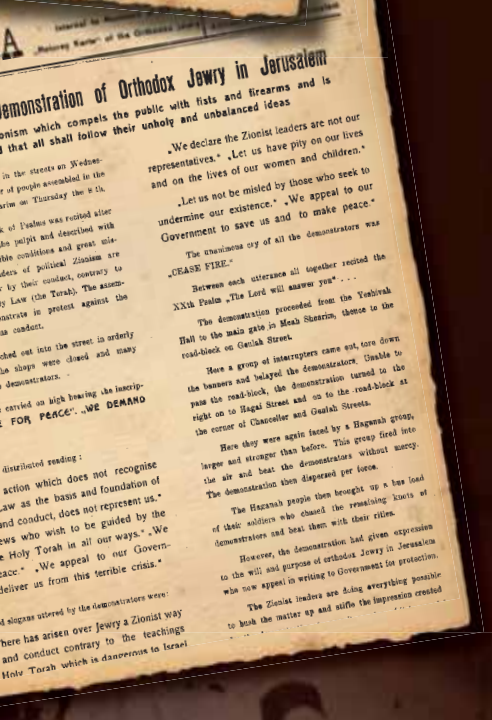
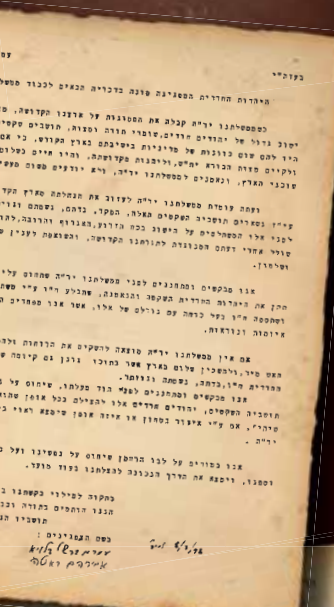
וכה אמר הוא ז"ל בקדושתו וחכמתו בזה הלשון: וואשינגטאן נעם איך מיט אויף יענער וועלט, צו דעם האט מיר קיינער נישט געהאלפן.

ועוד אמר: זיי זאגן אז איך בין מחלל ה', ב"ה אוואו איך גיי בין איך מקדש ה', - ווייסט וואס איך וועל דיר זאגן ביים כסא הכבוד וועל איך זאגן אז איך בין געגאנגען קיין וואשינגטאן. ע"כ. (להה"ח ר' מאיר ליפשיץ הי"ו בעיר שולץ בשווייץ בשנת תשי"ט לפ"ק).

תכניתו ומחשבתו של מרן ז"ל להפרסום היסודי שהיתה אז להכי חוקה האפשרית מחאה בוואשינגטאן לפני ה"בית הלבן", היתה מה שמבואר להלן, אבל החלטתו לאותו שעה, באה בעש"ק לפני הדלקת הנרות, אחת כי באה משלחת מאדם חשוב שבקש שלא להרעיש במחאות, (הוא הי' קרוב לאגודה), והשיב להם מרן ז"ל בזה"ל "איך האב נישט געוואוסט וואס איך האב צו טאהן, אבער איך האב א קבלה פון מיין טאטן ז"ל אז וואס די רשעים זאגן זאל מען טוהן פארקערט איך גיי קיין וואשינגטאן". (כרמי שלי)

הידעת?

- מדוע נקרא פרשת וישלח בדברי חז"ל "פרשת הגלות"?
- מהו הרמז לדורות הנלמד מהנהגת יעקב אבינו עם עשו?
- מדוע אי אפשר במלחמה בזמן הגלות?
- מדוע כתב רבי יהודה הנשיא במכתבו לאטונינוס "מן עבדך יהודא למרן מלכא אטונינוס"?
- מי התנגד להוראת הנביא ירמיה: "עבדו את מלך בבל וחיו"?
- מה הכריז רבן יוחנן בן זכאי לאספסיינוס נגד הבריונים שלא רצו להיכנע?
- את מי השמיצו כתבי העת הציונים וגרוריהם בביטויים: "בוגדים" "מוסרים" ו"מלשינים" "מחללי ה'?"
- מדוע נרצח הקדוש ר' יעקב ישראל דיהאן הי"ד?
- מי העלה חמת הצורר הנאצי עד להשחית?
- מתי הפיל היטלר ימ"ש את עצמו לארץ וזעק "עתה אשמידם! עתה אשמידם!"?
- באיזו תקופה היתה פרה עברית שווה יותר מכל יהדות פולין?
- מי עמד בראש הכשלת נסיונות ההצלה ופדיון היהודים בארצות הגולה?
- על מה נצטער הגאון רבי ברוך בער לייבאוויץ זצ"ל מקאמעניץ עד שנחלה ונסתלק לגנז"מ?
- לשם מה הופיעו רבני ירושלים לפני וועדת האו"ם ומה היתה דרישתם?
- על איזה רב ירו הציונים בחודש אייר תש"ח?
- מה קרה עם התינוק היהודי שנשמט מחיק אמו בחודש אייר תש"ח?